ČD PRO VÁS

REKLAMNÍ MAGAZÍN NÁRODNÍHO DOPRAVCE
2019 / ROČNÍK 11 / ZDARMA

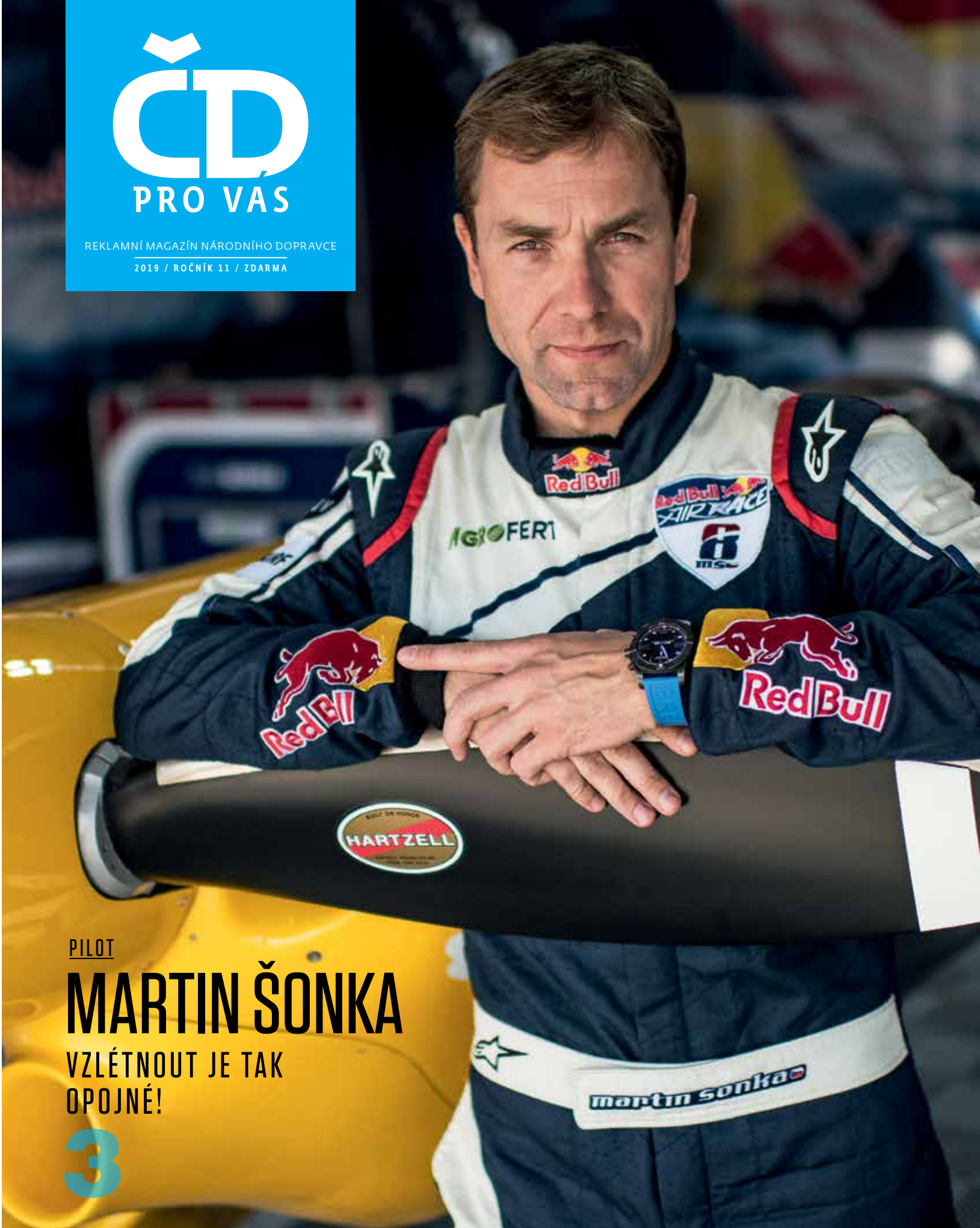

PILOT

MARTIN ŠONKA

VZLÉTNOUT JE TAK OPOJNÉ!

JSI READY NA MS V HOKEJI 2019? POJEĎ S NÁMI!

Speciálním vlakem do dějiště mistrovství i zpět

- jediná současná možnost **získat vstupenky** na zápasy českého týmu za skvělou cenu
- v balíčku kromě vstupenky i **zpáteční jízdenka** na hokejový vlak
- cena balíčku již **od 3143 Kč**
- ve vlaku spousta doprovodných aktivit

www.vlakemnahokej.cz

ČESKÝ HOKEJ | Vlakem na hokej | České dráhy Národní dopravce

PŘEDPLATNÉ
30 Kč
za číslo

ČD pro vás
reklamní magazín
Českých drah

www.cdprovas.cz
cdprovas@cd.cz

TIŠTĚNÝ NÁKLAD
145 000 ks

VYDAVATEL
České dráhy, a.s.

DATUM A MÍSTO VYDÁNÍ
27. února 2019, Praha

REDAKCE
ČD pro vás
Generální ředitelství ČD
nábřeží L. Svobody 1222
110 15 Praha 1

ISSN
1210-9142

ŠÉFREDAKTOR
Václav Rubeš

REDAKČNÍ RADA
Michal Štěpán (předseda)
Luďka Hnulíková
Jiří Ješeta
Václav Rubeš
Petra Kubíčková
Johana Kvítková

GRAFIKA / DTP / PRODUKCE
SEVENART s.r.o.

INZERCE A PŘEDPLATNÉ
info@cdprovas.cz

TISK
MORAVIAPRESS s.r.o.

PRO AUTORY
A SOUTĚŽÍCÍ:
Informace o poskytování a zpracování osobních údajů a jejich ochraně podle platné legislativy GDPR najdete na www.cdprovas.cz.

Editorial

Vážení čtenáři, milí spolucestující,

už zas ten adrenalin! Uzávěrka čísla pět minut po dvanácté a úvodní slovo padá… na mě! Netočí se vám občas z toho pracovního koloběhu hlava? Mně ano! Adrenalin je však návykový, říká se. A také nemusíme pořád stát tak pevně nohama na zemi a nechat věci plynout, ono nějak bude…

A je! Právě listujete březnovým číslem a já doufám, že vaši fantazii při zemi neudrží. Protože jak říká pilot a vítěz loňské série Red Bull Air Race Martin Šonka, odlepit se občas od země bývá velmi opojné, nemyslíte? O adrenalinu a zamotané hlavě nemluvě… Nás přízemnější povahy, ať chceme nebo nechceme, pak může ledacos překvapit. Zpravidla i v nejméně vhodnou situaci, jako třeba na dovolené. Stačí zaletět o pár stránek dál k cestopisu z Istanbulu. Panu Šonkovi by se tam možná tep nezvýšil, mnohým z nás však ano. Mně tedy rovnou několikrát…

Každý máme naštěstí své fígle, jak rozbouřenou krev v hlavě zkrotit. Ideálním prostředkem bývá vyrazit ven na výlet, za kulturou nebo do přírody. Nevíte rychle kam? Pár tipů z Polabí vám přinášíme v rubrice Cestování po ČR. A pokud se s klidným přístupem a hlavou v oblacích přece jen někdy dostanete do úzkých, nebojte. Úzkost nemusí nutně přinášet neúspěch, vraťte se v mysli na zem a přesvědčte se v železničním tématu.

Klidné cesty a bujnou fantazii přeje

Johana Kvítková
zástupkyně šéfredaktora

Obsah

PŘÍŠTÍ ČÍSLO VYJDE 3. 4. 2019

6
ROZHOVOR
Martin Šonka

13
CESTOVÁNÍ PO ČR
Polabí

26
ZÁHADY NA DOSAH RUKY
Bible z Podlažic

30
ČD PRŮVODCE
Ve vozech JLV vaří mladé hvězdy

38
CESTOPIS
Istanbul

46
ŽELEZNICE
Úzkorozchodné dráhy

Český hokej má svou lokomotivu

Koncem ledna získal český hokej reklamní lokomotivu Českých drah. Stroj řady 362 s červeno-fialovým polepem stane v čele sedmi speciálních expresů na lince mezi Prahou a Bratislavou, které pro fanoušky vypraví ČD ve spolupráci s národním hokejovým týmem. Šampionát se uskuteční letos v květnu na Slovensku.

Na hokejové mistrovství světa se mohou čeští fanoušci vypravit za výhodných podmínek vlaky Českých drah, které připravily unikátní balíčky kombinující akční jízdenky na vlak a denní vstupenky na mistrovství světa. Do Bratislavy národní dopravce vypraví sedm párů vlaků s kapacitou více než 900 míst. V době konání šampionátu bude v čele expresů zařazena lokomotiva přezdívaná Eso s reklamním polepem s obřími českými lvy na obou stranách a heslem Fandi #jakolev. Hokejové vlaky vyjedou z Prahy a kromě Bratislavy zastaví ještě v Pardubicích a v Brně. Expresy mířící zpět do Prahy budou v Bratislavě vždy vyčkávat do konce zápasu. Pomyslnou třešničkou na dortu bude také převoz reprezentace přímo do dějiště mistrovství světa. Ta se chystá vyrazit vlaky Českých drah v úterý 8. května.

Do dalšího dějiště šampionátu v Košicích je rovněž možné cestovat vlaky národního dopravce, na východ Slovenska zajíždějí i spoje SC Pendolino. Hokejové balíčky je možné zakoupit na webu www.vlakemnahokej.cz, jejich ceny startují na 3 143 korunách. Na webu jsou v prodeji také samotné jízdenky bez vstupenky na zápasy či fanouškovské předměty. Více na **www.vlakemnahokej.cz**.

E-SHOP ČD
ODMĚNA

PALMKNIHY

Volný čas je v současnosti velmi drahou komoditou. Přemýšleli jste ale někdy, kolik času strávíte čekáním ve frontách a na cestách? Díky elektronickým knihám stihnete přečíst i několik titulů měsíčně. Stačí vám k tomu chytrý telefon a rázem se ponoříte do příběhu. Vyzkoušejte si to v průběhu března na titulech, které jsme pro vás vybrali ve spolupráci s e-shopem Palmknihy.cz, největším českým distributorem e-knih. Při zakoupení jízdenky v e-shopu ČD obdržíte kód ke stažení čtyř bestsellerů zdarma. Bližší informace naleznete na **www.palmknihy.cz/cd**. Za kolik jízd je budete mít přečtené vy?

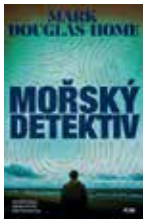

DĚTSKÁ JÍZDENKA
Do Království železnic zdarma

České dráhy od března rozdávají dětem ve vlacích celkem 300 000 kusů speciálních Dětských jízdenek, které vám poslouží jako vstup zdarma do Království železnic. Stačí se u vstupu při zakoupení jedné vstupenky pro dospělého za plnou cenu prokázat Dětskou jízdenkou, kterou získáte u průvodčích. Platnost této speciální Dětské jízdenky je do 30. prosince 2019. Království železnic je největší modelové kolejiště u nás a ve střední i východní Evropě. Při návštěvě se vám naskytne jedinečný pohled na modelovou krajinu protkanou železniční sítí s mnoha vychytávkami. Modely vláčků jezdí, svítí, kolejiště reagují na střídání denního a nočního cyklu a některé vlaky jsou nastavené tak, abyste je mohli sami ovládat.

LEIPZIG 2019
TSCHECHIEN

Ahoj, česká literaturo!

spisovatel Jaroslav Rudiš

Česká republika je po 25 letech hlavní hostující zemí Lipského knižního veletrhu, který se koná 21. až 24. března 2019. Při této příležitosti se německy mluvícím návštěvníkům představí během čtyř dnů téměř 60 českých autorů napříč prózou, poezií, dramatem, komiksem i literaturou pro děti a mládež a přes 70 překladů českých děl do německého jazyka. Dne 19. března při cestě na Lipský knižní veletrh zastaví řada spisovatelů v Drážďanech. Přijedou vlakem na drážďanské hlavní nádraží, kde bude slavnostně zahájena výstava „Cesta za svobodou – Die Botschaftsflüchtlinge auf Ihrer Fahrt von Prag nach Hof" připomínající události 3. a 4. října roku 1989 a osud obyvatel NDR, kteří se rozhodli k emigraci přes západoněmeckou ambasádu v Praze. Vyrazte na veletrh vlakem, ve všední dny z Prahy do Lipska odjíždí v dvouhodinovém intervalu spoje EC s přestupem v Drážďanech. Jednou denně můžete také využít přímý spoj EuroCity s odjezdem v 18:32 h. Více informací najdete na **ahojleipzig2019.de**.

NA MUZIKÁL

Stingova Poslední loď doplula do Brna

Bývalý frontman skupiny The Police, anglický hudebník a příležitostný herec Sting se narodil v anglickém městě Wallsend a prožil celé své dětství v bezprostřední blízkosti místních obrovských loděnic. Odtud poprvé na moře vyplula Carpathia, která v roce 1912 zachránila přeživší pasažéry z Titanicu. Tady se poprvé dotkla vodní hladiny největší loď světa – Mauretania. A právě z tohoto města, které je pevně svázané s těžkou a namáhavou prací na stavbách lodí, utíká stejně jako Sting i hlavní postava jeho muzikálu – Gideon Fletcher. Muzikál Poslední loď vzdává hold ztraceným mužům průmyslového věku: „Je to citová záležitost," říká Sting. „A nejen pro mě. Viděl jsem plakat dospělé chlapy..." Vyrazte na Hudební scénu Městského divadla Brno, které tento muzikálový hit uvedlo v české premiéře 16. února 2019. Více o muzikálu najdete na **www.mdb.cz**.

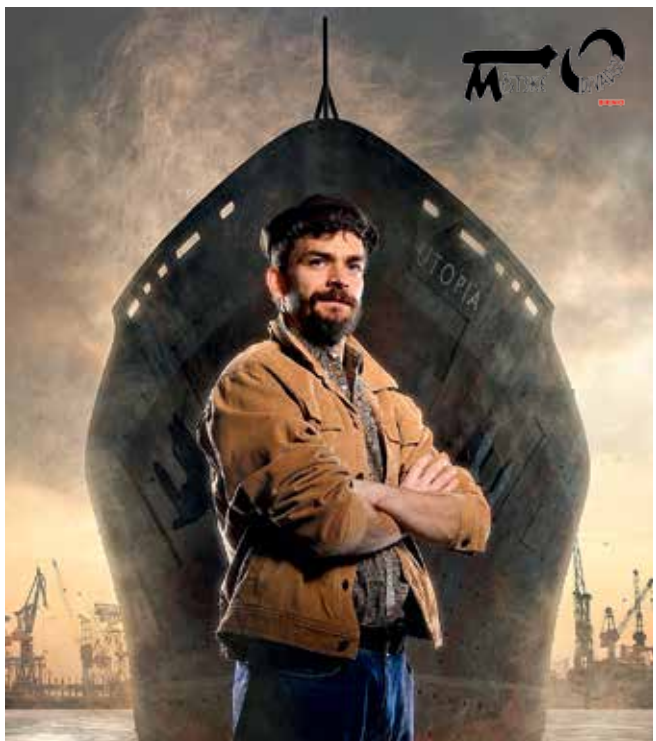

NA VÝSTAVU

Retro hračky letem světem

Došly vám nápady, jak ve volnu zabavit vaše ratolesti? Přijďte na výstavu Retro hračky, která je na pražském Masarykově nábřeží 36 otevřena do 31. března 2019. Výstava mapující výrobu hraček v Evropě a Asii v celkem 12 zemích představí téměř tisíc exponátů. Možná vás překvapí, co vše se v různých státech a kulturách vyrábělo pro děti a mládež. Na pozadí výstavy bude hlavní náplní setkávání generací od nejstarší po nejmladší, vyprávění a ukázky funkčních exponátů, tvořivé dílny pro jednotlivce i práce ve skupině pod vedením řemeslně zručných a zkušených modelářů, kteří naučí děti základům výroby a zpracování různých materiálů. Na velkoplošné obrazovce také návštěvníci uvidí dokumentární snímky z historie výroby hraček v Československu. Zákazníci Českých drah mohou využít benefit v podobě slevy na vstupné. Stačí se u vstupu při zakoupení jedné vstupenky pro dospělého prokázat platnou jízdenkou a druhá vstupenka je vaše. Pro děti platí sleva ve výši 50 %, dětská vstupenka tedy vyjde na 25 Kč. Více **www.mezigeneracni.cz**.

pont to go

BŘEZNOVÝ TIP
Z POHODLNÝCH OBCHODŮ NA TRASE

Dopřejte si sladkou pauzu

Na obchody PONT to go a PONT Market narazíte na většině našich významných vlakových nádraží. Proč si tedy nedopřát v unavených jarních dnech malou pauzu a neosladit si život? Během celého března můžete při nákupu značkových čokoládových tyčinek Twix, Mars, Snickers a Bounty ušetřit díky akční nabídce v podobě 38% slevy. Mějte šťastnou a klidnou cestu přes Pohodlné Obchody Na Trase.

WWW.PONTY.CZ

www.cd.cz/zazitky

Co nevidět tu máme jaro. Alespoň to kalendářní. Po zimní pauze otevírá brány většina hradů a zámků a brzy se můžete vypravit i na koníčky nebo se třeba svézt Cyklohráčkem. Pokud už toužíte po vodních radovánkách a nepatříte mezi otužilce, můžete si zatím zajet do aquaparku.

Vlakem za zážitky

NA VELETRH

15. a 16. března 2019

Inspiraci najdete v Jablonci nad Nisou

Už 19. ročník mezinárodního veletrhu cestovního ruchu Euroregion Tour se koná v Jablonci nad Nisou 15. a 16. března. Pokud hledáte inspiraci, kam se vypravit na výlet nebo na dovolenou, určitě na jablonecké výstaviště Eurocentrum zavítejte, v pátek je otevřeno pro veřejnost od 10 do 18 hodin, v sobotu od 9 do 13 hodin. S turistickou nabídkou se na veletrhu představí jak jednotlivé kraje a regiony, tak cestovní kanceláře, lázně, centra volnočasových aktivit i jednotlivé pamětihodnosti. Chybět nebude ani prezentace turistických center sousedních států. Tradiční součástí bohatého doprovodného programu budou ukázky řemesel a ochutnávky regionálních produktů. Vstup na veletrh je zdarma. Bližší informace najdete na www.euroregiontour.cz.

Nejbližší železniční zastávka: Jablonec n. N. centrum

NA SLAVNOST

16. března 2019

FOTO: MARKÉTA NOVOTNÁ

Do Harrachova přijede Krakonoš

Chcete se setkat s Krakonošem? Pak přijeďte v sobotu 16. března do Harrachova, kde se koná tradiční slavnost vítání jara – Příjezd Krakonoše. Tradičního průvodu se kromě vládce Krkonoš zúčastní křehká víla Izerína, vládce Jizerských hor Muhu, čertiska, hrabata, lyžníci a další masky. Své umění předvedou mažoretky a do kroku zahraje Táboranka. Těšit se můžete na ukázky tradiční kovářské výroby v kovářské dílně, různé soutěže včetně vyhlášení nejzdařilejších masek a bohatou Krakonošovu losovačku. Letošní novinkou jsou zabijačkové hody. S programem pro děti vystoupí rakouští čerti, pro malé návštěvníky budou přichystány také tvořivé dílničky. Zájemci si mohou uplést pomlázku, zatočit se na dobovém kolotoči nebo si vyzkoušet střelbu kuší.

Nejbližší železniční stanice: Harrachov

ZA KONÍČKY

7. dubna 2019

FOTO: ARCHIV ZÁVODIŠTĚ VELKÁ CHUCHLE

Na první dostihy do Velké Chuchle

V neděli 7. dubna odstartuje nová dostihová sezona na závodišti v pražské Velké Chuchli. Kromě 92. ročníku Gomba handicapu, který je tradičním otevíracím dostihem pro čtyřleté a starší sprintery, se v tento víkendový den uskuteční také 61. Velká dubnová cena, první významný dostih roku pro čtyřleté a starší středotratňaře, a dalších šest dostihů nižších kategorií. Na koníčky do Chuchle vezměte i děti. O zábavu tu budou mít postaráno. Vydovádět se mohou na venkovním hřišti, v krytém dětském koutku a na dalších herních atrakcích včetně kolotoče nebo skákadla. Za dobrého počasí se konají i jízdy na ponících. Na dostihy se vyplatí přijet vlakem. Například z pražského hlavního nádraží vás doveze vlak (linka S7) do Chuchle asi za čtvrt hodiny.

Nejbližší železniční stanice: Praha-Velká Chuchle

FOTO: JAN CHALOUPKA

S DĚTMI

23. března až 28. října 2019

Hurá na výlet vláčkem Cyklohráčkem!

I letos pojede oblíbený Cyklohráček, a to o víkendech a svátcích od 23. března do 28. října. Ať už máte doma malého „špunta" nebo dítě školou povinné, v Cyklohráčku se nudit nebude. Vlaková souprava má čtyři vozy a tři z nich slouží jako velké pojízdné hřiště. Oblíbený je zejména vůz s dětským koutkem a spoustou hraček nebo vůz plný balónků se skluzavkou a speciálními dřevěnými hrami. Dětem je v Cyklohráčku k dispozici tzv. hrajvedoucí, od něhož si mohou půjčit karty, puzzle, Rubikovu kostku nebo třeba něco na luštění a na rozloučenou dostanou malý dárek. Součástí vlaku, který odjíždí z pražského hlavního nádraží v 9:02 h a 13.02 h, je také cyklovůz pro více než dvacet jízdních kol. S Cyklohráčkem se můžete svézt do Slaného a ve vybrané soboty až do Zlonic, kde je možné navštívit železniční muzeum. V sobotu 30. 3. se na nádraží ve Slaném uskuteční akce oslavující zahájení šesté sezony Cyklohráčku. Kromě kolotočů a stánků s občerstvením se můžete těšit na vyhlídkové jízdy historickým autobusem po Slaném, speciální jízdy motorovým vozem M131.1 (Hurvínkem) ze Slaného do Zlonic a zpět nebo na jízdu historickým autobusem mezi Slaným a Hornickým skanzenem Mayrau, kde lze v tento den absolvovat dvouhodinovou komentovanou prohlídku. Bližší informace o Cyklohráčku včetně jízdního řádu najdete na www.cyklohracek.cz.

Nejbližší železniční stanice:
Praha hl. n./Hostivice/Středokluky/Slaný/Zlonice ad.

DO VODY

po celý rok

FOTO: AQUAFORUM FRANTIŠKOVY LÁZNĚ

Relaxace v lázeňském vodním ráji

Největším aquaparkem českých lázní je františkolázeňské Aquaforum. Ve vnitřní části areálu, která je otevřená po celý rok, si můžete zaplavat ve 25 metrů dlouhém bazénu se třemi plaveckými dráhami, v němž má voda stabilně 28 ˚C. K zábavě i uvolnění láká oblíbený rekreační bazén s řadou vodních prvků včetně vodní stěnové masáže nebo vodního hřibu. Nejmenším návštěvníkům je k dispozici dětský bazén s různými zábavními atrakcemi. Pokud si potřebujete prohřát tělo, pak určitě oceníte kruhovou vířivku. Celoročně je přístupná také venkovní vířivka s teplotou vody 32 ˚C. Za vodními radovánkami přijeďte vlakem. Na dohled Aquafora se totiž nachází stejnojmenná železniční zastávka, na které zastavují osobní vlaky ČD.

Nejbližší železniční zastávka:
Františkovy Lázně-Aquaforum

NA ZÁMEK

23. března 2019

FOTO: © RADOVAN SMOKOŇ | DREAMSTIME.COM

Přivítejte jaro v Nelahozevsi!

Na zámku v Nelahozevsi zahájí letošní návštěvnickou sezonu v sobotu 23. března. A start to bude jaksepatří. Chystá se bohatý kulturní program pojatý jako symbolické vyhánění zimy a vítání jara. Na své si přijdou hlavně rodiny s dětmi. Kromě řemeslných stánků, lákavé nabídky občerstvení a pestrobarevných květin se můžete těšit také na různé hry a soutěže, Sváťovo dividlo, Štěpánčino divadélko nebo třeba workshop na téma jarní tvorby. Zámek Nelahozeves patří mezi nejvýznamnější renesanční památky v Čechách. Letos bude otevřený veřejnosti od 23. března do 28. října každý den kromě pondělí od 9 do 17 h. Klasická prohlídka stálé zámecké expozice trvá přibližně 50 minut a z výkladu se dozvíte, jak vypadal život šlechty v 19. století.

Nejbližší železniční zastávka:
Nelahozeves zámek

NA FESTIVAL

2. až 6. dubna 2019

FOTO: FESTIVAL SETKÁNÍ/ENCOUNTER

Do Brna za budoucími hvězdami

V moravské metropoli se začátkem dubna představí začínající divadelníci z různých zemí světa. Na letošní 29. ročník mezinárodního festivalu SETKÁNÍ/ENCOUNTER se přihlásilo 45 divadelních škol. Z nich komise vybrala dvanáct, které zahrají své inscenace na festivalu. Představení se budou konat v Divadle na Orlí, ve Studiu Marta a v prostorách Centra experimentálního divadla – Divadlo Husa na provázku, HaDivadlo a na Sklepní scéně. Ambasadorem a zároveň tváří letošního ročníku festivalu se stal herec Bolek Polívka, absolvent Divadelní fakulty JAMU. Součástí akce bude bohatý Off-program na Open Air Stage na Moravském náměstí, kde kromě studentů JAMU vystoupí i slovenská zpěvačka Katarzia. Více informací najdete na www.encounter.cz.

Nejbližší železniční stanice:
Brno hl. n. / Brno dolní nádraží

Red Bull
CANOPY JETTISON - PULL

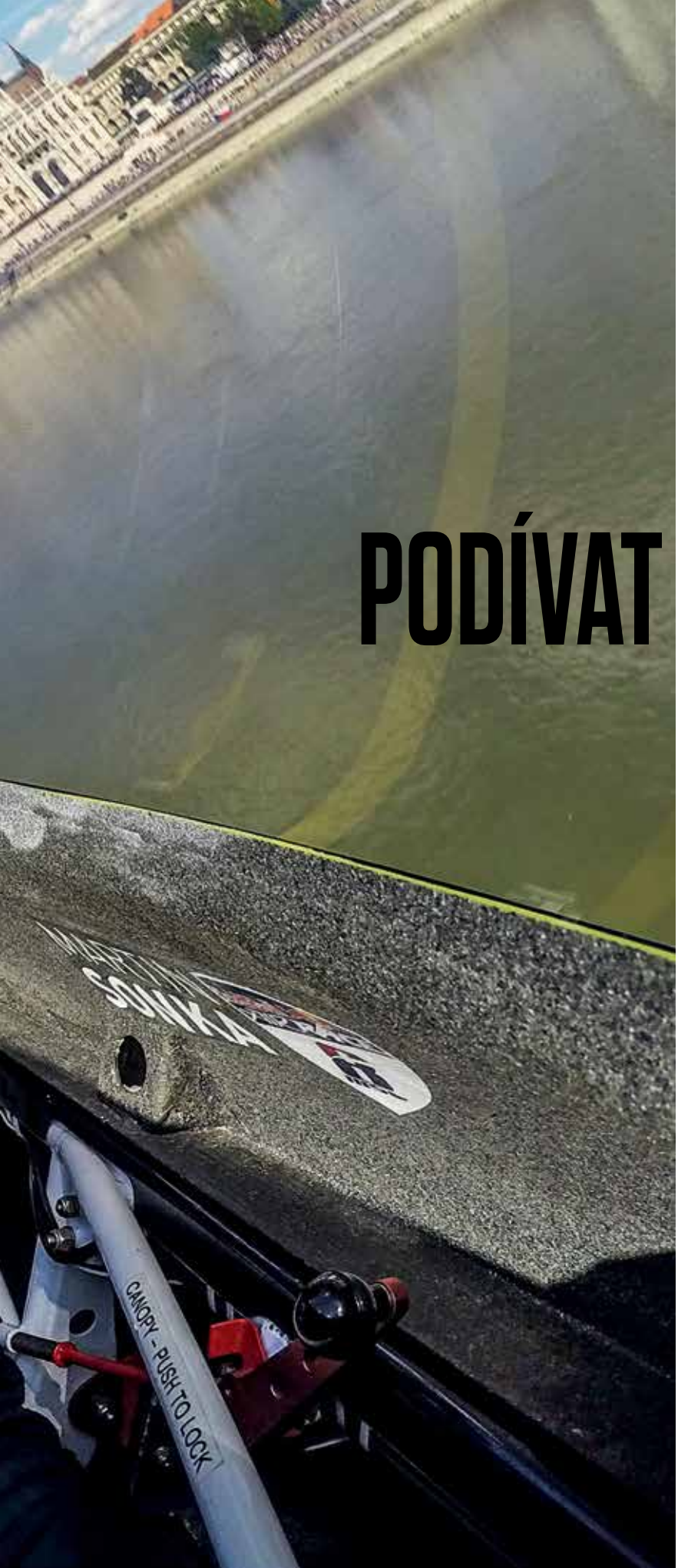

ROZHOVOR

TEXT: VÍT CHALUPA
FOTO: RED BULL CONTENT POOL, ARCHIV MARTINA ŠONKY, JAN CHALOUPKA

MARTIN ŠONKA

PODÍVAT SE NA ZEMI z kosmu je můj velký sen

V sedmnácti letech se tajně proletěl v motorizovaném větroni. Jakmile přistál, zapsal se do pilotního kurzu a vzápětí si šel skočit padákem. Sám... Byl to prý natolik silný zážitek, že ihned věděl, že nic jiného v životě dělat nechce. Nejen jako hobby, ale že se tím bude živit. Později vystudoval obor pilot bojového letounu na Vojenské akademii v Brně a jako voják z povolání létal v Gripenu. Dnes, už v civilu, závodí v letecké akrobacii. Úspěšně, v minulém roce totiž vyhrál mistrovství světa prestižní série Red Bull Air Race.

Vyrůstal jste v Sezimově Ústí. Ovlivnily vaši náklonnost k létání burácející letadla z nedaleké základny v jihočeské Bechyni?
Vlastně ano. Uvědomuji si, že tam často létaly stíhačky, které jsem měl kousek nad hlavou. Takže jsem na ně koukal s otevřenou pusou, a proto jsem chtěl od mala létat a být stíhací pilot. K tomu jsem byl „postižený" od táty, který mě tahal po leteckých dnech. Navíc jsem si doma stavěl modely letadel. V rodině nikdy nikdo nelétal, jsem první.

Věděli rodiče, že jste v 17 letech vzal svých našetřených 500 korun a šel se proletět v motorovém kluzáku?
Nevěděli, bylo to na tajňačku. Po střední škole jsem se hlásil do Brna na pilotní obor Vojenské akademie. Říkal jsem si, že je to přece hloupá situace, když se chci hlásit na leteckou školu, ale ještě jsem nikdy neletěl. Že si potřebuji vyzkoušet, jestli mi nebude špatně, jestli se mi to bude líbit. Takže jsem vzal ušetřený peníze a šel do aeroklubu v Táboře. Z hangáru vytlačili Vivat, motorizovaný větroň, kterým mě za tu pětistovku svezli. A to rozhodlo! Hned jak jsme přistáli, zapsal jsem se do pilotního kurzu na větroních a začal skákat s padákem.

Vybavíte si ještě, co se vám honilo hlavou, když se letadlo odlepilo od země a když jste v pořádku přistáli? Bál jste se?
Nebál jsem se vůbec. Vůbec! Byl jsem z toho úplně unesený. Vždy jsem o létání jen četl, přelouskal jsem spoustu knížek o pilotech, kde popisovali, jak je to nádherné. Přestože jsme letěli pomaličku, takže ta krajina vlastně ani „neutíkala", byl to pro mě takový zážitek, že jsem věděl, že nic jiného v životě dělat nechci, že se tím chci živit.

Když jste dosedl a zapsal se do kurzu, utíkal jste se domů pochlubit?
Určitě. Bez toho by to nebylo ono. Navíc jsem s tím musel ven, protože jsem v sedmnácti letech musel mít souhlas rodičů. Máma mi řekla: „Jestli se zabiješ, tak mi nechoď domů." A tím to bylo vyřízené. Ona je poměrně od rány, hrdinná odolná žena, která to vzala dobře.

A jak se jim líbily vaše seskoky s padákem?
O tom také nevěděli!

A to šlo o tandem, že?
Ne, skákal jsem sám.

Jak to, že vás v tak nízkém věku vůbec pustili na padáku samotného?
Tehdy to nebylo jako dnes. Nejprve mě naučili skákat z trenažéru. Na začátku ani nemusíte balit padák, dostanete ho připravený a jde se na věc. Tehdy to byl týdenní kurz, nyní už se to dělá během odpoledne a večer vás vyhodí z letadla. Když jsem začínal, tak to ještě bylo na kulatém padáku, takže to s člověkem pořádně švihne a je cítit, když se otevře. To není jako teď na těch moderních křídlech.

Vnímal jste tu přípravu a skok?
No jeje! Byl to můj druhý let v životě. Aby člověk vyskočil, musel vylézt skoro ven, seděl jsem na hraně letadla a nohy mi visely dolů. Připadal jsem si jako James Bond a byl to pro mě úžasný zážitek. Při prvním skoku jsem se vůbec nebál, protože jsem byl unesený tím vším. Líbil se mi ten „rambajz" v letadle, pak to všechno najednou ztichne a do toho se otevře padák. U druhého skoku ale přišel strach. Když člověk ví, do čeho jde, a začne přemýšlet nad tím, co by se mohlo stát. Co když se třeba neotevře padák a podobně.

Co byl pro takového kluka větší adrenalin? Kluzák, nebo padák?
Kluzák mě přitahoval jako letadlo, jako stroj. A byl to můj první let. Nikdy jsem neletěl ani s rodiči na prázdniny k moři. Bylo to poprvé, kdy jsem se vznesl. V tom to bylo unikátní a vždy to bude ten „nej" let, kterým to všechno začalo. Padák sice netrvá moc dlouho, ale je to intenzivní zážitek. To byl ten skutečný adrenalin. Ze seskoků si ale moc nepamatuji, protože jsem z toho byl tak vykulený, že jsem byl rád, že vůbec sleduju, co všechno se kolem děje. Ale zato si vybavuji vše z prvního sóla, kdy jsem při výcviku letěl větroněm poprvé úplně sám. Tam jsem řval celou dobu, že mě museli slyšet až na zem. Pamatuji si tu obrovskou euforii, že sám řídím letadlo a letím.

Jak to bylo s vaším studiem? Absolvoval jste Vojenskou leteckou akademii v Brně, následně také univerzitu v Pardubicích v civilním oboru marketingu a logistiky v dopravě. To vše jako voják?
Ano. Do Brna mě vzali až na druhý pokus, jenže každým rokem se měnily studijní plány. V armádě nevěděli, jestli pilot má být strojař, nebo elektro. Po čtyřech letech jsem získal bakalářský titul v oboru elektro. Od třetího ročníku jsme začali lítat na „zlínech", ve čtvrtém ročníku „delfíny", první tryskáče. Věděli jsme, že armáda chce, abychom byli inženýři, tak nám řekli, že tam dva roky můžeme studovat na inženýry, ale bez létání. Jenže... My už jsme si připadali jako stíhači a na dva roky to přerušit pro nás bylo nemyslitelné. Takže jsme si vybrali, že odejdeme, protože k útvaru jsme mohli s tím, že si titul doděláme v civilu. Takže jsem šel létat jako podporučík do Pardubic a vystudoval management, marketing a logistiku v dopravě.

Byl jste připravený jít do války jako pilot?
No... Můžete si říct, že jste připravený. Ale jestli skutečně jste, to se ukáže až v momentě, kdy odstartujete a někdo po vás začne střílet. Při nácviku jsme procházeli osnovy, abychom s letadly uměli „válčit" za každých podmínek. Cítíte se být možná připravený, ale stejně doufáte, že vás nikdy nikdo nikam nepošle. A že bychom toužili po tom jít házet někomu bomby na hlavy? Tak to opravdu ne.

KDO BY SE MNOU ZAŽIL TRÉNINKOVÝ TÝDEN, VIDĚL BY, ŽE TO S HRANÍM NEMÁ NIC SPOLEČNÉHO. JE TO VELKÝ ZÁPŘAH NA ORGANISMUS, PO DVACETIMINUTOVÉM TRÉNINKOVÉM LETU AKROBACIE BY ŠEL ČLOVĚK NEJRADĚJI SPÁT.

Když jste poprvé seděl ve stíhačce, nasadil si helmu, uzavřel kryt letadla a odpálil do vzduchu tou neuvěřitelnou rychlostí, jaký jste měl pocit? Byl to naplněný sen?
Asi ano, splněný sen. Mě naplňovalo už jen jít k tomu letadlu, vidět ho tam stát na stojánce. Víte, že je to ta stíhačka, ten Gripen! Je nádherné, když je vám povolání koníčkem a ještě opravdu splněným dětským snem. Vlezete do letadla, nastartujete, popojíždíte, když najedete na dráhu, máte před sebou dva a půl kilometru asfaltu a víte, že jenom dáte páku dopředu a... Už se nemůžete dočkat, až vás to zatlačí do sedačky a odlepíte se od země. To je tak opojné!

Jakou nejvyšší rychlostí jste letěl?
Gripen umí teoreticky až dva Machy (2 450 km/h), ale jakmile už máte nějaké podvěsy a přídavné nádrže, takové rychlosti nedocílíte. Běžně se nadzvukovou rychlostí nelétá. Na to musíte být speciálně vycvičení. Nemůžete si jen tak vymyslet, že poletíte nad zvukem. A je velký průšvih, když se dostanete jenom jednu setinu machového čísla přes „zvuk". Moje maximální rychlost byla 1,45 Machu při běžných úkolech.

Jak blízko nebo daleko jsou od sebe vojenská stíhačka a letadlo, kterým létáte dneska?
Já létám dvě letadla. V Red Bull Air Race se závodním Edge 540 a v letecké akrobacii s Extra 300 SE. Tato dvě letadla si jsou podobná. V porovnání se stíhačkou je to na jednu stranu úplně něco jiného, ale má to i ledacos společné. Jiné je to v tom, že akrobatické letadlo váží necelých 600 kilogramů a stíhačka pět tun. Se vším vybavením dokonce až deset tun. Je postavená proto, aby někam obrovskou rychlostí doletěla, uvezla co nejvíc výzbroje, měla manévrovatelnost a co nejlepší avioniku na světě, dokázala

MÁMA MI ŘEKLA: „JESTLI SE ZABIJEŠ, TAK MI NECHOĎ DOMŮ." A TÍM TO BYLO VYŘÍZENÉ.

létat za každého počasí a střílet najednou na pět cílů, které jsou od vás 40 kilometrů. Akrobatické a závodní letadlo lze považovat za sportovní náčiní. Z vybavení má jen to nejnutnější, aby s ním člověk dokázal letět. Gripen řídí počítač, máte sice joystick a hýbete s ním, z něj vedou drátky do počítače, a teprve až potom hydraulické boostery hýbou s řídicími plochami. Takže ne úplně všechno, co uděláte s joystickem, udělají plochy. Akrobatické letadlo řídím zcela sám, od kniplu jsou táhla, takže cokoliv udělám já, udělají i řídicí plochy. Je to opravdu takové ryzí létání. Oboje má svoje, oboje je špička ve svojí kategorii. Gripen je jedna z nejmanévrovatelnějších stíhaček na světě, ale když se s ním chcete otočit čelem vzad, trvá to 10 i 15 sekund, v maximální rychlosti dokonce desítky vteřin. To akrobatické letadlo se otočí za tři sekundy. Člověk nic manévrovatelnějšího nesestrojil, jde o naprostou špičku v rychlosti rotace i zatáčení. To se nedá s Gripenem srovnávat.

Musel jste odejít z armády, abyste mohl závodit?
Nemusel jsem odcházet z armády, akorát armáda mi dala takové podmínky, že jsem odešel. A kdybych byl v té situaci znova, udělal bych to zase. Protože armáda řekla, že buď budu na sto procent jako voják a zapomenu na závodění, nebo to nebude fungovat. Pro mě to ale nebyl jen Red Bull Air Race, ale i akrobacie, kterou jsem létal po celou dobu mého působení v armádě. Věděli o tom. Musel jsem si tedy vybrat, jestli ze mě bude jen voják a přijdu o akrobatické letadlo, které není moje, protože je Red Bullu. Já jsem si tím i přivydělával, protože samozřejmě akrobatické létání nezaplatíte, když jste státní zaměstnanec. Být ve světové špičce stojí několik set tisíc za rok, na to ze státního platu nevyděláte. Co jsem vydělal, to jsem utrácel na letišti při tréninku. Ale postavili mě před až moc černobílé rozhodnutí,

proto jsem řekl: „Dobře, odcházím, protože nemohu zahodit celou sportovní kariéru, kterou buduji. Doteď vám nevadila a najednou říkáte, že musím být jen voják."

Dá se tedy o vás říct, že jste spíše letecký hračička, kterého baví to dovádění? Třeba jen otočit se s letadlem skoro na místě?
Ono to tak může vypadat. Ano, já jsem určitě v hlavě zůstal děckem. Baví mě si hrát s letadlem. Na druhou stranu, kdo by se mnou zažil tréninkový týden, viděl by, že to s hraním nemá nic společného. Je to velký zápřah na organismus, po dvacetiminutovém tréninkovém letu akrobacie by šel člověk nejraději spát. Takže když dáte za den tři nebo čtyři lety, jste večer úplně hotoví. Do toho potřebujete dělat další věci, připravovat se na let, řešit každý stupeň přetočení nebo nedotočení. Když vám to nejde, musíte přijít na to, co děláte v kabině špatně. Je to řehole, bolestivý sport, který opravdu přetěžuje organismus, a rozhodně to není hra.

Jak to funguje u Red Bull Air Race? Dostal jste v roce 2010 pozvánku, nebo jste si musel místo koupit?
To místo jsem si zaplatit nemohl, protože jsem byl státní zaměstnanec. Moji kolegové kupovali byty, kdežto já bydlel na ubytovně, protože jsem všechny peníze utrácel za trénink akrobacie. V mém případě to bylo tak, že jsem byl na Mistrovství světa 2007 v akrobacii a přišel za mnou člověk z Red Bull Air Race, že hledá talenty. „Hele, ty létáš dobře, nechceš se zkusit kvalifikovat?" Řekl mi, kam mám napsat, kam zavolat, abych se přihlásil do kvalifikace, která dřív trvala rok.

Shání se vám po zisku titulu mistra světa peníze jednodušeji?
Jak kdy. Když jsme v polovině listopadu 2018 vyhráli titul mistra světa, bylo to pro získávání peněz pozdě. Těsně před Vánoci vám nikdo nic nedá. Marketingové rozpočty se dělají v září, říjnu. Tím, že naše sezona končí tak pozdě, není moc šancí hned titul mistra světa zúročit. Ale samozřejmě jsem byl na očích, skončil jsem šestý v českém Sportovci roku. Máme sponzorům co nabídnout. Že bychom je ale odháněli bičem, to určitě ne. Máme nabídky, konají se schůzky, ale vždy je to běh na dlouhou trať, to nedohodnete u jedné kávy...

Dá se létáním zabezpečit?
Záleží jakým. Jestli myslíte to, co nyní dělám, moc lidí, kteří by se jím zabezpečili až do důchodu, na světě není. Aby vás uživilo, musíte se dostat až na vrchol. Jinak do toho jen sypete peníze.

MARTIN ŠONKA (40 LET)

Český pilot, mistr světa v elitní letecké soutěži Red Bull Air Race za rok 2018. Také mistr Evropy a vicemistr světa v letecké akrobacii kategorie „Unlimited Freestyle". Bývalý voják z povolání, do civilu odešel z vlastní vůle v roce 2014, vystudoval Vojenskou akademii (obor pilot bojového letounu) v Brně, titul inženýr získal na Univerzitě Pardubice (obor Management, marketing a logistika v dopravě). S přítelkyní vychovávají tři děti.

Co když dojdou sponzoři? Půjdete normálně do zaměstnání?
No jasně. Na to musím být připravený. Ale přece jen už mám nějaké zkušenosti a chápu, že když sponzor řekne: „Je konec!", tak je skutečně po všem. Musím vědět, co s penězi, které jsem vydělal, musím dál plánovat a mít nějaké vize do budoucna. Určitou roli hraje také zdraví. Stačilo by, kdybych se napíchl na vidličku, někde si vypíchnu oko a je hotovo. Šel bych určitě někam, kde bych mohl zůstat u letadel. Chtěl bych předat to, co jsem se naučil, abych o tom nemusel v důchodu jen vyprávět v hospodě. Nějaké nabídky už byly a přicházejí, takže zhruba tuším...

Nabídky na létání?
Ano. (smích)

Na jaké létání?
Všechno možné. Vývoj a předvádění nových letadel. To je třeba část, na kterou se opravdu těším. Až dolétám závodně, myslím, že by mě to mohlo bavit.

Kam se dá ještě letět?
Téměř všude!

BÝT VE SVĚTOVÉ ŠPIČCE STOJÍ NĚKOLIK SET TISÍC ZA ROK, NA TO ZE STÁTNÍHO PLATU NEVYDĚLÁTE.

A co třeba do kosmu?
To určitě, to je můj velký sen...

To vypadá, že jste o tom už přemýšlel...
Ano, ale je velmi složité se ke kosmonautice dostat. Dnes už se létání do kosmu stává víc a víc soukromou záležitostí, tihle lidé jsou obklopení vlastní skupinou pilotů a nemají moc důvod, proč by si brali někoho cizího.

Kdyby vám tedy dal někdo 50 milionů dolarů, postavil byste si luxusní bydlení, nebo byste za ně koupil „komerční" letenku do vesmíru?
To je zajímavá otázka. Snažil bych se, aby zbylo i na ten dům, abych si v něm mohl ty fotky z kosmu vylepit na zeď. Ale bylo by velké lákadlo utratit to za ten let...

Byl jste někdy v situaci, kdy jste si říkal: Tohle je konec? Sáhla na vás smrt?
Naštěstí jsem nikdy nic nepokazil v takové míře. Vím, že se stávají technické závady. Vybavím si, že už jsem k tomu byl blízko, kdybych půl vteřinky zaspal, letadlo už by nešlo překlopit a rozplácl bych se. Člověk musí být pořád připravený na vše. Kéž bych pořád byl, nebo kéž by se takové věci vůbec neděly.

Ví se, že máte rád rychlost, takže když auto takzvaně nefrčí, moc vás to nebaví. Jel jste někdy Šinkansenem nebo TGV?
Nejel. Ani když jsem byl v Japonsku. Samozřejmě nejraději letím, to přiznávám, ale ne vždy to jde. Jsou i destinace, kam neletí přímá linka a s přestupy to někdy trvá dvakrát déle než vlakem. Vzpomínám si, že jsem párkrát jel z Třebové do Prahy, kde jsem potřeboval něco vyřídit. Bylo špatné počasí, nemohl jsem letět a neměl jsem auto, tak jsem vyrazil po železnici. A když už jednou za čas jedu, vlak si užiju opravdu náramně, koupím si noviny, něco řeším na počítači, nemusím se o nic starat. Dnes už je cesta vlakem tak komfortní, že si často říkám, proč nejezdím častěji.

Troufl byste si řídit Pendolino?
Jasně. (smích) I když nevím. Nikdy jsem nebyl v kabině vlaku, takže to znám akorát z televize. Ale shodou okolností, když jsem studoval univerzitu v Pardubicích, spoustu přednášek jsme měli v sídle Českých drah, protože té letecké dopravy tam moc nebylo, ale hodně to bylo zaměřené právě na železniční dopravu, takže o kolejích jsme se učili poměrně dost. Může to být krásné povolání. Navíc znám i piloty, kteří jsou strojvůdci. ■

ČD Autovlak

Vlakem na Slovensko i s autem

České dráhy
Národní dopravce

- z Prahy do Popradu, Košic a Humenného
- přeprava aut s výškou až 2 m a motocyklů
- v nočních vlacích lůžkové vozy pro řidiče a spolucestující
- v Praze nový terminál s čekárnou s WiFi, dětským koutkem a kavárničkou

www.cd.cz/autovlak

České dráhy
Národní dopravce

NEJDŮVĚRYHODNĚJŠÍ ZNAČKA 2018

Západním expresem rychleji než dřív

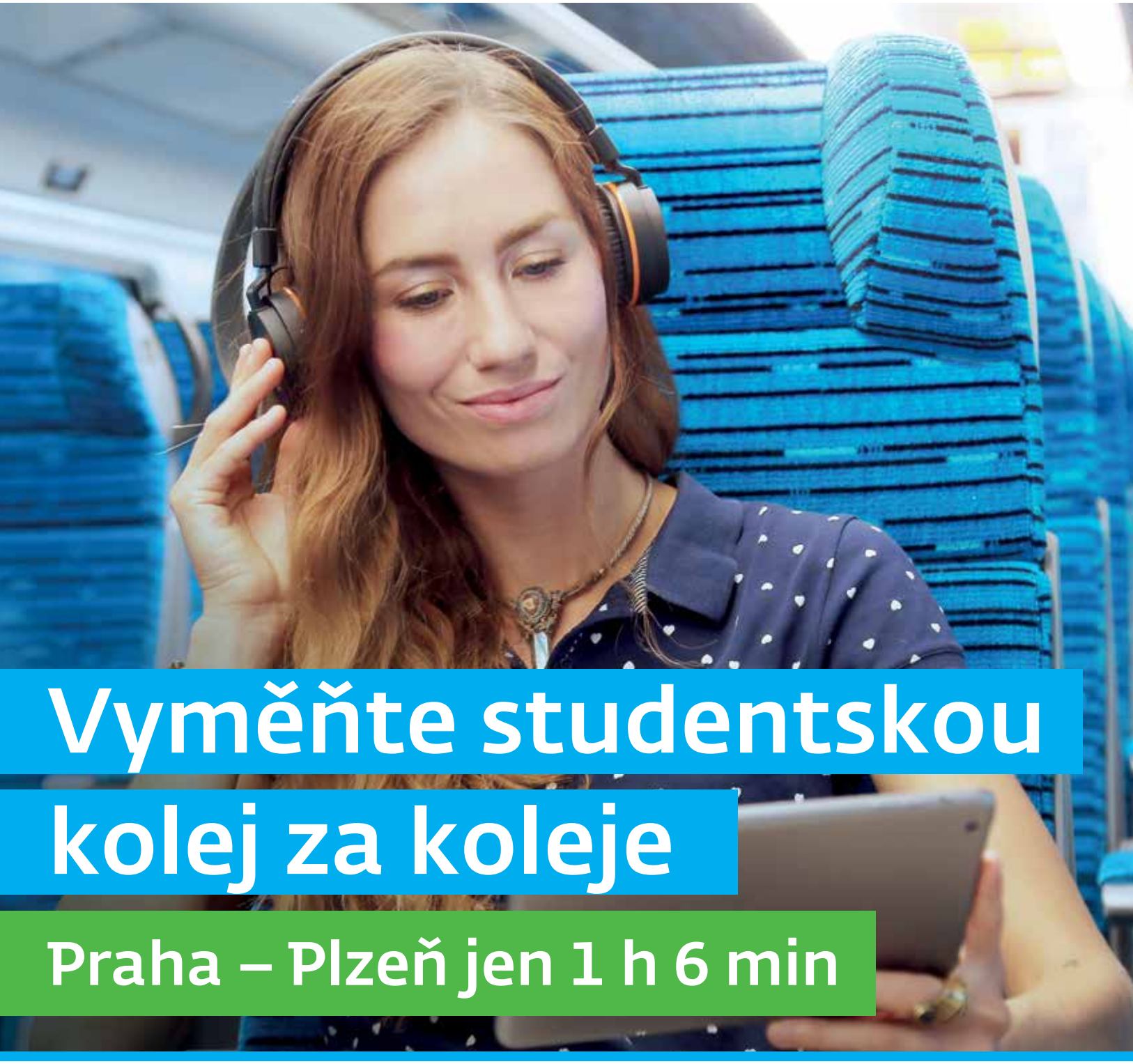

Vyměňte studentskou kolej za koleje

Praha – Plzeň jen 1 h 6 min

Pojeďte s námi
www.cd.cz

České dráhy
Národní dopravce

CESTOVÁNÍ PO ČR

POLABÍ

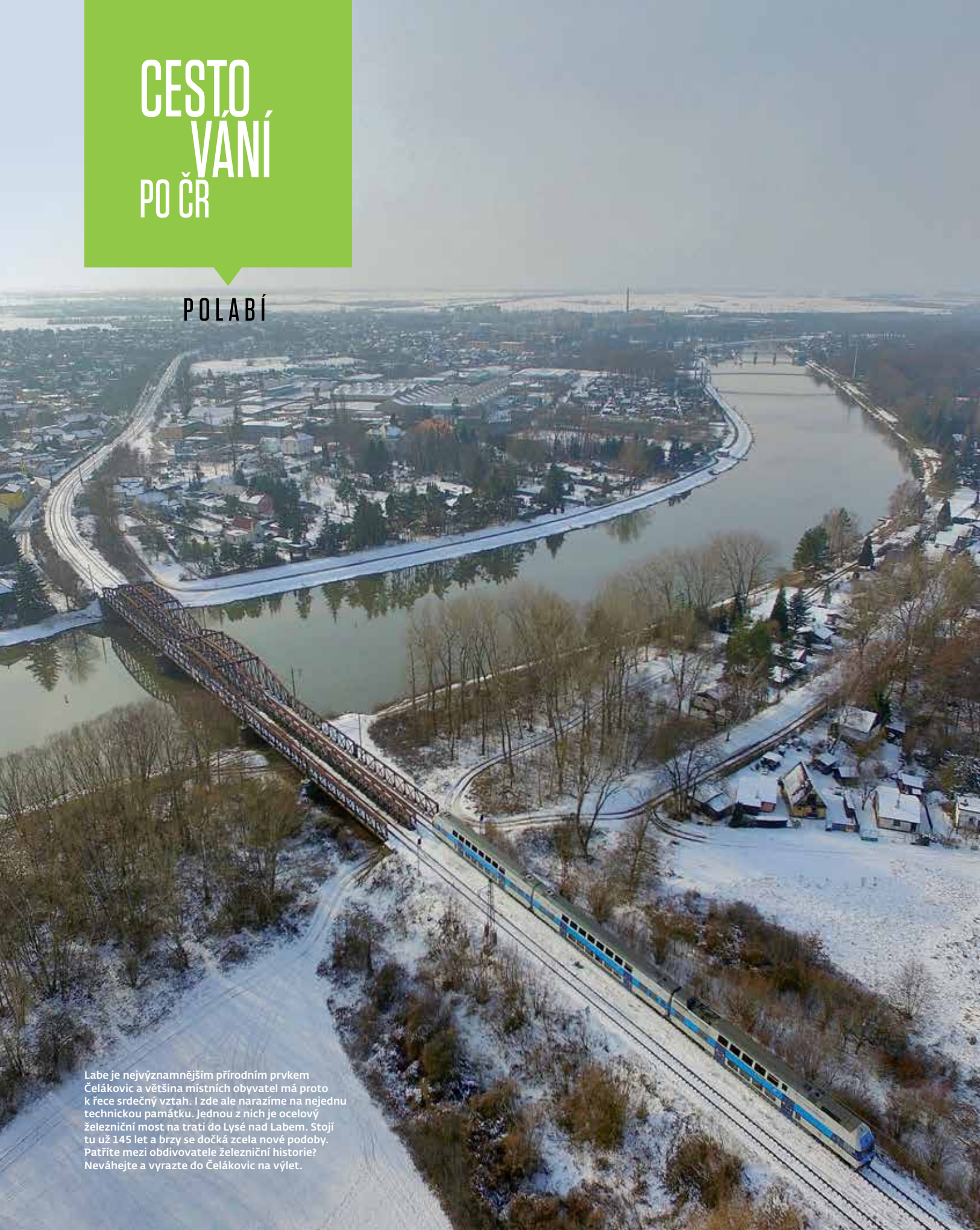

Labe je nejvýznamnějším přírodním prvkem Čelákovic a většina místních obyvatel má proto k řece srdečný vztah. I zde ale narazíme na nejednu technickou památku. Jednou z nich je ocelový železniční most na trati do Lysé nad Labem. Stojí tu už 145 let a brzy se dočká zcela nové podoby. Patříte mezi obdivovatele železniční historie? Neváhejte a vyrazte do Čelákovic na výlet.

FOTO: MĚSTSKÁ KNIHOVNA LYSÁ NAD LABEM

V LYSÉ NAD LABEM navštivte nejen výstaviště

Asi každý ví, že se v Lysé nad Labem nachází jeden z našich největších výstavních areálů, kde se koná po celý rok řada zajímavých akcí. V oblibě mají město také příznivci cykloturistiky, kteří tu mohou využít moderní kolárnu BIKETOWER. Málokdo ale tuší, že v Lysé najde také barokní skvosty.

TEXT: TOMÁŠ REZEK

Letos uplyne už 25 let, co byl v Lysé nad Labem na místě bývalého zahradnictví otevřen veletržní areál. Od té doby se výstavní plochy značně rozšířily a před šesti lety byla také otevřena nová multifunkční výstavní hala C, čímž se z lyského výstaviště stal nejmodernější veletržní komplex u nás. Kalendář výstaviště je nabitý. V březnu můžete zavítat na 50. národní výstavu Zemědělec (20. až 24. 3.), která bude velkolepou oslavou prvních jarních dnů. Na dvě stě tuzemských i zahraničních vystavovatelů nabídne pestrý sortiment – od květin a stromků přes zahradní nábytek až po moderní zemědělskou techniku. Současně se bude konat výstava Jaro s koňmi a historicky první Koňský trh a také Festival dechovky, na němž zahraje mnoho známých orchestrů včetně Moravanky.

FOTO: ANDREA NOVÁKOVÁ/MÚ LYSÁ NAD LABEM

FOTO: ANDREA NOVÁKOVÁ/MÚ LYSÁ NAD LABEM

FOTO: ANDREA NOVÁKOVÁ/MÚ LYSÁ NAD LABEM

TIP

VLAKEM DO LYSÉ NAD LABEM

Z pražského Masarykova nádraží vás osobní vlaky ČD dopraví do Lysé nad Labem za 37 minut. Jezdí v půlhodinových intervalech jako linky S2 a S22 pražského Eska. Přímé osobní vlaky jezdí do Lysé n. L. i z pražského hlavního nádraží (linka S9). Bez přestupu se svezete po kolejích do Lysé také z Nymburka, Poděbrad, Kolína, Mělníka, Litoměřic či z Ústí nad Labem. Ať už pojedete na výlet odkudkoliv, nejvýhodnější spojení si snadno vyhledáte na webových stránkách Českých drah (www.cd.cz) nebo prostřednictvím bezplatné mobilní aplikace Můj vlak.

Kolo uschovejte v cyklověži

Výstaviště se nachází hned vedle vlakového nádraží. Jižní vstup je možné vidět i z okna vlaku. U prvního nástupiště lyského nádraží také nepřehlédnete BIKETOWER. Tato cyklověž slouží jako automatická samoobslužná úschovna kol. Otevřena byla v prosinci 2017 jako šestá v republice a vejde se do ní přes sto bicyklů. V provozu je 24 hodin denně a za uschování kola zaplatíte jen pět korun. Navíc pokud vlastníte In Kartu s platnou zákaznickou aplikací, máte jednodenní uschování kola zdarma. Návštěvu výstavy či veletrhu můžete tedy spojit s cyklovýletem po okolí. Lysou nad Labem prochází evropská dálková cyklotrasa EuroVelo 4, která částečně kopíruje cyklotrasu č. 0037 spojující Milovice a Káraný, a napojit se můžete i na Labskou stezku.

Na výpravu do dávné historie

Od nádraží se dostanete Masarykovou ulicí k hlavnímu vstupu na výstaviště, a budete-li po ní pokračovat, společně s červenou turistickou značkou dojdete do centra města. Na Husově náměstí najdete barokní radnici s podloubím a infocentrem, přilehlému náměstí Bedřicha Hrozného dominuje 55 metrů vysoká věž barokního kostela Narození sv. Jana Křtitele. Naproti hlavní lyské svatyni stojí dům, v němž sídlí Muzeum Bedřicha Hrozného. Za vstupné 40 korun si můžete prohlédnout zajímavé expozice seznamující s bohatou historií města a také s proslulými rodáky. Nejvýznamnějším byl světoznámý orientalista Bedřich Hrozný (1879–1952), který rozluštil jazyk starověkých Chetitů. Jestli vás zajímá dávná historie, určitě do muzea zavítejte.

Libosad s barokními sochami

V Lysé nad Labem nevynechejte návštěvu zámeckého parku. Barokní zámek dnes slouží jako domov seniorů, ale okolní park je volně přístupný, v březnu od 10 do 15 h. Co v něm najdete? Kromě zeleně také bohatou sochařskou výzdobu. Zámeckou zahradu přetvořil ve francouzský libosad v 18. století hrabě František Antonín Špork, který náležitě zveleboval nejen Kuks, ale i další svá panství včetně lyského. Alegorické sochy jsou dílem Matyáše Bernarda Brauna, jeho žáka Františka Adámka a také Ignáce Františka Platzera. Zeť a dědic F. A. Šporka, hrabě František Swéerts-Špork, rozšířil libosad o jeden z prvních anglických parků v Čechách. Zámecký park nyní zaujímá 21 hektarů, což zhruba odpovídá rozloze pěti pražských Václavských náměstí. ■

Nejzajímavější místa Lysé nad Labem

FOTO: VSTAVIŠTĚ LYSÁ NAD LABEM, SPOL. S R. O.

1 Moderní veletržní komplex

Jen pár kroků od nádraží se nachází jeden z největších výstavních areálů u nás. V roce 2013 byla otevřena nová multifunkční výstavní hala C, v níž je možné pořádat i velké koncerty a sportovní akce.

FOTO: MĚSTSKÁ KNIHOVNA LYSÁ NAD LABEM

2 Soubor barokních soch

Francouzskou část zámeckého parku krášlí alegorické sochy. Společně s plastikami na ohradní zdi kostela Narození sv. Jana Křtitele tvoří unikátní soubor barokních soch, který je ojedinělý nejen u nás.

FOTO: POLABSKÉ MUZEUM, P. O. – MUZEUM BEDŘICHA HROZNÉHO LYSÁ NAD LABEM

3 Muzeum významného rodáka

Množstvím unikátních sbírkových předmětů se může návštěvníkům pochlubit Muzeum Bedřicha Hrozného. Nese jméno zdejšího rodáka, který se proslavil rozluštěním jazyka starověkých Chetitů.

FOTO: MĚSTSKÁ KNIHOVNA LYSÁ NAD LABEM

4 Kostel Narození sv. Jana Křtitele

Dominantou města je 55 metrů vysoká věž kostela Narození sv. Jana Křtitele. Architektonický návrh hlavní lyské svatyně, postavené v první polovině 18. století, vytvořil František Maxmilián Kaňka.

ROZHLÉDNI SE PO KRAJI

Přerovská hůra

Jsou lokality, kde by šlo s minimem námahy sepsat tucet článků pro tuto rubriku. A pak jsou místa, kde ani sebelepší snaha nemusí vést ke kýženému výsledku. Jedním z nich je mé rodné Polabí – úrodné, plné zajímavých památek a chráněných území, leč téměř beznadějně ploché.

TEXT A FOTO: MICHAL MÁLEK

Nikdy není tak špatně, aby nemohlo být ještě hůře. Na toto známé pořekadlo jsem si záhy vzpomněl, když se mi po předchozím dílu s Hradcem Králové dostalo úkolu nalézt vyhlídkové místo v blízkém okolí Lysé nad Labem. Zdejší plochá pahorkatina Středolabské tabule mi rozhodně není cizí, a právě proto je mi dobře známo, že míst s pořádným výhledem do kraje tu je opravdu poskrovnu. V případě Lysé nad Labem se nabízí zdejší barokní zámek, společně s Augustiniánským klášterem viditelný díky svému umístění na kraji Zámeckého vrchu z dalekého okolí. Jenže oba objekty jsou veřejnosti nepřístupné a přímo z parku moc kloudných míst k výhledu není. Nemluvě o tom, že zvláště v zimním období díky nízko položenému slunci a pohledu jižním směrem toho stejně moc vidět není.

A tak mi nezbylo než zkusit štěstí o kus dál, v Přerově nad Labem, kde kromě známého skanzenu v Polabském národopisném muzeu stojí i nevelký vrchol Přerovská hůra. Své okolí převyšuje o pouhých 50 metrů, což z ní však ve zdejších podmínkách společně se Semickou hůrou činí z daleka viditelnou dominantu. V mapách a turistických průvodcích je navíc zmiňována jako místo s nádherným výhledem – takže jasná volba!

Okolní rovinatý terén přímo vybízí použít k cestě od nádraží v Lysé nad Labem jízdní kolo. Pokud pojedete zdaleka a nechcete s sebou brát vlastní bicykl, využijte tradiční půjčovnu ČD Bike, která bude na nádraží v Lysé n. L. letos opět otevřena od

Výška: 237 m n. m.
Výhled: Přerov nad Labem, Praha, Český Brod (částečně Lysá nad Labem)
Vrchol: stolová hora
Nejbližší žst.: Lysá nad Labem
Výstup: snadný

VÝŠKOVÝ PROFIL

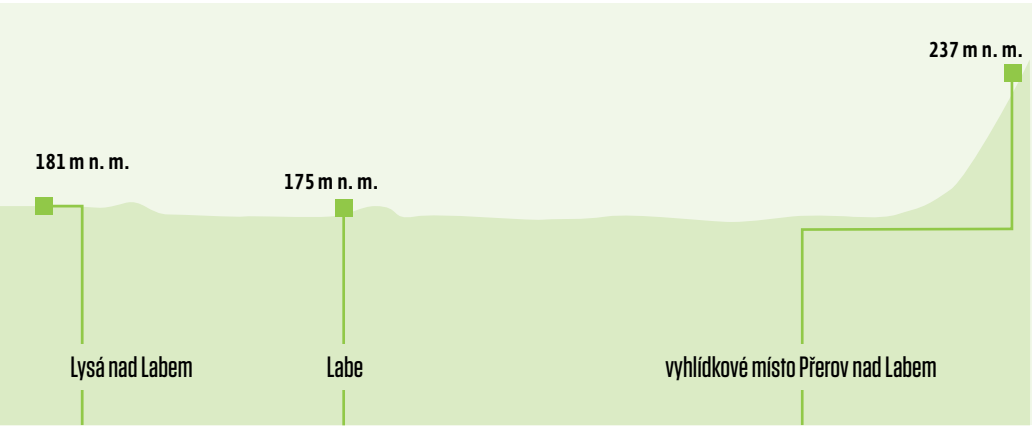

SPOJENÍ

Z Prahy
přímým osobním vlakem

Z Ústí nad Labem
přímým rychlíkem

Z Brna
rychlíkem s přestupem v Kolíně

30. března. Vzdálenost 8 kilometrů se dá hravě zvládnout za půlhodinku, a pokud se bojíte nechávat svého šlapacího miláčka zamčeného na úpatí kopce, ani vytlačení či vyjetí na samotný vrchol vyhlídky není nic, co by i ryze víkendový cyklista nezvládl.

Strategický vrchol byl prý obýván už od doby bronzové. Místy zvlněný terén na východní části kopce dává i dnes tušit pozůstatky opevnění. A zatímco vrchol je ceněnou archeologickou lokalitou, jižní svahy s významnými biotopy naopak přitahují pozornost milovníků flóry. Z vrcholu stolové hory, který je dnes využíván jako pole, bude během letních měsíců opravdu pěkný výhled. Já tu však stojím koncem ledna a navzdory azurově modré obloze vidím díky dopolednímu sluncem prozářenému oparu sotva na okraj Přerova. Na druhém konci ozimem pokrytého pole se však mezi statnými duby rýsují krásně nasvícené dominanty Lysé nad Labem.

S nadějí na pořízení snímku hodného této dvoustrany se vrhám přes pole, které není zas tak promrzlé, jak se zpočátku zdálo, a mé boty tak po chvíli díky nánosům bláta citelně těžknou. Čím více se ale blížím ke druhému konci pole, tím méně je panorama skrze změť větví viditelné. A tak mi nezbývá než pole poctivě obejít a pokusit se najít v hustém porostu skulinku pro kýžený záběr. To se podaří až na západní straně, kde je ale kromě Přerova možné dohlédnout i na Čelákovice a Prahu. Cestu dolů si zkouším zkrátit seběhnutím svahu a po chvíli končím na čísi soukromé zahradě. Branka na jejím konci byla naštěstí pootevřená…

Pokud tedy patříte mezi polabské obyvatele a zajídá se vám nekonečná rovina, nebo jste sem z dalších koutů Česka dorazili třeba na cyklovýlet, směle na Přerovskou hůru vyrazte. Určitě se však držte značené turistické a naučné stezky! ■

TURISTICKOU STOPOU

Krok za krokem do polabské minulosti

Když bylo v Čelákovicích při výkopu v červenci roku 1966 nalezeno pohřebiště s celkem 14 kostrami, nikdo tehdy nepředpokládal, že tento objev později město proslaví. Archeologický výzkum tu odhalil neobvyklý způsob uložení těl nebožtíků, o jejichž identitě dodnes nepanuje shoda. Jisté však je, že se od té doby trochu pozapomíná i na jiná zdejší lákadla, která nás leckdy zavedou do mnohem hlubší historie…

Socha sv. Matouše u kostela v Lysé nad Labem

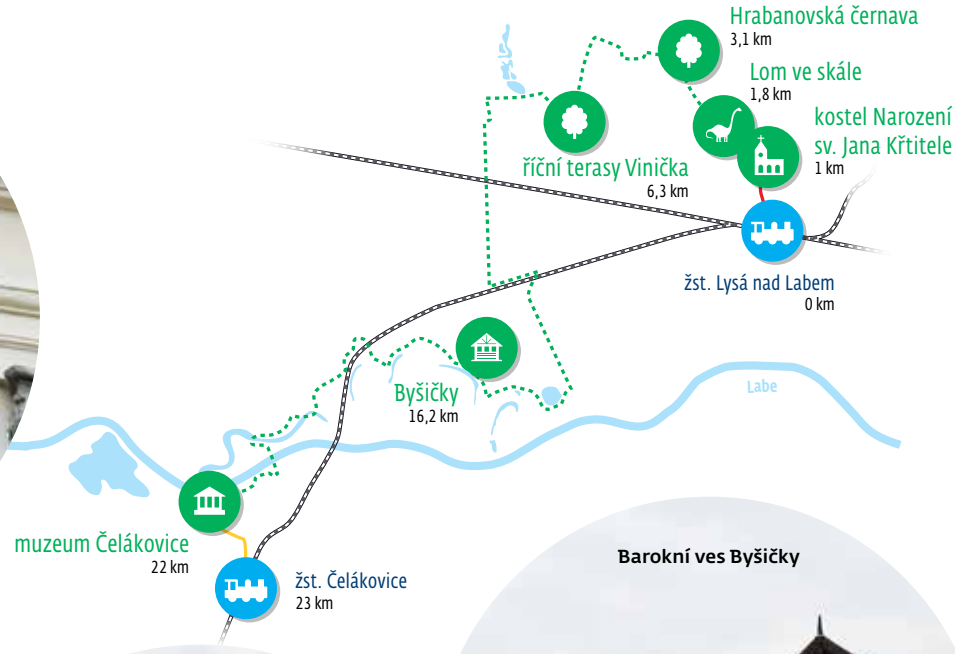

Dvůr Karlov

Barokní ves Byšičky

TEXT A FOTO: MICHAL BAŘINKA

Do okolí Čelákovic se vyplatí vyrazit za mnoha přírodními a historickými zajímavostmi. Na východ od Čelákovic si můžete užít trochu odpočinku ve slatinných lázních Toušeň a mezi léčebnými procedurami třeba vyrazit na výlet do souměstí Brandýs nad Labem-Stará Boleslav se zámkem a bazilikou, stojící na místě mučednické smrti sv. Václava. Pokud se z Čelákovic vydáte na západ, pak nezapomeňte navštívit přírodní rezervaci Káraný – Hrbáčkovy tůně a známý skanzen v Přerově nad Labem. Ať už je vám ale bližší příroda, historie nebo záhady, váš apetit uspokojí 21 km dlouhá naučná stezka Údolím Labe vedoucí z Lysé nad Labem do Čelákovic. Ta je lemována 24 zastaveními, která vás seznámí s místní krajinou a historií. A pokud si tuto naučnou stezku vedoucí po lesních a polních cestách, pěšinách i méně využívaných dopravních komunikacích projdete celou, jistě vás přesvědčí o tom, že kraj severozápadně od Prahy má co nabídnout a že historie tu na vás dýchá na každém kroku. Než se však na výlet vydáte, doporučujeme vám pořídit si mapu této oblasti; na některých křižovatkách je totiž stezka hůře značená. Do Lysé nad Labem i Čelákovic můžete dojet vlakem po trati vedoucí z Prahy do Nymburka.

Z města za přírodou

Naučná stezka začíná u kostela Narození sv. Jana Křtitele v centru Lysé nad Labem, zhruba 10 minut chůze (po červeně značené

Pamětní deska v Byšičkách

Čelákovická tvrz

Kaple sv. Václava

turistické stezce) od vlakového nádraží. Od kostela se vydejte podél zdi zámeckého parku severovýchodním směrem. Třetí zastavení naučné stezky Lom ve skále, které potkáte ještě na území města, vás zavede až do období druhohor. Na tomto místě byly totiž nalezeny kosti zástupce říše ještěrů. Kousek za městem se na ploše 52 hektarů rozkládá národní přírodní památka Hrabanovská černava, jedna z posledních kdysi rozsáhlých polabských slatin. Můžete tu najít celou řadu chráněných rostlin (například mařici pilovitou a šášinu rezavou) i živočichů, zejména měkkýšů (např. hrachovku okružankovitou a terčovníka kýlnatého). S trochou štěstí ale spatříte také čolka velkého nebo ropuchu krátkonohou.

Zpět do doby ledové

Naučná stezka nabízí krásné výhledy, dejte si proto pozor, aby vaší pozornosti neunikly zdejší říční terasy. Ty jsou typickým znakem nejmladší geologické epochy – čtvrtohor. Během doby ledové, kdy byla zem prakticky bez vegetace, zdejší vodní tok vyhloubil do skalního podloží široké koryto. Tehdy také docházelo ke zvětrávání zemského povrchu, zatímco na konci doby ledové byly zvětraliny přívaly vod z tajících ledovců spláchnuty. S každým střídáním doby ledové a meziledové se cyklus opakoval a řeka se zahlubovala stále níže a níže. Výsledkem této činnosti jsou právě říční terasy.

„Utajené“ baroko

Přes vesnici Dvorce a zdejší rozlehlé lesy se dostáváme do Karlova. Na první pohled by se mohlo zdát, že toto místo si pozornost turisty nezaslouží. Dnes nepříliš vábně vyhlížející areál však pamatuje éru baroka. Zbudován byl totiž v letech 1715–1717 jako špitál pro 40 nemocných a starých poddaných z lyského panství. Svému účelu však nesloužil ani 100 let, krátce po roce 1800 byl zrušen a později upraven k hospodářským účelům. Že šlo o barokní stavbu, postavenou podle návrhu F. M. Kaňky, dnes rozeznáme jen velmi těžce, vodítkem nám ale může být částečně zachovalý portál bývalé kaple sv. Kříže.

Zastavení s Cimrmanem

Podobně jako Karlov, i barokní ves Byšičky, další zajímavost na trase, povznesl až František Antonín hrabě Špork. Osada tu sice existovala už dříve, její postupný zánik ovšem dovršila třicetiletá válka. Roku 1717 se hrabě Špork rozhodl vesnici obnovit, a to její výstavbou s návsí do tvaru kruhu. Tento neobvyklý půdorys (tzv. okrouhlice) je dnes chráněný státem. Byšičky jsou však známé nejen jako pozoruhodná barokní památka, jsou i místem světodějné události! Tu připomíná pamětní deska na návsi s nápisem „Zde zakopl o skvělou myšlenku Jára Cimrman“.

Radostná a Žalostná smrt

Z Byšiček pokračujeme podél hranice přírodní rezervace Káraný – Hrbáčkovy tůně, až dojdeme na rozcestí, kde se nachází známá kaple sv. Václava se sochami dvou andělů světlonošů Radostné a Žalostné smrti. Kaple byla původně součástí areálu poustevny (eremitáže) založené roku 1696. Na staré zemské stezce spojující Čechy s Polskem tehdy nechal hrabě Špork zbudovat kapli, obydlí pro poustevníky, panský letohrádek, vodní mlýn a komplex okrasných a užitkových zahrad. Poustevna však zanikla ve 30. letech 18. století a dnes ji připomíná jen zmíněná výklenková kaple.

Pravěk Čelákovicka

Od kaple sv. Václava je to do Čelákovic co by kamenem dohodil. Milovníci sakrálních památek by si neměli nechat ujít původně románský, později několikrát upravovaný kostel Nanebevzetí Panny Marie. Pokud vaše kroky ale láká tajemno a záhady, zamiřte na nedalekou tvrz, jejíž předchůdce tu stál už ve 2. polovině 10. století. Dnes v ní sídlí infocentrum a městské muzeum, jehož expozice „Pravěk Čelákovicka“ je věnována i fenoménu zdejších „upírů“. Od muzea, kde naučná stezka Údolím Labe končí, se k čelákovickému nádraží dostanete po žlutě značené turistické trase za zhruba 20 minut. ■

SPOJENÍ

Z Prahy
přímým osobním vlakem

Z Brna či Ostravy
spoji EC, IC, Ex či rychlíkem s přestupem v Kolíně

Z Českých Budějovic
Jižním expresem či rychlíkem s přestupem v Praze

TURISTA

Rubrika vzniká ve spolupráci s časopisem Turista.

Rovný milion korun!

PŘÍBĚHY ZAJÍMAVÝCH STAVEB

TEXT: PETRA MIŠKEJOVÁ, STANISLAV SCHNEEWEIS

Přesně tolik musí stát. Tak zněla jedna z podmínek průmyslníka Josefa Volmana architektům Karlovi Janů a Jiřímu Štursovi, když jim v roce 1938 zadával zakázku na návrh rodinné vily v Čelákovicích. Pro oba mladé architekty tak trochu paradox. Do té doby levicoví představitelé vědeckého funkcionalismu, zkoumající především podmínky minimálního sociálního bydlení, byli od počátku přesvědčení, že s představitelem velkokapitálu společnou řeč nenajdou...

Dostat zakázku na stavbu rodinného sídla jednoho z nejvýznamnějších podnikatelů prvorepublikového Československa? Takoví přece dávají přednost pohodlným stavbám v historizujícím stylu. Úspěšný kapitalista však architekty nakonec překvapil, když jim oznámil, že vedle dané ceny musí být dům také moderní. Aby se „morálně srovnali" a ulehčili svému svědomí, načrtli lehkou rukou schválně co možná nejvýstřednější funkcionalistickou stavbu. Jisti si faktu, že s tím je pan továrník stejně vyhodí. Překvapil podruhé, když jim sdělil, že to bere a ať to postaví. Pro samotnou stavbu si vybral Karla Bíbra a dále už jim do společného díla nemluvil.

Čelákovický mecenáš

Staral se výhradně o svou firmu, která v dané době patřila k nejvýznamnějším světovým výrobcům a exportérům obráběcích strojů. Své úspěchy z podnikatelských aktivit promítal Josef Volman i do péče o zaměstnance a rozvoj oblasti. Jeho továrna spolu s přilehlou zástavbou řadových domků pro zaměstnance firmy, úřednickou vilovou čtvrtí a některými volnočasovými centry, jejichž výstavba byla z výnosu firmy dokonce hrazena, tvoří dnes celou západní část Čelákovic.

Jasná vazba na továrnu je patrná také v umístění rodinné vily v sousedním rozlehlém parku. Nad ramenem Labe s výhledem do okolí vzniklo jakési arboretum osázené vzácnými stromy, keři a malým jezírkem. Byl tu také postaven domek vrátného, velikostí srovnatelný s leckterou vilou třeba v pražských Dejvicích. Na podzim 1939 byla dostavěna samotná funkcionalistická vila. Otevřená a ohromující ve svém pojetí prostoru. Pečlivě dělená na služebnou a obytnou, na reprezentativní a soukromou část. Společenské přízemí propojené se zahradou, dva plnohodnotné byty v patře, interiéry nečekaně jásavě pracující s barvami a materiály, přilehlé sluneční terasy v obou horních patrech a výstřední lávka od ložnic k zahradnímu bazénu.

Živá kulisa historie

Úspěch v podnikání se ale nepřenesl do samotného osudu Volmanovy vily. Její dokončení už v době protektorátu neumožnilo seznámit s její jedinečností širší veřejnost. Po únoru 1948 z ní byli původní obyvatelé vystěhováni a z vily se stala školka. Doslova rána ovšem přišla až po roce 1990, odkdy nebyl dům v důsledku restitučního řízení využíván. Došlo k jeho obrovské devastaci, a dokonce se uvažovalo o zbourání jedné části. Z objektu zmizelo prakticky vše včetně instalací. V roce 1996 jej však koupila společnost Vila VOLMAN k.s., která se stala investorem mimořádně citlivé a precizní rekonstrukce splňující požadavky moderního luxusního bydlení dnešní doby. Ve spolupráci s památkáři trvala sice 10 let, díky tomu se ale povedlo zachránit jednu z nejcennějších funkcionalistických staveb u nás, řadících se po bok takových pojmů, jako je vila Tugendhat v Brně a Loosova vila v Praze. Objekt, kam dnes mohou jezdit zástupy milovníků architektury a živých kulis historie z celého světa. ■

Projekt mapující čtvrtstoletí stavitelství a architektury. Nestihli jste se přihlásit? Potřebujete více času? Možnost máte ještě do konce března 2019.
www.stavbactvrtstoleti.cz

Pojď pracovat k nám!

Získej praxi a užívej si cestování

Hledáme:

STROJVEDOUCÍ

- uplatníte se ve smysluplném a výjimečném zaměstnání
- férové jednání a ohodnocení je samozřejmostí
- získáte neomezené cestování vlakem po ČR, SR a výhodné cestování po Evropě
- užijete si 35 kalendářních dnů dovolené
- přispějeme vám na stravování, rekreaci a penzijní připojištění
- můžete pracovat kdekoliv v ČR
- možnost zvýhodněného ubytování v Praze
- služební oděv zdarma a další výhody

Náborový příspěvek 50 000 Kč!

www.cd.cz/kariera

České dráhy
Národní dopravce

NEJDŮVĚRYHODNĚJŠÍ ZNAČKA

VLAKEM PO EVROPĚ

TEXT: VÁCLAV RUBEŠ
FOTO: MEDIASERVER.HAMBURG.DE, MINIATUR WUNDERLAND

Když se řekne Hamburk, většina z nás si představí spoustu lodí, přístavních jeřábů a typických hanzovních staveb. Někdo si možná vzpomene na ohnivé bouře vyvolané zápalnými pumami padajícími z britských bombardérů v létě 1943, které takřka srovnaly město se zemí. Jenže Hamburk je mnohem víc než přístav nebo spáleniště. Je městem mnoha unikátů a nej. Věděli jste například, že tu můžete přejít nejvíce mostů ze všech evropských měst nebo navštívit úžasný svět miniatur, který je dokonce největší na světě?

HAMBURK: tak trochu jiné Německo

Pokud jste zařadili Hamburk na první příčky svého cestovního seznamu, pak jste opravdoví fajnšmekři a následující řádky pro vás nebudou překvapením. Většina ale stále při přemítání nad mapou Německa zabodne prst do „zvučnějších" destinací. A právě jim bychom chtěli říct, že dělají obrovskou chybu. Přitom je to tak jednoduché – spoj EuroCity vás z Prahy přenese do města mnoha tváří za méně než 7 hodin.

Památky jako na dlani

Začít se kochat můžete hned pár kroků od hlavního hamburského nádraží. Přímo uprostřed města návštěvníci obdivují jezero Außenalster s malými loděnicemi a přístavišti. Při okružní plavbě si užijete romantické kanály, lemované zahradami upravenými s německou pečlivostí i krásnými vilami. Není divu – Hamburk je sídlem největšího počtu milionářů z celého Německa. Žije jich tu kolem tisícovky.

Srdcem města je neorenesanční radnice s neuvěřitelnými 650 sály, která byla během druhé světové války silně poničena, ale povedlo se jí vrátit původní lesk a krásu. Tolik štěstí neměl kostel svatého Mikuláše, který byl v červenci 1943 zničen bombardováním. Jeho ruina, které vévodí věž, dodnes připomíná tragédii města a jeho obyvatel.

Dominantou Hamburku je bezesporu věž kostela svatého Michaela s největšími hodinami Německa. Těsně nad nimi je pak vyhlídková plošina, odkud si vychutnáte nádherný pohled na město. Pokud si troufnete, můžete nahoru vystoupat po svých, ale k dispozici je i výtah. Otevřeno je i v noci.

Za vůní volnosti aneb Brána do světa

Bylo by hříchem navštívit Hamburk a nepodívat se do míst, která jsou synonymem města – do přístavu. Po Rotterdamu je druhým největším v Evropě a ročně sem připluje kolem 13 000 námořních lodí. Jsou kolosální, o čemž se můžete přesvědčit na vlastní kůži během některé z turistických plaveb. Budete si připadat jako David před Goliášem. Nevynechejte ani návštěvu některé z legendárních expozičních lodí, příznivci vojenské historie by určitě měli sehnout hřbet (doslova) a prolézt si muzeální ponorku U-434.

Ve světě vystěhovalců „Ballinstadt" je možné zažít další unikátní kus hamburských dějin. Tam, kde mezi lety 1850 a 1939 začínalo svou cestu do Nového světa zhruba 5 milionů evropských emigrantů, člověku dojde, proč má Hamburk přízvisko „Brána do světa". Vůně svobody, volnosti a vzdálených zemí je všudypřítomná…

Závist modelářů celého světa

Dámy, pokud vyrazíte do Hamburku „šopovat" s cílem vyplenit třeba obchody na vyhlášené nákupní třídě Mönckebergstrasse a bojíte se otrávených obličejů manželů a synů, jásejte! Hamburk má totiž něco co žádné jiné město na světě. Ten zázrak se jmenuje Miniatur Wunderland, což v překladu znamená něco jako úžasný miniaturní svět, a nezůstává svému názvu nic dlužen – jde o největší modelové kolejiště na světě. Fakta: přes 15 kilometrů kolejí, po kterých se prohání přes tisíc modelových souprav na ploše 7 000 m². V jednu chvíli můžete být v sedmaosmdesátkrát zmenšeném Německu, Švýcarsku, Itálii, USA, Švédsku, Rakousku a dalších státech. Na kolejišti je přes 4 300 budov nebo 263 tisíc figurek

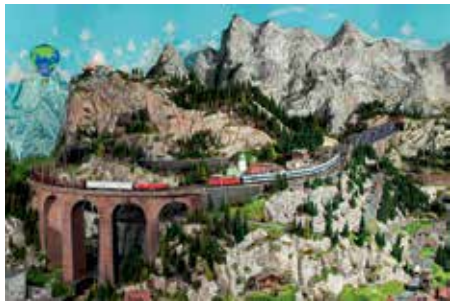

a 130 tisíc stromů. A pozor, teď to, co zajímá každého: celé to stálo 21 milionů. Ne korun, ale eur. Zkrátka když sem zavedete kluky (protože tady jsou kluky i vaši muži) v 8:30, kdy otevírají, buďte si jisté, že je tu najdete i ve 20:00, což je zavírací doba. Jen jim kromě 12 eur na hlavu na vstupné (dospělý) nechte i nějaké drobné navíc. Za celý den budou mít hlad, ale hlavně: mají tu úžasné suvenýry!

Vzhůru za zvířátky!

Že máte raději přírodu a měřítko 1 : 1? Žádný problém, i na to má Hamburk skvělou odpověď. Místní zoo a přilehlou tropickou zahradu. Pokud si na Miniatur Wunderland máte vyhradit celý den, pak na hamburskou zoologickou zahradu si vezměte rovnou dovolenou. Zhlédnout přes tři tisíce zvířat za jeden den prostě nejde. Navíc tu chovají zvířata, která v českých zoo nikde neuvidíte, jako například mrože, papuchalky, tučňáky oslí nebo tučňáky patagonské. Určitě vás zaujme i pavilon pro orangutany a slony. Občerstvení je na každém rohu, nohám můžete dopřát odpočinku v pěkném parku. Dokonalé jsou panoramatické pohledy na výběhy s plameňáky, zebrami a lvy. Tropikárium, kde je obrovské akvárium se žraloky a rejnoky, je dechberoucí.

HAMBURK NA DOSAH

Z Prahy vyráží vlaky ve směru Hamburk každé dvě hodiny, první již v 6:32. Při cestě tímto spojem je potřeba přestoupit v Berlíně (Berlin Hbf). Následující čtyři spoje (odj. 8:32, 10:32, 12:32 a 14:32) vás do Hamburku dovezou bez přestupu. Nejvýhodněji můžete vlakem cestovat s Včasnou jízdenkou Evropa, kterou zakoupíte jednoduše prostřednictvím e-shopu na www.cd.cz. Stačí vyplnit odkud cestujete a cílovou stanici Hamburg. U každého spoje se zobrazí cena jízdenky. Nezapomeňte si změnit datum cesty na požadované, protože u Včasných jízdenek Evropa platí, že čím dříve nakoupíte, tím levněji pojedete. Ceny jízdenek pro dospělé začínají od 501 Kč, pro děti, studenty a seniory je cena už od 364 Kč. V případě, že cestují děti do 15 let v doprovodu rodičů nebo prarodičů, zaplatí jen 76 Kč za jednu cestu. Při cestách doporučujeme zakoupit místenku.

Jednou nestačí

Hamburk je městem, které stojí za to vidět. A ne jen jednou. Pokud jste už unaveni domestikovanou krásou vyhlášených destinací, zabodněte prst v mapě do místa v severním Německu, které skýtá nepřeberné množství kontrastních zážitků. Hamburk je tak trochu jiným německým městem. Odhalíte v něm řadu úžasných protikladů, a to jsme se ani nezmínili o jeho vyhlášeném nočním životě. Sami nám dáte za pravdu, že jestliže o Neapoli se říká „vidět a zemřít", u Hamburku budete chtít žít a vrátit se. A zase to bude stát za to. ■

Z VAŠEHO ALBA

Radek Hortenský

Ponorka v přístavu

V Hamburku v přístavu se nachází bývalá sovětská ponorka třídy Tango v současné době pod označením U-434. Je veřejnosti přístupná a prohlídku můžete absolvovat buď s průvodcem, nebo dokonce sami. Skvělý zážitek, i když dodnes nepochopím, jak se v ní námořníci dokázali přes nevelké průlezy rychle pohybovat. Nedoporučuji proto klaustrofobikům nebo méně pohyblivým osobám.

Darina Koubínová

Maxiklobása pro maxizákazníka

Během návštěvy hamburské zoologické zahrady Hagenbeck jsem potkala i tohoto nezvyklého zákazníka rychlého občerstvení. Při zastávce na jedné ze svých každodenních procházek parkem tu u stánku spořádal několik tradičních německých maxiklobás v bagetě. Vzhledem k rychlosti, s jakou prodavač jídlo ládoval do nastaveného chobotu, i bleskovému chvatu, kterým klobásy mizely ve sloní tlamě, bylo vidět, že šlo pravděpodobně o pravidelný rituál. Bohužel, fotku přímo s klobásou se mi nepodařilo pořídit, jednak kvůli zmíněné rychlosti a také proto, že v jinak téměř liduprázdné zoo se začátkem neobvyklého krmení vyrojilo několik zuřivých fotografů, kteří se vecpali přede mne.

Pavel Pecka

Hamburk a Brouci

Na fotce jsem zachytil kovové siluety slavných hudebníků na náměstí Beatles (Beatles-Platz) v hamburské čtvrti St. Pauli. Hudební skupina Beatles sice vznikla v Liverpoolu, ale patrně nejdůležitějším městem pro ni byl Hamburk, v jehož klubech Indra, Kaiserkeller, Top Ten a Star-Club zahájili svoji mezinárodní kariéru, našli svůj styl a v žádném jiném městě neodehráli více koncertů. Na náměstí je ale celkem pět siluet. Pátá, stojící stranou (na fotografii není vidět), je Stuart Sutcliffe. Ten se světové slávy Beatles bohužel nedožil.

Staňte se spolutvůrci této rubriky!

Fotografie korespondující s danou destinací v rubrice Vlakem po Evropě doplněné několikařádkovým popisem (datum a okolnosti pořízení – zejména zajímavosti zdokumentovaného místa, zobrazení aktéři, „historky z natáčení" atd.) posílejte elektronicky (naskenované) přes webové rozhraní www.cdprovas.cz (záložka soutěže/ Vlakem po Evropě). Každý uveřejněný snímek bude honorován částkou 600 Kč.

Pro nejbližší čísla magazínu vyhlašujeme následující témata:

č. 4/2019: Vídeň a okolí
uzávěrka zaslání 20. března

č. 5/2019: Berlín
uzávěrka zaslání 16. dubna

Vlak vám zajistí budoucnost

Hledáme

– mechaniky elektronických zařízení
– elektromechaniky
– mechaniky kolejových vozidel
– soustružníky kovů
– posunovače

Získáte dlouhodobou perspektivu a jistotu seriózní práce.

Vaše práce bude dávat smysl.

Nenosíte si práci domů.

Vaše životní zkušenosti oceníme.

Náborový příspěvek 50 000 Kč

– *zvýšená výměra dovolené*
– *příspěvek na penzijní připojištění, stravování a rekreaci*
– *jízdní výhody po České republice a Evropě i pro rodinné příslušníky*
– *možnost pracovat kdekoliv v ČR*
– *možnost zvýhodněného ubytování v Praze*
– *pracovní oděv a pomůcky zdarma*

www.cd.cz/kariera

České dráhy
Národní dopravce

NEJDŮVĚRYHODNĚJŠÍ ZNAČKA

Městské muzeum Chrast vystavuje repliku Ďáblovy bible i archeologické nálezy z podlažického kláštera.

ZÁHADY NA DOSAH RUKY

S ARNOŠTEM VAŠÍČKEM

Před necelými osmi sty lety se v chudém benediktýnském klášteru nedaleko Chrudimi objevil velmi podivný rukopis. A dokonce největší, jaký kdy na světě existoval. Podle legendy není dílem člověka, ale samotného ďábla. Tajemný původ knihy umocňuje navíc zvláštní výjev – v prázdném prostoru mezi dvěma identickými věžemi dřepí pekelná bytost. V žádné jiné bibli nic podobného nenajdeme.

Je bible z Podlažic dílem černé magie?

Traduje se, že jakýsi mnich se kdysi dopustil těžkého hříchu a měl být za to zazděn za živa. Aby se vyhnul trestu, navrhnul opatovi, že za jedinou noc vytvoří knihu, jakou svět ještě neviděl. Obrovský rukopis, do nějž kromě Písma svatého opíše i řadu jiných děl. Představený pokání přijal a nechal přinést vše potřebné. Mnich byl zručný písař, ale záhy poznal, že přecenil své síly. Nebesa nemohl prosit o milost, spoluvěrci ho přece poslali na smrt, a tak se obrátil k peklu. Ďábel, jak známo, nikdy nespí. Dostavil se ihned a dílo dokonal. Za odměnu požadoval tradiční úpis na duši. A pak ještě jednu maličkost – aby ho mnich do knihy namaloval.

Osmý div

Názory odborníků se shodují: Ďáblova bible, latinsko-řecky Codex gigas, nemá obdoby. Tento skoro metr vysoký a přes půl metru široký svazek je skutečně největší rukopisnou knihou světa. Dnes má 312 pergamenových fólií (listů), což je 624 stran. Jeho váha přesahuje 75 kilogramů. Naprosto unikátní jsou ale nejen její rozměry, ale především neobyčejně bohatý obsah. Tento soubor středověké moudrosti zahrnuje náboženské, historické, filozofické i přírodovědné texty a díky variabilitě témat se dá jeho význam přirovnat spíše k celé knihovně než k jedinému svazku. Dodnes se však neví, odkud podlažičtí benediktýni vlastně získali předlohy k jeho sepsání. A proč vlastně tak obrovská kniha vznikla? Přenášet ji musí dva muži. Listovat velkými,

tuhými stránkami je obtížné. Četba horních řádků vyžaduje hluboký předklon. Předčítání, které bývalo v klášterech zvykem, se tak velká kniha určitě nehodila. K čemu tedy sloužila? Měl to být velkolepý hold moudrosti a vzdělanosti? Svébytný důkaz neobyčejných schopností písaře, jehož jméno ale v knize není uvedeno? Co ho vedlo k tomu, aby svou identitu zatajil? Je Ďáblova bible tak ohromná z ryze praktických důvodů? Neměla její mohutnost a pevnost být spíše zárukou, že kniha přečká v nepoškozeném stavu dlouhý čas? Pokud ano, tak proč? Aby navždy zůstaly uchovány tehdejší vědomosti lidstva? Nebo měla přetrvat na věky z jiného důvodu? Není v ní ukryto poselství pro budoucnost? Proroctví určené tomu, kdo porozumí?

Neznámý písař

O autorovi tohoto jedinečného díla neexistuje žádný doklad. Grafologové přiznávají, že písmo je výjimečně vyrovnané a pozoruhodně stejné, jako by jeho pisatel nikdy nebyl hladový a unavený, nesužovalo ho horko či chlad, neprojevovala se na něm nemoc nebo stáří. I když je to prakticky nemožné (přepsání tak rozsáhlého textu by totiž vyžadovalo minimálně dvacet let), zdá se, že celý spis vznikl ve velmi krátkém časovém období, jako by byl stvořen v jednom vrcholném okamžiku, jedné tajuplné noci.

Neviditelná kouzla

Je tedy Ďáblova bible dílem mistra černé magie? Leccos tomu napovídá. V textech jsou zařazeny zaklínací formule proti nemocem a různým dalším potížím. Zaříkávání proti ďáblu bychom ale hledali marně. Zvláštní je, že právě za touto pasáží zůstávají tři prázdné stránky. Nacházejí se na nich sice hnědé sloupce, ale text uvnitř schází. Tvrdí se, že mnichům „zaříkávačům" došel dech. Opravdu? Mrhali by takto pergamenem? Chtěli další zaříkadla dopsat později? Anebo tam již tajné magické formule zaznamenány jsou, ale my je prostě nevidíme? Co bychom asi spatřili, kdybychom pergamen lehce nahřáli nebo potřeli patřičným chemickým roztokem? Nejsou tyto nepochopitelně prázdné strany popsány neviditelným inkoustem, který za normálních podmínek nelze rozpoznat?

Tajemné stopy

Ďáblův stín vrhají i četné další, na první pohled nenápadné a občas i dobře ukryté znaky a symboly. Jako by je kdosi záměrně roztrousil po celé knize pro toho, kdo rozumí. Do několika iniciál je vklíněna vychrtlá

Na místě bývalého kláštera v Podlažicích dnes stojí kostel svaté Markéty.

Archeologové vykopali přes šedesát hrobů z doby existence kláštera. V naprosté většině z nich leželi ženy a děti.

postava démonického zvířete připomínajícího psa či vlka. Do takového monstra bývá vtělen Satan v hollywoodských hororech. Jinde se plazí netvor s děsivou tlamou a krátkými předními končetinami. Jeho tělo ale nemá nohy a ukončuje ho dlouhý hadí ocas. Na ozdobném kování dřevěné vazby také nelze přehlédnout dva gryfy. Je to odkaz na starou pověst, podle níž ďábel zapřahá dvojici gryfů do káry při svých cestách ze země do pekla? Pokud je Ďáblova bible skutečně plodem magie, kdo vykonal potřebný rituál? Nevíme o nikom, kdo by u nás na počátku 13. století něco takového dokázal. Na dobu alchymistů a velkých zasvěcenců země Koruny české přece došlo později. Unikl pozornosti historiků osamělý, ovšem naprosto výjimečný mág, nebo přísně tajné bratrstvo, které v Podlažicích vykonávalo luciferiánské obřady? Nový výzkum leccos napovídá.

Stín nad hroby

Přímo v areálu kláštera bylo odkryto šest desítek hrobů mužů, žen a dětí. Ustanovení benediktýnského řádu ovšem nic takového neumožňovalo. Je to jediný známý případ, kdy došlo k tak hrubému porušení regulí.

Co tomu asi předcházelo? Archeolog Jan Frolík nabízí hned trojí vysvětlení. Ke klášteru přiléhala i vesnice. Farní kostel, kde se tradičně pohřbívalo, byl vzdálen asi jeden a půl kilometru. Je tedy možné, že se některým osadníkům nechtělo chodit tak daleko. Nebo mohlo jít o ostatky donátorek a manželek bohatých šlechticů, kteří řád podporovali. A konečně nelze vyloučit, zprávy z jiných míst tomu také nasvědčují, že ve 13. století ještě mnozí duchovní nebrali celibát tak vážně. Klášter byl odlehlý a bez kontroly si zde mniši mohli leccos dovolit. Logicky znějící hypotézy ovšem neodpovídají na jednu znepokojující otázku. Proč v mužském klášteře bylo pohřbeno daleko více žen a dětí než mužů? Dva dětské hroby se dokonce nacházely přímo v rajské zahradě, kam měli přístup pouze řeholníci. Další dva tajemné hroby pokrývala kamenná deska. Co je pod ní, není dodnes známo, výzkum byl totiž ukončen. Jestliže za normálních okolností nebylo možné, aby v areálu kláštera pohřbili ženy a děti, pak muselo jít o výjimečnou situaci. Došlo k nějaké tragédii ve vesnici? Nebo všichni zemřeli uprostřed klášterních zdí? Pokud ano, pak se musíme ptát: proč? Byly ostatky pohřbeny na tak neobvyklém místě, aby o nich nikdo nevěděl? Co asi nesmělo uniknout ven za klášterní zdi? ■

?

SOUTĚŽ O AUDIOKNIHU ĎÁBLOVA LEST

Tajemná kniha z Podlažic sehrála hlavní roli také v napínavém thrilleru Arnošta Vašíčka Ďáblova lest. Chcete jej získat jako audioknihu? Odpovězte na soutěžní otázku a s trochou štěstí může být jedna ze tří audioknih vaše.

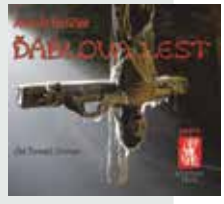

Kolik stran má Ďáblova bible z Podlažic?
A 312
B 624
C 320

Odpověď zadejte do příslušného formuláře na **www.cdprovas.cz** do 20. března 2019.

Více o záhadách najdete na www.mysteryfilm.cz.

PODPORA IMUNITY

- Unikátní složení řady Preventan® – ProteQuine® + vitamin C
- ProteQuine® – originální patentovaná aktivní látka

Preventan® +Vitamin C Pro Vaši imunitu

Preventan® Akut

PODPORA IMUNITY PRO AKUTNÍ UŽITÍ

– Obsahuje unikátní směs biologicky aktivních látek
– Vhodný i pro děti od 3 let

Preventan® Quattro

PODPORA IMUNITY PRO AKUTNÍ UŽITÍ

– Obsahuje unikátní směs biologicky aktivních látek, navíc obohacen o další složky pro čtyřnásobnou sílu
– Vhodný i pro děti od 3 let

Preventan® Clasic

PODPORA IMUNITY PRO DLOUHODOBÉ UŽÍVÁNÍ

– 1 tableta obsahuje 1 mg látky ProteQuine® (oligopeptidy, aminokyseliny, nukleotidy) obohacené o vitamin C

Preventan® Junior

K POSÍLENÍ DĚTSKÉ IMUNITY

– Pro dlouhodobé užívání
– Obsahuje navíc inulin (rozpustná vláknina původem z čekanky)
– Slazeno steviolglykosidy z rostliny stévie sladké

Doplňky stravy

Vitamin C přispívá k normální funkci imunitního systému.

ČD

PRŮVODCE

ČD Restaurant
Ve vozech JLV vaří mladé hvězdy

Můžete potkat ve vlaku
Jana Merunková

Včasná jízdenka Evropa
Levné cestování do zahraničí

Články v této rubrice mají pouze informativní charakter.
Přeprava ve vlacích ČD se řídí tarifem TR 10 a SPPO.

ČDRestaurant

V jídelních vozech vaří mladé hvězdy

Letos se na palubách ČD Restaurant můžete těšit na pořádnou jízdu. Sezonní menu vám během celého roku připraví úspěšný Juniorský národní tým Asociace kuchařů a cukrářů ČR. Nechte se pozvat mladými hvězdami české gastronomie a ochutnejte jejich originální recepty.

Ve vlacích národního dopravce už si cestující zvykli na kvalitní menu, která v jídelních vozech připravuje tým ČD Restaurant a AKC ČR. Netradiční chuťové kombinace a maximální využití sezonních produktů jsou základním principem přípravy těchto pokrmů. To do puntíku splňuje nová polévka – karotkový krém se zázvorem, chilli a kokosem. Kombinací těchto chutí vzdáváme hold umění asijské kuchyně a přivoláváme vůni exotických dálek. Vlajkovou lodí nové sezonní nabídky je bezesporu telecí krk bourguignon, opečené škubánky se slaninou, stříbrné cibulky se zeleninou a žampiony. Jemná chuť omáčky se nádherně snoubí s vláčným těstem slaninových škubánků a doslova vybízí k zapití pivem. Pokud je pro vás tento francouzský pokrm přece jen příliš extravagantní, vyzkoušejte českou klasiku v podobě uzené vepřové krkovice s křenovou omáčkou a žemlovými knedlíky. Pro milovníky bezmasých pokrmů jsou připraveny špenátové lasagne s ricottou a slunečnicovými semínky. A dezert ke kávě či čaji? Povidlové taštičky s oříšky, máslem a šlehanou smetanou budou jistě důstojnou tečkou za celým menu.

Nechte se pozvat a ochutnejte, s čím se náš národní tým mladých kuchařů pokusí uspět na světových soutěžích. ■

Novou nabídku pokrmů i od kuchaře Vojty Petržely můžete ochutnat od 27. února do 28. května 2019.

JLV® S NÁMI CESTA CHUTNÁ

JR. CZECH NATIONAL CULINARY TEAM

** Uvedené ceny platí pouze v rámci Happy hours.*

Špenátové lasagne s tomatovou omáčkou, ricottou a slunečnicovými semínky

139 Kč *

Telecí krk bourguignon, opečené škubánky se slaninou a žampiony

199 Kč *

Povidlové taštičky s oříšky, máslem a šlehanou smetanou

dezert

55 Kč *

VOJTA PETRŽELA

Vojta je ve svém oboru už vyhlášenou osobností. Je velmi kreativní a rád proměňuje tradiční pokrmy v moderní jídla. Už ve dvaceti letech je držitelem ocenění České ručičky roku 2017, 2018 a 2019 v kategorii Gastro Junior. Zvítězil i v prvním ročníku soutěže KU Young Chef. Je také úspěšný v carvingu (vyřezávání obrazců a složitých motivů například do ovoce a zeleniny), což dokazuje zlatá medaile z olympiády v Erfurtu 2016. V novém sezonním menu pro vás Vojta připravil telecí krk bourguignon, opečené škubánky se slaninou a žampiony.

FEBIOFEST 2019

Filmové lahůdky z celého světa

Patříte mezi milovníky filmových festivalů? Vyrazte na Febiofest, který proběhne od 21. do 29. března v Praze. Letos už pošestadvacáté přinese to nejzajímavější ze současné zahraniční i české kinematografie. Představí více než 150 filmů a po pražské části vyrazí opět do kin po celé republice.

Febiofest bude slavnostně zahájen ve čtvrtek 21. března 2019 v Obecním domě v Praze a během devíti dnů nabídne více než 150 filmů v šestnácti sekcích. Slavnostní zakončení včetně vyhlášení vítěze sekce Nová Evropa, Amnesty International Febiofest Award či soutěže „I ty jsi filmařem" proběhne ve čtvrtek 28. března v CineStar Anděl. Festival také udělí cenu Kristián za umělecký přínos české či světové kinematografii několika významným osobnostem. Mezi nimi bude i dánský režisér Bille August nebo herečka Jiřina Bohdalová. Festivalové projekce budou tradičně ke zhlédnutí v multikinech CineStar Anděl, CineStar Černý Most, v kině NFA Ponrepo a v Městské knihovně v Praze. Do regionů se Febiofest vydá od 1. do 18. dubna 2019. Na festivalové ozvěny budete moci vyrazit do Českých Budějovic, Hradce Králové, Plzně, Berouna, Pardubic, Jihlavy, Ostravy, Mikulova, Kladna, Liberce, Děčína, Olomouce, Uherského Hradiště, Chomutova a Zlína.

Hity, klasiky i novinky

Letošní ročník Mezinárodního filmového festivalu Praha nabídne šestnáct festivalových sekcí včetně sekce Panorama (nejzajímavější a nejúspěšnější festivalové filmy), Central Park (sekce pro široké publikum) či Masters (nové filmy slavných režisérů). K vidění budou též u diváků velmi populární sekce teritoriální jako Made in USA (nezávislá tvorba z USA), Světla severu (filmy ze Skandinávie) či Ozvěny Balkánu. Od samého vzniku festivalu je jeho nedílnou součástí také Queer Now (sekce gay a lesbických filmů) a nově TV Now (televizní a seriálová tvorba). Už pošesté festival nabídne také netradiční zážitek propojující kinematografii s gastronomií – Culinary Cinema.

Po loňském úspěchu jubilejní sekce Best of byl letos vytvořen trvalý prostor pro nově restaurovaná a digitalizovaná klasická díla světové kinematografie. Během festivalu tak bude letos možné vidět například přesně 50 let starý Bazén s Alainem Delonem a Romy Schneider, Nebe nad Berlínem režiséra Wima Wenderse či Zběsilost v srdci Davida Lynche. Diváci uvidí ale také režisérskou verzi hororového Vymítače ďábla Williama Friedkina nebo zásadní dílo režisérky Věry Chytilové a kameramana Jaroslava Kučery Sedmikrásky. Mezi deseti dokumentárními snímky v sekci Docs bude největším hitem exkluzivní projekce dokumentárního snímku režiséra Petera Jacksona s názvem Nikdy nezestárnou. Film je složený z remasterovaných původních záběrů zachycujících období 1. světové války pohledem běžných lidí a vojáků, který filmaři vytvořili ze 100 hodin materiálu více než sto let starých. Dalšími zajímavými dokumenty budou snímky Westwood: Punk, Icon, Activist o známé britské módní návrhářce či Friedkin Uncut o nekonvenčním režisérovi Williamu Friedkinovi. Ve světové premiéře diváci uvidí také dokument o kameramanovi Jaroslavu Kučerovi – Jaroslav Kučera Zblízka. ■

SOUTĚŽ O VSTUPENKY

Odpovězte na soutěžní otázku a tři z vás mohou získat dvě volné vstupenky na libovolný film z programu festivalu Febiofest 2019 v Praze.

Jak se jmenuje ocenění udělované Febiofestem, které každoročně získá několik vybraných osobností?

A Fabián **B** Damián **C** Kristián

Odpověď zadejte do příslušného formuláře na **www.cdprovas.cz** do 20. března 2019.

RETRO TATRAN 2019

Zážitky, o které už nepřijdete

Zájezdy připomínající doby dávno minulé zažívají svůj velký comeback. Proč si nevyrazit na rekreaci do Tatranské Lomnice nejen po stopách legendárních postav z filmu Anděl na horách? Vraťte se v čase a vydejte se na prodloužený víkend do Tater speciálním vlakem Retro Tatran.

Na co všechno se můžete těšit? V rámci balíčku je zajištěna doprava speciálním vlakem do Tatranské Lomnice a zpět. První dotek historie zažijete už na pražském hlavním nádraží, kdy v čele vlaku stane lokomotiva Bobina, symbol elektrizace železnic v 50. letech. Vlak odjíždí z Prahy hl. n. 21. 3. ve 22:00 h a vrací se 24. 3. ve 14:18 h z Tatranské Lomnice. Jeho příjezd do Prahy je naplánován na 23:18 h. Souprava bude složená ze tří lůžkových a jednoho salonního vozu, ve kterém bude probíhat doprovodný program v průběhu zážitkové cesty. Součástí nabídky je také snídaňový balíček ve vlaku cestou do Tater a při cestě zpět oběd v salonním voze. Pokud si ráno cestou tam přivstanete, můžete se kochat nejen panoramatem Tater na obzoru, ale v Popradu také výměnou Bobiny za podobně ikonický dieselový stroj. Ten zabezpečí dopravu vlaku Retro Tatran až do cílové stanice Tatranská Lomnica.

Rekreace podle libosti

V ceně balíčku je také ubytování včetně polopenze na dvě noci v Hotelu Morava*** (retro ubytovna Morava), kde svou rekreaci prožil i legendární Gustav Anděl. Bohatým programem vás provedou dva kulturní referenti Jožko a Ivetka. Těšit se také můžete na páteční seznamovací večírek, tematický ranní budíček a rozcvičku (sobota ráno) a bláznivé tatranské odpoledne (soutěžení družstev ve vaření a sportovních hrách v sobotu odpoledne). Dost času zbude i na procházku krásnými slovenskými Tatrami nebo lyžování.

V okolí Lomnice se nabízí mnoho dalších aktivit, jako je výlet lanovkou na Lomnický štít, návštěva Thermal Parku Vrbov, výlet do Tatranského ledového dómu na Hrebienku a další. Více informací o Retro Tatranu a cenách balíčků najdete na www.cd.cz/retrotatran. ■

FOR BIKES

10. VELETRH CYKLISTIKY

- NEJVĚTŠÍ CYKLISTICKÝ VELETRH V ČR
- TISÍCE KOL A ELEKTROKOL POD JEDNOU STŘECHOU
- NOVINKY A TRENDY V OBLASTI CYKLISTIKY
- AMBASADOREM VELETRHU JE JIŘÍ JEŽEK
- BOHATÝ DOPROVODNÝ PROGRAM

PŘEDPRODEJ VSTUPENEK ZAHÁJEN!
vstupenky-pva.cz

PVA EXPO PRAHA

www.forbikes.cz
29.–31. 3. 2019

OFICIÁLNÍ VOZY
Ford Go Further

MŮŽETE POTKAT VE VLAKU

Neříkej, že na to nemáš. Hledej způsob, jak si to dovolit.

Jejím životem se prolínají dvě věci – vzdělávání a psaní. Poezii psala už v patnácti letech a v oblasti vzdělávání se začala angažovat hned po studiích. Už mnoho let se ale nejvíce zabývá otázkou: Jak ovlivnit prosperitu celé dnešní společnosti? A tak s kolegyní založila obecně prospěšnou společnost yourchance o.p.s., která se už devět let zaměřuje na rozvoj finanční gramotnosti mladé generace.

TEXT: JOHANA KVÍTKOVÁ, **FOTO:** MICHAL MÁLEK

Myslíte, že je téma hospodaření s penězi v českých domácnostech stále tabu?
Snažíme se, aby to tak nebylo. Problém je, že většina dospělých samozřejmě nerada sdílí se svým okolím, když udělá chybu v určitém rozhodnutí. Od své rodiny každý odpozorujeme mnoho věcí, které pak používáme v životě. Přirozeně se snažíme dělat je pokud možno správně. S penězi ale stále často hospodaříme ve stylu pokus omyl. Přijde mi, že dnes lidé mnohem radši mluví o intimních věcech než o penězích. Přitom v 50. letech na školách neexistovala sexuální výchova! A bylo také nutné s tím něco udělat. Takovou osvětu potřebuje i finanční gramotnost. Před 30 lety se otevřely hranice, změnil se režim, máme tu kapitalismus, který se ale reálně neučí…

Výuka finanční gramotnosti na školách už je ale povinná, ne?
Ano, už šest let, takže základní principy o financích se ke generaci žáků a studentů už dostávají. Ale všechny „starší" generace nezažily žádnou systematickou výuku, jak se chovat k penězům, na trhu práce, jak se uplatnit jako živnostník či podnikatel. Dopouštějí se proto zbytečných chyb. Řada lidí se i díky tomu zadlužila. Mnoho z nich není schopno splácet, v České republice je kolem 863 000 lidí v exekuci. A takovými chybami se neradi chlubíme svým dětem. Raději řekneme, že na to nemáme. Což je podle mě jedna z nejnebezpečnějších vět, kterou vůbec můžeme vypustit do světa.

Proč si to myslíte?
Protože se zabýváme důvody, proč nemůžeme, místo abychom přemýšleli, jak si to můžeme dovolit. Kdybychom se ptali, jak můžeme…, hledali bychom cesty. Otevřené myšlení nás nutí ke změnám, k sebevzdělávání. A to jsou pro řadu z nás nepohodlné věci. Třeba čtení! Přitom jedna jediná knížka mnohdy obsahuje celoživotní práci a poznání autora, které my získáme za pár korun a hodin času. Dokud si z dlouhodobého rozvoje neuděláme zvyk a nebudeme ho brát jako pozitivum, budeme i finanční gramotnost chápat spíš jako: „Zase se mám něco učit? A mně ta matika nikdy nešla…" Přitom to není vůbec o číslech, ale o principech, které když nebudeme znát, budou pracovat proti nám. Obecně se bojíme selhání. Dlouhá léta jsme byli vychováváni v přesvědčení, že chyba je něco špatného. Já osobně si ale myslím, že když je to chyba „poprvé", tak je to lekce. Záleží, co uděláme pak. Velmi důležité je mít i osobní mentory, kteří nám poradí.

Jak si ale takového mentora vybrat?
Nejlépe toho, kdo svým životním „příběhem" prokazuje, že jeho finanční rozhodnutí byla správná. Když se já radím o mých penězích, vždy se obrátím na člověka, který je na tom finančně mnohonásobně lépe než já. Není ale dobré takovou osobu vybrat jen podle majetku. Důležité jsou i životní hodnoty a zásady. Je to celé o rozhovorech, jedině tak zjistíme, o jaké principy náš potenciální „rádce" opírá svůj život. A je úplně jedno, zda je či není profesionální finanční poradce. Toho bychom se ale měli držet obecně v životě.

JANA MERUNKOVÁ

Vystudovala kulturní publicistiku, koučink a pedagogiku. Je spoluzakladatelkou a od roku 2014 ředitelkou yourchance o.p.s., působící v oblasti výuky finanční gramotnosti (projekt Finanční gramotnost do škol), principů podnikání a rozvoje podnikavosti (projekt Podnikavost) a integrace mladých dospělých opouštějících instituce náhradní rodinné výchovy (projekt Začni správně). Pro širokou veřejnost yourchance organizuje v ČR Global Money Week. Už od studentských let se Jana Merunková ve volném čase věnuje tvůrčímu psaní a také je velkou milovnicí společenských tanců. I proto letos v březnu pořádá s kolegy už 5. dobročinný ples na pražském Žofíně. Více o společnosti najdete na www.yourchance.cz.

Co vás vedlo k založení yourchance o.p.s., která se zaměřuje hlavně na mladistvé?
Měla jsem pocit, že některé věci se v české společnosti nemění. A čekat, že se to „udělá samo"? To nemá přece nikdy smysl. Důležitá je prevence a dlouhodobá práce. S mou kolegyní Gábinou Křivánkovou jsem asi měla dostatek drzosti si říct, že začneme my. Jsem zastáncem názoru, že když něco plánujete, nemusíte dopředu vědět všechny kroky, které vás čekají. Stačí znát těch prvních pár… A tak devět let postupujeme každý den krok za krokem. Pak se o nás dozvěděly i školy a šlo to celé hrozně rychle. Dnes nás je přes 40 a máme zhruba 100 dobrovolníků, kteří pomáhají především lidem z dětských domovů. Jsme v pracovních skupinách i expertních týmech na ministerstvu, doprovázíme do života více než 500 lidí z dětských domovů, děláme programy pro učitele, aby chápali

všechny souvislosti, které pak předávají tisícům dětí ve školách. Vydáváme i vzdělávací knížky, monitorujeme hodně aktivit v zahraničí, jaké metody se právě používají, některé vyvíjíme sami. Začínáme působit i v zahraničí.

Podporou dětí z dětských domovů jste začínali, proč právě v této oblasti?
Nepřipravenost dětí na život při odchodu z dětského domova nás s Gábinou zkrátka zvedala ze židle. Zjistily jsme, že integrační politika u nás není vůbec systémově nastavená. Dnes každý, koho se to týká, od nás dostane nabídku, aby se do projektu zapojil, vysvětlíme si, co od této spolupráce očekáváme. A když se rozhodne do toho s námi jít, začíná ještě v dětském domově na skupinových vzdělávacích setkáních, má osobního mentora, koordinátor mu pomáhá s odchodem, platíme stipendia, máme také síť zaměstnavatelů a nabízíme různé možnosti bydlení. Pomůžeme i třeba složením kauce, úhradou prvního nájmu, s vyhledáním práce, řešíme vztahové otázky, každodenní hospodaření i třeba výchovu dětí.

To vypadá na dlouhodobou spolupráci...
Ano, v průměru tak tři roky. A když nastane čas, že už nás nepotřebují, rozloučíme se. Neuvazujeme je na nás. Nejsme závislí na žádných grantech od státu, abychom je nutili: „Tak, musíš nám tu vydržet." Jsme financováni záměrně pouze ze soukromých a nadačních zdrojů, abychom byli flexibilní a svobodní. To je můj hlavní úkol – fundraising. Chodím na setkání s majiteli firem a snažím se uplatnit naše záměry v nadačním světě, jsem proto pořád na cestách. Jezdím autem, ale i vlakem, zvlášť do Ostravy i do Brna, ale třeba i do Hamburku nebo do Maďarska. A někdy se ke mně přidá kolegyně. To si pak objednáme kafe a připadáme si trochu jako ve vlastní kanceláři.

Šestým rokem udělujete ocenění Bílá vrána, komu je určeno?
Během našich aktivit jsme hodně narazili na předsudky a nedůvěru vůči dětem z dětských domovů. Jsou často považovány za ty černé ovce společnosti, což podporují i některé statistiky. Bílá vrána je pro nás symbolem pozitivní výjimky v davu, kdokoliv, kdo se postavil k životu čelem, srovnal se se svou minulostí a žije „normální" život. Máme také kategorii Bílá vrána – zaměstnavatel, pro firmy, které mladým na startu života dají šanci. Vydali jsme i knižní edici Hejno bílých vran s vybranými inspirativními příběhy. Knihy jsou určeny jak široké veřejnosti, tak právě dětem, které odchod teprve čeká.

Knihy a psaní jsou obecně vaším velkým koníčkem, že?
Ano, při psaní se mohu na věci podívat s nadhledem, což je fajn. Začínala jsem v patnácti poezií a moje velká láska jsou pohádky pro děti. Mám ještě hodně nápadů na nové a teď se také chystám publikovat blog z cesty do New Yorku. Cestopisy jsem totiž ještě nepsala, tak proč ne? ■

PŘEHLED CEN DO VYBRANÝCH DESTINACÍ

Výchozí stanice	Cíl cesty	Dospělý	Dítě, student, senior
Praha	Berlín	od 369 Kč	od 232 Kč
	Hamburk	od 501 Kč	od 364 Kč
	Frankfurt	od 422 Kč	od 303 Kč
	Vídeň	od 369 Kč	od 153 Kč
	Budapešť	od 527 Kč	od 319 Kč
	Bratislava	od 316 Kč	od 129 Kč
	Varšava	od 501 Kč	od 311 Kč
	Krakov	od 369 Kč	od 161 Kč
	Salcburk	od 501 Kč	od 314 Kč
Ostrava	Krakov	od 237 Kč	od 126 Kč
	Vídeň	od 237 Kč	od 119 Kč
	Budapešť	od 422 Kč	od 292 Kč
	Salcburk	od 501 Kč	od 314 Kč
	Frankfurt	od 562 Kč	od 364 Kč
Brno	Innsbruck	od 764 Kč	od 675 Kč
	Berlín	od 896 Kč	od 498 Kč
	Bratislava	od 158 Kč	od 90 Kč
	Vídeň	od 184 Kč	od 116 Kč
Olomouc	Bratislava	od 158 Kč	od 90 Kč
	Vídeň	od 237 Kč	od 119 Kč

Včasná jízdenka Evropa

Čím dříve, tím levněji

Jak cestovat pohodlně, rychle a za výhodnou cenu do zahraničí? Po železnici. Pro levné cestování vlakem po Evropě stačí znát jednoduché pravidlo: koupit si jízdenku včas. Berlín, Krakov, Vídeň nebo třeba Budapešť? Díky Včasným jízdenkám Evropa jsou vám zahraniční destinace ještě blíže.

Přestože je cena železniční dopravy v zahraničí, hlavně v západní Evropě, podstatně vyšší než u nás v Česku, zájem o vlakovou dopravu do těchto destinací roste. Ke zvyšující se poptávce přispívají výhodné nabídky jízdenek, které vyjdou výrazně levněji než při nákupu „na poslední chvíli" či v cizině, i vyšší kvalita a rychlost vlaků Českých drah. Od loňského roku se například zkrátila cesta do Berlína na 4 hodiny a právě ve směru z Čech do Saska a dále do severního Německa byl zaznamenán největší přírůstek mezistátních cestujících. Stejný čas zabere cesta do Lince, Vídně nebo Bratislavy. Rychlejší než v minulosti je také cesta do Budapešti, která dnes trvá šest a půl hodiny, nebo do Bavorska, kam se dostanete za pět a půl hodiny.

Výhody včasného nákupu

Národní dopravce dnes nabízí výhodné Včasné jízdenky Evropa ze všech významnějších železničních stanic v Česku do podobně významných stanic v Rakousku, Německu, Polsku a na Slovensku, a také do dalších zemí, jako je Maďarsko, Švýcarsko, Dánsko, Belgie, Nizozemí, a do slovinské Lublaně a Mariboru.

Předprodej Včasných jízdenek Evropa je zahájen zpravidla 60 až 90 dní před datem odjezdu na e-shopu ČD, do některých zemí i na mobilním webu a v aplikaci Můj vlak. Zakoupit si je můžete ale také telefonicky nebo u pokladní přepážky s prodejem mezinárodních jízdenek (za servisní poplatek 50 Kč za osobu vyjma jízdenek do Švýcarska). Cena Včasné jízdenky Evropa je dynamická, čím dříve si ji koupíte, tím větší bude výše získané slevy. Doporučujeme tedy nákup neodkládat a využít možnost několikaměsíčního předprodeje. Prodej jízdenek je ukončen okamžikem vyprodání. ■

PODROBNĚJŠÍ INFORMACE NAJDETE NA WWW.CD.CZ/EVROPA NEBO VE VYHLEDÁVAČI SPOJENÍ NA E-SHOPU

S ČDBody ke čtení i poslechu

Nevíte, co s volným časem ve vlaku? Aktivujte si věrnostní program, sbírejte při cestování ČD Body a získejte benefity podle vašeho gusta. Máte raději poslech audioknih nebo třeba časopisy? Národní dopravce nabízí výměnou za nasbírané body nové výhodné nabídky.

NOVÉ

Sleva ve vydavatelství Business Media

Během března mohou všichni zákazníci věrnostního programu nově proměnit nasbírané ČD Body také za 40% slevu na předplatné časopisů Můj dům, Rodinný dům, Bydlení, Moderní byt, Svět kuchyní, Svět koupelen, Automobil a Trucker. Slevový voucher, který můžete uplatnit na internetových stránkách vydavatelství Business Media, získáte za 50 ČD Bodů nasbíraných v e-shopu ČD, mobilním webu a aplikaci Můj vlak. Kromě slevy na předplatné vybraného periodika získáte navíc bonus v podobě ročního přístupu k jeho elektronické verzi včetně archivních čísel. Vydavatelství nabízí odborné i populární tituly v odvětvích stavebnictví, bydlení a architektury, motorismu a průmyslu. Pro získání odměny je třeba zadat kód voucheru (s platností 3 měsíce) na **www.bmczech.cz/CDBody**.

BusinessMedia CZECH REPUBLIC

NOVÉ

Odměňte se audioknihou

Stačí 30 bodů, které jste nasbírali v e-shopu ČD, a sleva ve výši 100 Kč v Audiotéce je vaše. Audiotéka je největší distributor audioknih v České republice. Svým uživatelům nabízí audioknihy vlastní produkce a dalších 180 vydavatelů. V nabídce má více než 4 000 titulů nejrůznějších literárních žánrů či audioverze populárních časopisů a přes 7 milionů minut mluveného slova. Nasedněte do vlaku, zavřete oči, zaposlouchejte se do podmanivých hlasů špičkových českých interpretů a nechte fantazii pracovat na plné obrátky. Audioknihy zpříjemní nejen cestu vlakem. Oceníte je i při odpočinku a sportu. Slevu 100 Kč, kterou získáte za 30 ČD Bodů, můžete uplatnit při objednávce v minimální hodnotě 600 Kč. Voucher s platností 1 měsíc je možné proměnit za audioknihu podle vašeho výběru na **www.audioteka.cz**.

audioteka

ČD pro vás, Železničář a Můj vláček

Nedaří se vám sehnat každý měsíc aktuální číslo lifestylového magazínu ČD pro vás nebo dětského časopisu Můj vláček? Patříte mezi fanoušky i odborníky z drážního ranku a čtete časopis Železničář? V rámci bonusového programu můžete za nasbírané body získat roční předplatné všech titulů národního dopravce a můžete je věnovat také jako dárek. Předplatné magazínu ČD pro vás i časopisu Můj vláček získáte za 200 ČD Bodů, o roční předplatné čtrnáctideníku Železničář můžete zažádat po vygenerování voucheru za 300 ČD Bodů. Stačí na **www.cd.cz/eshop** vybrat vámi preferovaný titul a získaný kód vyplnit do políčka ČD Body v kontaktním formuláři na **www.cdprovas.cz/predplatne**. Vouchery na předplatné periodik Českých drah je nutné uplatnit nejpozději do 3 měsíců po jejich vygenerování.

VÍCE INFORMACÍ O VĚRNOSTNÍM PROGRAMU NAJDETE NA WWW.CD.CZ

ISTANBUL
TURECKO

CES TOPIS

TEXT A FOTO: PAVEL FREJ

ISTANBUL

Jak jsem unikal před tureckými čističi bot v euroasijské MEŠITOPOLI

Brána Orientu, dříve Konstantinopol, Cařihrad nebo taky Byzantion. Dnešnímu Istanbulu toho naštěstí ze starých slavných časů zbylo hodně a vůně Orientu vás tu doprovází na každém kroku. Svou novodobou přitažlivost si vydobyl nejen díky zachovalým památkám z dob Byzantské a Osmanské říše, ale také díky jedinečné atmosféře živoucího a rychle rostoucího kosmopolitního města, které se rozkládá na dvou kontinentech. Istanbul je také považován za jednu z top „street food" světových destinací, takže si tu za pár lir přijdou na své i gurmáni. Při tom bužírování a ochutnávání je ale třeba být ve střehu, ze všech stran totiž hrozí útok nabroušených kartáčů!

Boeing ladně klouzal vzduchem a rajcovní winglety na koncích křídel se mírně pohupovaly v turbulentním proudění nad Marmarským mořem. Blížili jsme se k přistávací dráze Atatürkova letiště, konfigurace na přistání nastavena, zavírám preventivně oči a svírám opěrky. Jenže jen pár desítek metrů nad zemí se letadlo prudce otřáslo, motory zaburácely, plný tah nás zatlačil do sedaček a stroj začal celkem neochotně v malé rychlosti stoupat nad přistávací dráhu a za letiště. Netušil jsem, že si střechy královského paláce a špičky slavných istanbulských minaretů na historickém poloostrově prohlédnu z takové blízkosti. Po hodině nekonečného kroužení nad Marmarským mořem se pilot rozhodl pro druhý pokus. A udělal dobře. Paliva už asi moc nezbývalo.

Pozor na pobudy a náhončí

Když jsem se s kufrem doplahočil do hotelu a vousatý Turek na recepci mi nabídl welcome drink, neodmítnul jsem. Sklenička whisky do mne zaplula stejně rychle jako sultán do harému a své momentální „psychické" rozpoložení jsem vyhodnotil jako – hlad. Protože knižní průvodce, kterého jsem po celou cestu svíral v ruce, varoval před různými místními pobudy, náhončími a čističi bot, požádal jsem vousatého Turka o druhou skleničku s tím, že si ji samozřejmě zaplatím. Turek se na mě vyjeveně podíval, mou prázdnou skleničku rychle schoval pod pult a s neutrálním výrazem ve tváři mi sdělil, že v hotelu se bohužel alkohol podávat nesmí. Aha. Holt tu budu přežívat pár dní jako ryba na suchu. V Turecku je totiž prodej alkoholických nápojů značně omezen.

Nalákán záběry a nabiflován informacemi z kulinářských televizních sérií S šéfkuchařem kolem světa a Tisíc chutí ulice s Ainsley Harriottem mířím rovnou do přístaviště Eminönü, kde se chystám ochutnat vyhlášenou pouliční pochoutku – čerstvou grilovanou makrelu podávanou s jemnou cibulí a salátkem v bagetě. Říkají tomu balik ekmek, připravuje se přímo na rybářských bárkách pohupujících se na vlnkách u mola a stojí v přepočtu jen asi 40 Kč. Přestože jde o celkem jednoduché jídlo, u stolečků posedávají davy místních i turistů a labužnicky se zakusují do baget. Mistři grilu jedou na nejvyšší výkon a z lodiček putuje jedna bageta za druhou v několikavteřinových intervalech.

Vdechuji vůni rybiny a mořského vzduchu, pozoruji skřehotající racky, kteří u odpadkových košů bojují o zbytky nedojedených ryb, a rozhoduji se, které z „kuchařských" bárek svěřím svůj žaludek. Vyruší mne pevný stisk v dolní části těla. Celou pravou holeň mi právě obejmul navoněný mladík s podivně napastovanými vlasy sedící na mrňavé stoličce. Bez jediného slova se dal s vervou

MÍŘÍM DO PŘÍSTAVIŠTĚ EMINÖNÜ, KDE SE CHYSTÁM OCHUTNAT VYHLÁŠENOU POULIČNÍ POCHOUTKU BALIK EKMEK – ČERSTVOU GRILOVANOU MAKRELU PODÁVANOU S JEMNOU CIBULÍ A SALÁTKEM V BAGETĚ.

Istanbulských TOP 10

1 Památky z dob Byzantské říše

Fascinující krása monumentálních mešit rozesetých na sedmi hlavních istanbulských pahorcích nejvíce vynikne při západu slunce, když boj hvězdných paprsků s přicházející tmou zvýrazňuje jejich kontury. Velkolepou baziliku Aya Sofya nechal postavit císař Justinián už v 6. století a je považována za jednu z nejkrásnějších staveb ve městě. Tajemství sultánova harému zase odhalí návštěva palácového komplexu Topkapi a nad genialitou byzantských stavitelů můžete hloubat v podzemní bazilice Cistern, která si zahrála i v řadě známých filmů.

2 Vyhlášené pouliční jídlo

Navštívit Istanbul a nevyzkoušet kebab by bylo trestuhodné. Ale v pouličních stáncích a jídelnách se toho nabízí k naplnění žaludku mnohem víc. Těžko se odolává naloženým špízům z různých druhů masa vystaveným ve výlohách, turecké pizze, dušeným güvec nebo čerstvým rybím pokrmům, jako jsou slávky plněné rýží pokapané citronem. Téměř po celém městě jsou rozmístěny pojízdné červenobílé stánky s nabídkou sezamových chlebových kroužků simiti, pečenými kaštany a kukuřicí. Mezi oblíbené patří také turecké sladkosti, jako je baklava, a určitě stojí za to vyzkoušet vláčnou tureckou zmrzlinu, při jejímž „nalévání" do křupavých kornoutků vám prodavač dokáže vykouzlit úsměv na tváři.

3 Parní lázně pro odvážné

Chce to dodat si trochu odvahy a mýdlová očista v hamamu (tureckých lázních) se může stát jedním velkým zážitkem, který po náročném dni očistí tělo i mysl. Turci hamamům přikládali zvláštní význam, neboť například v Istanbulu ještě před několika desetiletími mělo jen málo domácností vlastní koupelnu. Dnes slouží spíše jako místa setkání. Úroveň hamamů se ve městě značně liší, stejně jako požitek z masáže. Při intenzivním tlaku rukou maséra na vaši změklou pokožku můžete zažívat pocity blaha a uvolnění, ale také se může stát, že si budete přát brzký konec těchto dobrovolných útrap.

4 Turecká káva a čaj

Příprava, podávání a lahodnost turecké kávy nemají nic společného se směsí ve skle, která je známá z českých hospod a domácností a ze které vám drobná zrníčka kávy zůstávají mezi zuby ještě dlouho po konzumaci. Ale nejoblíbenější turecký nápoj je bezesporu čaj. Silný a tmavý tak, že připomíná onu kávu. Nalévá se z konviček do malých úzkých skleniček a podává s talířkem plným cukrových kostek.

PŘESTOŽE SE KOUSEK OD PŘÍSTAVIŠTĚ NACHÁZÍ VSTUPNÍ VESTIBUL DO PODMOŘSKÉ ŽELEZNICE MARMARAY, SPOUSTA MÍSTNÍCH STÁLE DÁVÁ PŘEDNOST KLASICKÝM TRAJEKTŮM. PODMOŘSKÉ ŽELEZNICI NEDŮVĚŘUJÍ.

do kartáčování mé pravé boty. Šokován tou drzostí jsem se stejně drze po pár vteřinách zápolení vysmeknul z nedobrovolného objetí a zvolil rychlý únik. Čistič bot mne počastoval hlasitými tureckými nadávkami, až se po mně kolemjdoucí začali podezíravě otáčet, ale vítězství bylo na mé straně.

Vzhůru do Asie!

Konečně se můžu zakousnout do své vytoužené bagety. A jako by to natěšení předčilo očekávání, chutná celkem obyčejně. Navíc okolo létají dotěrní racková a v hustém proudu procházejících lidí pořád musím sledovat, zda se mi zase někdo nepřilepí na nohy, aby mi očistil boty. Ryba se podle tradice zapíjí jakýmsi červeným nápojem, jde o šťávu z fermentované mrkve a tuřínu. Ou. Tak to ne, příliš kyselé. Ani nedopíjím a kelímek vyhazuju, takový kulinářský začátek jsem nečekal. Vzpomínám na německý Stralsund, kde jsem ochutnal nejlepší čerstvou rybu v housce. Dávám šanci kebabu. Ucházející, ale mnohem lepší jsem měl v Berlíně. Je zajímavé, jak ta současná německá komunita milionu a půl Turků dokázala při střetu s náročnými Němci vylepšit tradiční jídla.

Už ho zase vidím, jak to zkouší s neopatrnými turisty. Čističe bot! Mizím odsud. Bylo by hříchem navštívit Istanbul a nepodívat se do jeho asijské části. Je o něco menší než ta evropská a z přístaviště Eminönü do ní jezdí hned několik trajektových linek, ve špičce dokonce každých dvacet minut. Stačí přeplout Bosporskou úžinu a ocitnete se hned v jiném světě. Atmosférická čtvrť Kadıköy je plná živých uliček s krámky, cukrárnami, farmářskými trhy a jakousi bezstarostnou náladou. Městem jezdí okružní historická tramvaj, na jejímž spřáhle se vozí malí kluci a nikomu to evidentně nevadí. Ve stylových hospůdkách si dokonce můžete dát i pivo a sednout si s ním třeba na ulici. Z minaretů zní úpěnlivý zpěv muezzinů a z přístaviště se ozývá zvuk lodních píšťal oznamujících, že trajekt se každou chvíli chystá odplout „zpátky do Evropy".

Přestože kousek odsud se nachází vstupní vestibul do podmořské železnice Marmaray, která už několik let propojuje Evropu s Asií a nabízí svezení moderními klimatizovanými soupravami, spousta místních stále dává přednost klasickým trajektům. Přemýšlím, jaké to asi je, cestovat každý den do práce nebo do školy na houpajících se kocábkách vydaných na pospas přírodním živlům, kličkovat mezi obrovskými kontejnerovými loděmi mířícími z Černého do Marmarského moře, pozorovat štíhlé věže minaretů u velkých mešit a přitom se nechat bičovat větry a kapkami slané vody. Má to své nezpochybnitelné kouzlo, jde tady však také o mnohem prozaičtější důvod. Spousta místních prý projektu podmořské železnice, jehož plánování pochází ještě z dob, kdy Istanbulu starostoval současný kontroverzní prezident Erdogan, zcela nedůvěřuje.

5 Jedinečná plavba po Bosporu

Úzký průliv mezi Černým a Marmarským mořem tvoří přírodní hranici mezi Evropou a Asií a Istanbulu slouží jako rušná dopravní tepna. Vody průlivu brázdí velké zaoceánské kolosy, ale také malé rybářské bárky, trajekty a výletní lodě. Směsice toho všeho společně se zvuky lodních píšťal a křikem racků vytvářejí neopakovatelnou atmosféru největšího tureckého města. Cestovní kanceláře nabízejí také okružní plavby typu hop on – hop off nebo celodenní plavbu po Bosporu.

6 Vůně koření na bazarech

Z té pronikavé a všudypřítomné vůně koření se vám v Istanbulu bude točit hlava a z barevných kontrastů protáčet oční panenky. Velký bazar leží hned vedle historické čtvrti a svému názvu skutečně přidává na cti. Abyste prošli všechny jeho hlavní, postranní i křivolaké uličky, budete potřebovat několik hodin. Pokud vás tedy baví nakupování a rádi smlouváte. Nakoupit kromě koření můžete starožitnosti, klenoty, ale také cukrovinky, módní doplňky a samozřejmě koberce. Musíte při tom počítat s přesilou několika prodavačů, kteří se na vás lačně vrhnou, nabídnou skleničku čaje a bez nějakého toho tepichu, který sotva narvete do letadla, vás nepustí.

Když zemi vládli sultáni

Istanbul představoval po dlouhá století centrum duchovní, politické i hospodářské moci velké Byzantské i Osmanské říše. To samozřejmě lákalo jiné ambiciózní národy. Aby pro zemi hospodářsky důležitý Istanbul ochránil před nájezdy znepřátelených flotil, přesunul reformista Atatürk (otec Turek) v roce 1923 hlavní město Turecka do vnitrozemské Ankary, tehdy známé snad jen chovem koček. Možná i díky tomuto kroku město přežilo četná válečná a kulturní běsnění během 20. století a zachovalo se tak mnoho významných památek. Velkolepé baziliky, impozantní mešity, rozhlehlé královské paláce. A protože nejen jídlem živ je člověk, rozhoduji se věnovat celý další den kulturnímu obžerství.

Hned brzy zrána, abych se vyhnul davům, jak mi poradil recepční, který nesmí podávat alkohol, mířím ke chrámu Aya Sofya, což je jedna z nejvýznamnějších istanbulských památek. Co do monumentálnosti si však se stavbou nezadá ani fronta u pokladny. Podobné je to i u Modré mešity, krom stovek turistů kazí jakýkoliv atmosférický prožitek i probíhající rekonstrukce a tepání pracovních nástrojů. Zato před Sulejmanovou mešitou se povaluje jen smečka psů se smutnými výrazy ve tváři. Smutný je i německý důchodce, který si před vstupem do mešity zapomněl vyzout boty a dostal pořádně vynadáno od muslimky u vchodu, která dohlíží na správné „obutí" a oděv nepoučených turistů. Dělám taky chybu, neboť si sedám na koberec, abych se pohodlně vyzul, jenže mám si sednout o kousek vedle na lavici, prostě na koberec se s obuví nesmí! Naštěstí v mešitě není narváno, panuje soustředěná modlitební atmosféra a vzduchem se nese jemný odér turistických ponožek. Jen nevím, co tu vlastně pohledávám.

7 Obsypaný Galatský most

Poměrně nevzhledný ocelový most přes říční kanál Zlatý roh upoutá na první pohled množstvím tísnících se rybářů, kteří se na obou jeho stranách naklánějí přes zábradlí ve snaze o jakýkoliv úlovek. Většinou jde o malé drobné rybičky, které hází do připravených plastových kyblíků s vodou. Co s nimi pak provádějí, zůstává otázkou. Po mostě korzují proudy turistů i místních a sledují snahu trpělivých rybářů a rybářek. Pokud máte hlad, přímo pod mostovkou jen pár metrů nad úrovní vodní hladiny se nachází řada rybích restaurací i levnějších podniků zaměřených na oblíbené rybí sendviče.

8 Zápas velké trojice

V Istanbulu sídlí hned tři kluby nejvyšší domácí fotbalové ligy – Galatasaray (přezdívaní Lvi), Fenerbahce (Žlutí kanárci) a Besiktas (Černí orli). Horkokrevní Turci fotbal a fandění milují, takže si asi dovedete představit, jak to před některými stadiony vypadá, zvláště jde-li o městské derby nebo o titul. Na druhou stranu turecká policie a armáda zavádějí rozsáhlá bezpečnostní opatření, takže i přes nějaké ty drobné výtržnosti se návštěvníci o své zdraví bát nemusí.

Raději se v pozdním odpoledni přesunuji před bránu paláce Topkati. Podle recepčního je to po brzkém ránu druhá nejlepší doba na návštěvu nejfrekventovanějších památek. Tentokrát má pravdu, zaplatím sice téměř dvojnásobnou cenu, než uvádí tištěný průvodce z loňského roku, ale můžu se celkem nerušeně kochat rozlehlým areálem, který obýval sultán se svou rodinou, dvořany a sloužícími. A že jich tu žilo – téměř 4 000. Většina zpřístupněných místností vypadá jako obývák s velkými nízkými sofa a polštářky, které lákají ke zdřímnutí, nebo... Dozvídám se, že harém vůbec nebyl jen jakýsi prostor obývaný oplzlým sultánem s povolnými konkubínami, který sloužil k nezřízenému obcování. Pojem harém obecně označuje soukromé komnaty panovníka a jeho rodiny. A navíc podle zákonů islámu mohl mít sultán jen čtyři ženy. Chápete to? Jen čtyři...

Malý Ankaran a tuhá štětka

Poslední den začal dobře. Vynikajícími jehněčími špízky a kokorecsem, což je kebab z jehněčích a skopových střívek připravených na grilu. Byť to zní šíleně, chuť to má jemnou, a kdo by se bál, může si do chlebové placky přihodit pár ostrých chilli papriček na vyrovnání aroma. Konečně cítím gurmánské zadostiučinění. Spokojeně scházím vedlejší uličkou z rušné nákupní třídy Istiklal Caddesi. Do odletu, na který se těším asi jako Erdogan na návštěvu Merkelové, mi zbývá ještě pár hodin času, tak třeba objevím nějaké zajímavé

PODLE ZÁKONŮ ISLÁMU MOHL MÍT SULTÁN JEN ČTYŘI ŽENY. CHÁPETE TO? JEN ČTYŘI...

zákoutí. Protože už stojím na istanbulské půdě třetí den, vyprchá ze mne ta přirozená obezřetnost a začínám se mezi místními cítit celkem přirozeně. Turisté si mě dokonce občas spletou a ptají se na cestu. Jak úsměvné!

Černovlasému malému mužíčkovi, který si to přede mnou vyšlapuje se zašlým plechovým kyblíčkem s bílou tekutinou, náhle cosi padá na zem. Vůbec si toho nevšiml a jde dál. Protože mám bohorovnou náladu, zvedám ten předmět, co vypadá jako ztvrdlá štětka, a hulákám na něj. Chudý malíř nešetří děkovnými proslovy a ptá se na cestu ke Galatské věži. Snažím se mu naznačit, že jde špatným směrem, a ukázat mu správnou cestu. Když se obrátím zpět k mužíčkovi, už tam není. Sedí totiž na zemi a pevně mi svírá obě nohy, zatímco předmět, co jsem mu podal, namáčí do zpěněné vody v plecháčku. Slouží jako kartáč. Než stačím cokoliv říct, omočí mi tou zálivkou obě boty a dá se do práce. Dozvídám se, že je z Ankary, že v Ankaře je málo turistů, že má dvě děti, že mi děkuje, že mi mohl vyčistit boty a že jsem právě přišel o padesát tureckých lir. Kdybychom při zpátečním letu spadli do moře, ztvrdlé vylouhované tenisky budou perfektně fungovat jako závaží a navěky skončím pod hladinou Marmarského moře jako hloupá oběť neúnavných čističů turistických bot. ■

9 Bohémská čtvrť Beyoglu

Kavárny, hospůdky, noční bary, ale také restaurace s moderní tureckou kuchyní, to je nejluxusnější istanbulská čtvrť Beyoglu. Sídlí zde také několik muzeí a svou činnost tu provozuje řada umělců. Z pokojů a střešních teras hotelů se naskýtá dechberoucí výhled na Bospor a do zdánlivě nekonečných vod Marmarského moře. Z nechvalně proslulého náměstí Taksim Meydan vede dlouhý široký bulvár Istiklal Caddesi, po kterém ve dne v noci proudí davy lidí, a mezi nimi se proplétá stará historická tramvaj. Hlavní nákupní třída a ulice kolem ní jsou také odrazem určité rozporuplnosti Turecka, symbolizují onen zásadní rozpor mezi starými tradicemi a spotřební západní kulturou.

10 Výhodná Istanbulkart

Šikovná kartička, kterou lze koupit v automatu už na letišti a průběžně dobíjet na zastávkách po celém městě. Platí jako jízdenka do všech městských dopravních prostředků včetně metra nebo trajektů. Mimochodem, istanbulská městská hromadná doprava má poměrně vysokou úroveň, praktická je třeba páteřní tramvajová linka T1, která vede centrem města kolem většiny nejvýznamnějších památek a jezdí v několikaminutových intervalech. Přestože se otevřela podmořská železnice Marmaray a pokračuje se v budování dalších linek a stanic metra, požadavkům rychle se rozvíjející, dnes už téměř dvacetimilionové metropole zdaleka nepostačuje.

Vlakem na hory

Sleva na skipas 20 %!

ČD Ski

Skiareály v ČR: Harrachov, Špičák, Tanvaldský Špičák, Ostružná, Karolinka, Pernink a Lipno

Skiareály na Slovensku: Ružomberok-Malinô Brdo, Štrbské Pleso

Skiareál ve Švýcarsku: Davos Klosters

- sleva na skipas po předložení jízdenky ČD od 12. 1. do 31. 3. 2019
- ve švýcarských Alpách a v Tatrách sleva na dvoudenní skipas
- spojení do 2 hodin do krajských měst v ČR, Pendolinem na Slovensko a přes noc pohodlně lůžkovým vozem do Švýcarska
- bezplatná přeprava lyží a snowboardů

TIP **ve skiareálu Lipno se službou ČD Yetti sleva 30 % na celodenní skipas!**

www.cd.cz/cdski

České dráhy
Národní dopravce

NEJDŮVĚRYHODNĚJŠÍ ZNAČKA 2018

ŽELEZ
NICE

TEXT: PETR ŠŤÁHLAVSKÝ
FOTO: AUTOR, ARCHIV ČD, WIKIPEDIA

ÚZKOROZCHODNÉ DRÁHY

ROMANTICKÉ DRÁŽKY i páteře dopravních systémů

Čechy, Morava a naše Slezsko nikdy nepatřily k úzkokolejným královstvím. Ty veřejné, které se dochovaly do současnosti, se dají spočítat na prstech jedné ruky, a na ty původně neveřejné – průmyslové a zemědělské – by nám stačily obě ruce. Jinde ve světě tomu bylo jinak. I v současnosti je stále množství států, kde tvoří úzkorozchodné dráhy základ dopravního systému a slouží k přepravě milionů cestujících a velkého množství zboží.

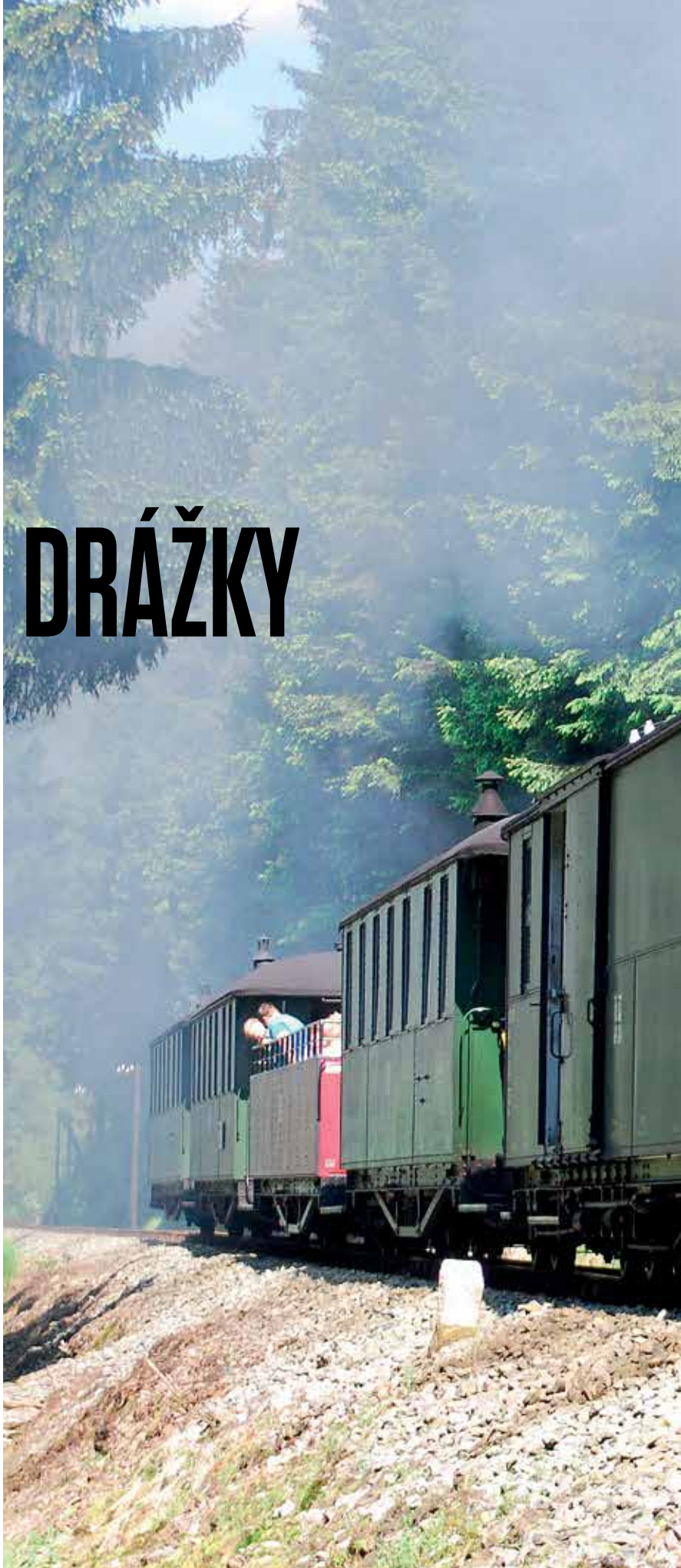

99 1542-2

Jako úzkorozchodné označujeme dráhy, které mají rozchod menší než 1 435 mm. Ten je ve světě nejrozšířenější a označuje se jako normální. Vedle toho existují i širokorozchodné tratě, které mají kolejnice od sebe více než 1 435 mm. O těch jsme na stránkách magazínu ČD pro vás již v minulosti psali.

Za málo peněz hodně muziky

První důlní dráhy a lokomotivy na začátku 19. století byly vlastně také úzkorozchodné, ale tenkrát se takové označení ještě nepoužívalo. Žádný normální rozchod totiž ještě nebyl. Ten se ustálil až o několik desetiletí později a inženýři jej použili při stavbě hlavních tratí v Evropě a později i v jiných koutech světa. Do druhé poloviny 19. století vyrostla ve velké části Evropy a v bohatých zemích dalších kontinentů rozsáhlá síť důležitých a frekventovaných tratí, ale kvalitní spojení chtěli i chudší nebo méně osídlené či špatně přístupné oblasti. Silniční síť, jak ji dnes známe, tenkrát ještě neexistovala. Byly to většinou jen prašné cesty, po kterých se neprohánělly automobily, ale pomalé povozy tažené koňským spřežením nebo dokonce volským potahem.

Jenže tyto chudé regiony chtěly také lepší dopravu, a tak vznikla myšlenka postavit tam železnici o poznání menší. Logicky přece kratší pražce, lehčí kolejnice, menší lokomotivy a vagony potřebují méně místa a také uhlí a vody. Navíc mohou jezdit ostřejšími oblouky. Dá rozum, že stavba i provoz takových drah musí být podstatně levnější než u klasické „velké" železnice. Přitom v chudších a hůře dostupných končinách odvede menší dráha stejnou práci a bude dokonce lépe využitá než velká a drahá železnice s obrovskými stroji.

Na přelomu 19. a 20. století rostly úzkorozchodné dráhy jako houby po dešti doslova po celém světě. Stavitelé u nich používali různé rozchody. Volba na ně padala podle místních podmínek a národních tradic. Lze totiž říci, že řada zemí si vytvořila doslova své národní úzké rozchody. Ve Švédsku se prosadil atypický rozchod 891 mm a v Itálii pro změnu 950 mm. Rozchod 760 mm je zase všeobecně známý jako „bosenský". V Bosně vznikla tisíc kilometrů dlouhá železniční síť s tímto rozchodem, který se prosadil prakticky na celém území tehdejší rakousko-uherské monarchie. Využívaly ho i naše veřejné úzkorozchodné dráhy. Také ty vnikly s cílem ušetřit při stavbě a provozu v poměrně chudých oblastech jižních Čech a ve Slezsku.

Sousední Sasko vybudovalo rozsáhlou síť úzkorozchodných drah jen s o centimetr menším rozchodem 750 mm. Odbočka z této sítě vedla až do severočeského Frýdlantu. Rozchody kolem 900 mm se prosadily v Severní a Jižní Americe. Mnoho tratí v USA mělo od sebe kolejnice ve vzdálenosti 914 mm. V bývalých anglických koloniích se pak hodně rozšířily železnice o rozchodech 3,5 nebo 3, případně 2,5 anglické stopy, tedy v metrické míře 1 067 mm, 914 mm a 762 mm. V různých místech světa je také oblíbený rozchod jeden metr a u industriálních drah pouhých 600 milimetrů.

ŠVÝCARSKO

Pro veřejnost, průmysl i zemědělství

U nás dochované úzkorozchodné dráhy slouží především turistům. Většinou jsou cílem prázdninových cest a největší počet cestujících přepraví v době dovolených. Role v dopravní obslužnosti nebo dokonce v nákladní dopravě jsou v současnosti o poznání menší než v dobách jejich vzniku, kdy se po úzkých kolejích vozilo doslova vše. Počínaje lidmi přes dřevo, potraviny, stavební materiál, palivo...

Množství úzkorozchodných drah existovalo i v rámci nejrůznějších hospodářských provozů, od desítek metrů dlouhých tratí na pilách, kde vozíky posunovali pouze lidé, po desítky až stovky kilometrů dlouhé železniční sítě v dolech.

Největší z nich, ale u široké veřejnosti nepříliš známá, se nacházela v oblasti Sokolovské uhelné pánve. Železniční síť o rozchodu 900 mm měla v době největšího rozkvětu přes 400 kilometrů a její podstatná část byla elektrifikovaná. Nákladní vlaky zde měly úctyhodnou hmotnost až 500 tun.

MAĎARSKO

JAPONSKO

AUSTRÁLIE

Různé zemědělské a průmyslové dráhy se nacházely i v dalších místech republiky. Jejich velkou výhodou v časech chybějících kvalitních cest a silných automobilů byly nejen nízké pořizovací a provozní náklady, ale také rychlost a operativnost při stavbě a demontáži. Proto se úzkorozchodné dráhy uplatnily nejen v dolech a lomech, ale také v cihelnách, kde vozily hlínu k pecím, na polích, kde svážely cukrovou řepu a v teplejších regionech cukrovou třtinu do cukrovarů, nebo v horských lesích, kde svážely z hor dolů do údolí k pilám a hlavním tratím pokácené stromy. Velké uplatnění našly přizpůsobivé úzkorozchodky nebo lidově řečeno úzkokolejky na velkých stavbách při dopravě materiálu nebo v 1. světové válce dokonce jako dopravní prostředek do blízkosti vojenských zákopů.

Jenže to bylo před sto lety. Od té doby se v dopravě mnohé změnilo. Tratě nahradily zpevněné silnice a vlaky silná a těžká auta. Většina původních industriálních drah postupně ztratila svůj význam a ty zachované v současnosti slouží z velké části turistům

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ SVĚTOVÉ ROZCHODY

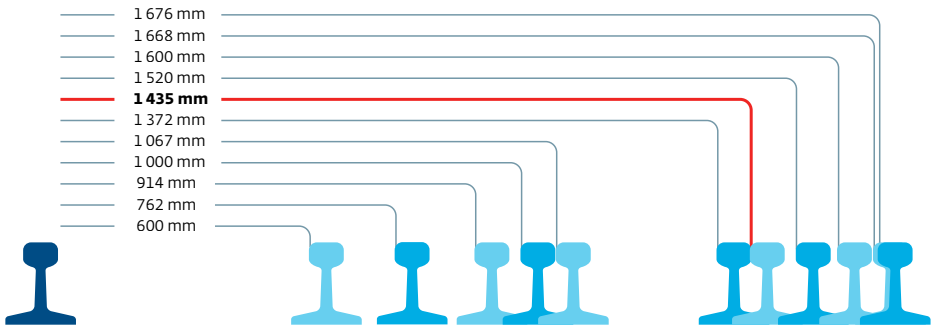

jako památky na dobu našich dědů. U nás jsou určitě nejznámější Mladějovská průmyslová dráha z roku 1924, která vozila lupek pro výrobu šamotu na Svitavsku, obnovená zemědělská železnice pod názvem Kolínská řepařská drážka, která připomíná síť až 130 kilometrů polních drážek v Polabí vybudovaných ke svozu cukrové řepy, průmyslová drážka ve skanzenu Solvayových lomů západně od Prahy, kde se těžil kvalitní vápenec, nebo Muzeum průmyslových železnic ve Zbýšově západně od Brna. Na Slovensku jsou známé bývalé lesní železnice. Nejpopulárnější je Čiernohronská železnice v Čiernem Balogu na středním Slovensku.

V Evropě vedou Švýcaři

Úzkorozchodných drah bylo v minulosti v Evropě velké množství. Například Francouzi postavili 17 000 kilometrů úzkorozchodných železnic. V bývalé Jugoslávii existovala rozsáhlá síť, po které jezdily dokonce rychlíky a salonní a jídelní úzkorozchodné vagony. V sousedním Sasku existovala více než 500 kilometrů dlouhá síť tratí s rozchodem 750 mm. Většina těchto tratí, ať již veřejných nebo průmyslových, však v Evropě s vývojem automobilismu vzala za své a jejich zbytky dnes slouží především turistům. Třeba v Sasku, většinou blízko našich hranic, zbylo v provozu přibližně 140 kilometrů „úzkých" tratí. V rámci Evropy je to nebývale velké množství.

Ještě lépe je na tom alpské Švýcarsko, kde úzkorozchodné dráhy představovaly levnější variantu stavby železnic v náročném horském terénu s mnoha tunely a mosty. V některých místech je dodnes nenahradily horské silnice a díky tomu zůstaly důležitými dopravními tepnami. Ve Švýcarsku jsou skutečně oblasti, kam se nelze jinak než úzkokolejkou dostat. Téměř všechny tyto tratě jsou elektrifikované a mnohé z horských železnic jsou navíc ozubnicové. Švýcarsko disponuje více než 1 000 kilometry tratí s úzkým rozchodem, což je přes 20 % všech švýcarských železnic. I když jsou tyto tratě díky kouzelným alpským scenériím vyhledávané turisty z celého světa, mají stále podstatný význam při zajištění dopravy lidí do zaměstnání, škol a slouží i nákladní dopravě. Dokonce v dlouhých úpatních tunelech Furka a Vereina zajišťují speciální úzkorozchodné soupravy dopravu aut a autobusů mezi alpskými údolími. V zimě tak můžou zůstat některé horské silnice uzavřené a neudržují se.

Stovky tisíc úzkých kilometrů

Na světě jsou ale země, kde slouží úzký rozchod úplně stejně jako ten normální. Podobně jako v Rusku nebo ve Španělsku je standardem širokorozchodná železnice, v Jihoafrické republice, v Japonsku, Brazílii a v mnoha dalších státech Jižní Ameriky, Afriky a Asie je standardem železnice úzko

ÚZKOKOLEJKY VE STŘEDU EVROPY (výběr)

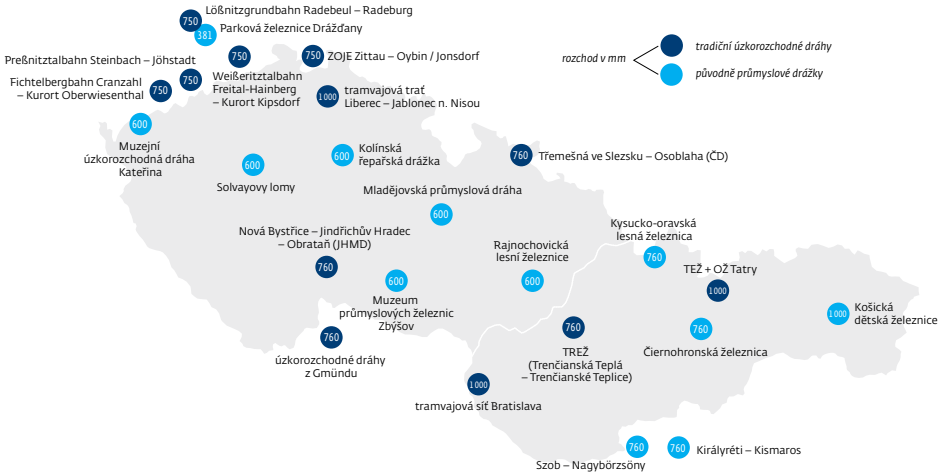

rozchodná. Jde o rozsáhlé systémy srovnatelné s běžnou železnicí třeba v Evropě. Například v Brazílii existuje síť tratí o rozchodu 1 metr s délkou 23 000 kilometrů. Tzv. kapský rozchod, který je o 67 mm širší (měří tedy 1067 mm), je základem železniční sítě na jihu celého afrického kontinentu, v mnoha státech Asie a v některých oblastech Austrálie. Celková délka těchto tratí na Zemi je přes 110 tisíc kilometrů a představuje nejrozšířenější typ úzkého rozchodu. Tratí o metrovém rozchodu leží na Zemi kolem 95 000 kilometrů.

Přesná statistika, která by změřila všechny úzkorozchodné dráhy světa, bohužel neexistuje. Jak ale naznačují výše uvedená čísla, musí být celková délka všech takových „malých" drah kolem 250 a možná i kolem 300 tisíc kilometrů. Bohužel desítky tisíc kilometrů úzkokolejek po celém světě už také zanikly.

Luxus i rekordy

Jak je vidět, úzkorozchodné dráhy ve světě nejsou jen výletní atrakcí, ale stále přepravují miliony cestujících a stovky tisíc tun zboží. Možná vás překvapí, že na tratích s úzkým rozchodem leží tíha většiny japonské železniční dopravy. Ano, je to tak. Tradiční japonská železnice měří přes 22 000 kilometrů a používá rozchod pouhých 1 067 mm. Tato síť disponuje i nejdelším železničním tunelem na úzkém rozchodu Seikan s délkou skoro 54 kilometrů. Je veden pod mořem a spojuje ostrovy Honšú a Hokkaidó. Dlouhá léta byl nejdelším tunelem světa, než ho překonal úpatní Gotthardský tunel ve Švýcarsku.

Normální rozchod v Japonsku používají především nově budované vysokorychlostní tratě a speciální dráhy, například linky metra. Tato síť měří něco přes 4 000 kilometrů, což je ve srovnání s úzkorozchodným systémem jen zlomek japonských železnic.

Moderní úzkorozchodné dráhy tak plní výkony srovnatelné s normálním rozchodem a tomu odpovídají i parametry současných tratí a vozidel. Běžně dnes jezdí na úzkém rozchodu vlaky o hmotnosti až tisíc tun a lokomotivy s výkonem až 4 000 koní. To jsou parametry vlaků a lokomotiv na našich běžných tratích.

I na úzkokolejkách jezdí luxusní vlaky. Co znamená na normálním rozchodu Orient expres, to je na úzkém The Blue Train – Modrý vlak. V roce 1923 odstartoval luxusní cestování mezi Kapským městem a Pretorií. Jezdí dodnes a svou trasu rozšířil až k Viktoriiným vodopádům nebo ke Krugerovu národnímu parku. Za skoro 100 let provozu několikrát vyměnil své soupravy, vždy to však byly „paláce na kolejích". Ta současná moderní souprava nabízí cestování přibližně 130 cestujícím v 66 luxusně vybavených kupé, která mají i vlastní koupelny. Celý vlak měří přes 300 metrů a váží bez lokomotivy víc než 800 tun. Donedávna byl označován za vůbec nejluxusnější vlak současnosti.

Od roku 2017 mu v tomto směru konkuruje nejnovější vyhlídkový a salonní japonský vlak Shiki-Shima. I ten je úzkorozchodný a používá tradiční japonský rozchod.

Rychleji už to nejde?

Nejen pohodlí a luxus, ale především rychlost je obrazem moderní železnice. V tomto směru jsou úzkorozchodné dráhy proti těm normálním nebo širokorozchodným v nevýhodě. Přece jen menší rozteč kol nedává vlakům takovou stabilitu. To se projevuje zvlášť zřetelně při vyšších rychlostech. Kde mohou vlaky projíždět oblouky na normálním rozchodu rychlostí 145 km/h, tam by na tratích s kapským rozchodem neměla být překročena stotřicítka.

Skutečně se dá na úzkém rozchodu jezdit poměrně rychle a nemusíme skončit u rychlosti 30 nebo 50 km/h, jak je to běžné na úzkorozchodných tratích ve střední Evropě. Ani 60 km/h na některých úsecích tatranských TEŽ s rozchodem 1 metr není nic proti zámořským rekordům.

V Japonsku nebo v Austrálii dosahují některé spoje s kapským rozchodem rychlosti až 160 km/h. Dokonce v těchto zemích jezdí na úzkém rozchodu vlaky s naklápěcí skříní. Připomínají proto trochu naše Pendolina a mohou tak projíždět oblouky i na úzkém rozchodu rychleji než klasické soupravy, podobně jako je tomu na našich tratích.

Skutečné rychlostní rekordy jsou však ještě vyšší. Australské rychlovlaky při zkouškách dosáhly rychlosti až 210 km/h a vůbec nejvyšší rychlost na úzkém rozchodu, úctyhodných 245 km/h, padla v roce 1978 v Jihoafrické republice. Překvapivé rekordy zaznamenaly i velmi úzké rozchody. Například na území současné Namibie dosáhl lehký motorový vůz na doslova „průmyslovém" rozchodu 610 mm rekordní rychlosti 137 km/h.

Dráhy o úzkém rozchodu zkrátka dávno dokázaly, že nejsou jen ty romantické výletní železnice, jak je známe od nás ze střední Evropy. V mnoha zemích světa mají stejný význam a dokážou plnit stejné úkoly jako naše normálně rozchodné dráhy. Zajišťují provoz také vysokokapacitních příměstských linek ve velkých aglomeracích, provoz důlních železnic s přepravou velkého množství materiálu nebo rychlou a komfortní dálkovou dopravu. ■

www.cd.cz/interrail
Nabídka platí od 7. 3. do 9. 4. 2019.

České dráhy
Národní dopravce

Interrail

KUL TURNÍ TIPY A RECENZE JANA KÁBRTA

KINO

ZELENÁ KNIHA

V KINECH OD 7. BŘEZNA

Tenhle film se vyplatí nepromeškat, je to jeden z nejdojemnějších a nejvtipnějších snímků, které se letos v kinech objeví. Získal tři Zlaté glóby a stal se i horkým favoritem nedávných Oscarů, a to mimo jiné díky životnímu hereckému výkonu Vigga Mortensena. Zahrál si bývalého vyhazovače a podvodníčka Tonyho „Pyska" Vallelonga, jehož si slavný černošský klavírista Dr. Don Shirley najme coby řidiče a bodyguarda na turné po divokých státech amerického Jihu šedesátých let. A tahle cesta dvou zcela odlišných povah – horkokrevného a ne zrovna vzdělaného Tonyho a kultivovaného génia jemných mravů v podobě Dona Shirleyho, při níž musí společně překonat řadu nástrah a předsudků, je vizuálně působivým, jemným a především humorným výletem do zašlých časů za okny tyrkysového cadillacu.

USA, 130 MIN. / REŽIE – PETER FARRELLY / HRAJÍ – VIGGO MORTENSEN, MAHERSHALA ALI, LINDA CARDELLINI, DON STARK, BRIAN STEPANEK, P. J. BYRNE, IQBAL THEBA, TOM VIRTUE, NINJA N. DEVOE, DANIEL GREENE

INZERCE

FILM NA DOMA

BOHEMIAN RHAPSODY

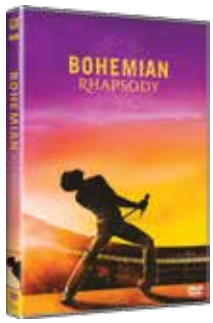

Fascinující oslava kapely Queen, její hudby a hlavně jejího výjimečného zpěváka Freddieho Mercuryho (Rami Malek), který se navzdory dobovým stereotypům a konvencím stal jedním z nejoblíbenějších populárních umělců historie. Film, který převálcoval česká kina a sbírá jedno ocenění za druhým, nyní můžete mít doma na DVD, Blu-ray™ nebo 4K Ultra HD™ se spoustou bonusů (80 min.) včetně kompletní nesestříhané rekonstrukce vystoupení na LIVE AID.

USA, 129 MIN. / REŽIE – BRYAN SINGER / HRAJÍ – RAMI MALEK, LUCY BOYNTON, GWILYM LEE, BEN HARDY, JOSEPH MAZZELLO

DIVADLO

KYTICE

Jedna z nejšikovnějších divadelních ikon posledních let, režisérské duo SKUTR vytvořené Martinem Kukučkou a Lukášem Trpišovským, se vrhla do divadelní podoby nejčtenější české klasiky Kytice. Tedy sbírky balad, jež vyšla poprvé v roce 1853 a šlo o jedinou sbírku básní Karla Jaromíra Erbena. Byla inspirována českými lidovými pověstmi a báchorkami a již v době svého vzniku slavila úspěch a ovlivnila mnoho umělců. Kniha, jejíž symbolika je svázána s přírodou, každodenní venkovskou zkušeností a tradicí, je zároveň souborem vášnivých a smyslných příběhů plných nadpřirozena a děsuplných přízraků. Skutři tedy po úspěšné inscenaci Lorkovy Krvavé svatby, kterou pro Zlatou kapličku též připravili, stáli před výzvou ztvárnit Svatební košili, Vodníka či Polednici. K jejich tématům, jako je láska a smrt, vztah matky a dítěte, muže a ženy nebo člověka a přírody, mají ale blízko – v jejich inscenacích se opakují v mnoha obměnách a kontextech.

NÁRODNÍ DIVADLO, PRAHA
REŽIE – SKUTR / HRAJÍ – JANA PREISSOVÁ, JANA PIDRMANOVÁ, IGOR OZOROVIČ, FRANTIŠEK NĚMEC, TAŤJANA MEDVECKÁ, LUCIE POLIŠENSKÁ, PAVLA BERETOVÁ, JANA BOUŠKOVÁ, ANNA FIALOVÁ A DALŠÍ

VÝSTAVA

OTEVŘENO OD 24. BŘEZNA

DESET

V Ostravě máte jedinečnou příležitost seznámit se s tím, jak vypadá novodobé německé výtvarné umění, a to prostřednictvím ucelené kolekce pocházející ze sbírky tamní Adam Gallery. Ta je slušnou sondou do německého umění 21. století a zaměřuje se především na malbu. Jejím typickým rysem je expresivní rukopis, a to platí pro plátna André Butzera naplněná intenzivní barevností, velkoformátové živelné malby Hanse-Petera Thomase AKA Bary a Marcela Hüppauffa či sugestivní objekty Thomase Helbiga. Naopak racionálně-geometrický proud zastupují díla Gerolda Millera nebo Thilo Heinzmanna, který malířského efektu dosahuje kombinací různých materiálů, či Andrey Lehmann a její figurativní kompozice magicky přitažlivých výjevů. Kromě německých rodáků svá díla vystavuje i Skot Andrew Gilbert – zastupuje početnou řadu umělců jiných národností, kteří si Německo z různých důvodů zvolili za své působiště a do okruhu tvůrců této výstavy neodmyslitelně patří.

GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ V OSTRAVĚ

RECENZE

Vdovy ztrácejí vtipný dech

60 %

Po bouřlivém úspěchu původních seriálů České televize Rapl nebo Most! to teď Prima zkouší s jedním převzatým ze zahraničí – Černými vdovami. Jeho výběrem neudělala chybu. Ostatně je to logická volba – pokud se vlastní tvorbou zmítá v průměru, proč se po něčem nadprůměrném nepoohlédnout jinde.

Černé vdovy, které Prima vysílá v neděli večer, mají předobraz ve finské sérii Mustat Lesket. Víceméně věrná kopie příběhu, v němž se trojice manželek rozhodne zbavit svých nesnesitelných manželů a k jejich společné vyjížďce na jezero jim do lodi přibalí bombu, je samozřejmě zasazena do tuzemských reálií, má upravené dialogy, v některých případech typově jiné obsazení.

Je také vidět, že ve Finsku bylo na natáčení o něco víc pěněz, což je patrné nejen z důrazu na filmovou výpravu, ale třeba i z realizace výbuchu lodi v úvodním díle – zatímco počítačový trik v české sérii zaspal několik dekád, ten ve finské kupodivu vypadá opravdově.

Buď na vážno, nebo s humorem

Též je fakt, že třeba česká pobočka HBO má na předlohy lepší, ač korporátem podpořený čuch – série Mamon nebo Až po uši Černé vdovy o třídu předstihují.

I tak nejsou špatné. Scénář nabízel dvě možnosti uchopení – buď půjde více o detektivku, tedy na vážno, nebo o komedii, kde se upřednostní humor a nadsázka.

Češi v čele s režisérem Radkem Bajgarem, proslaveným filmem Teorie tygra, který figuruje i v týmu pěti scenáristů, zvolili druhou možnost. Krimi zápletka je jen rozbuškou ke komediálně rozehraným osudům vdov, jejich okolí a policistů.

Čvančarová a Siposová nad ostatními

Tomuto účelu se podřídilo především obsazení. Z něj činí dvojice Jitka Čvančarová, která se na vlně ironie, nadsázky a humoru pohybuje jako štika a jen sama o sobě dokáže pohledem, emocí nebo gestem odehrát vtipný gag, a Lucia Siposová, jejíž naivka s dokonalým tělem a neutuchající chutí po sexu je dalším vtipným kořením série.

Na policistu Boleslava Polívku moc humoru nezbylo, a tak je spolu s ostatními bohužel jen do počtu. To je zároveň největší problém Černých vdov počesku. Že byť si zvolily cestu humoru, až příliš brzy s ním začnou šetřit. A pak i přes silné základy zahraniční předlohy se seriál začne nebezpečně blížit hraně primácké průměrnosti. ■

KNIHA

OLGA

BERNHARD SCHLINK

Příběh lásky na pozadí dramatických německých dějin od konce 19. století do sedmdesátých let 20. století. Olga je sirotek z chudých poměrů, Herbert syn venkovského statkáře, oba se vymykají venkovskému prostředí, v němž vyrůstají, a právě jejich jinakost je sblíží. Nadaná a cílevědomá Olga se stane učitelkou, Herbert vyráží do světa, aby přispěl k velikosti Německa. Bojuje v Africe a pro slávu Německa chce probádat Arktidu. Na polární expedici se po něm slehne zem. Olžina láska k Herbertovi však přetrvá až do její smrti, přestože vyznává opačné ideály než Herbert a velké Německo ji děsí. A když zemře, její láska a tajemství se promítají až do současnosti…

ODEON, 299 KČ

KONCERT

ALEŠ PETRŽELA & IVAN HLAS

Zajímavé hudební spojení nabízí koncert v osvědčeném pražském klubu Café V lese. Po delší zdravotní odmlce se na scénu vrací zpěvák Ivan Hlas, jehož hity Malagelo, Karlín nebo Na kolena provázely několik generací fanoušků, ten poslední byl navíc ústřední peckou povedeného filmového muzikálu Jana Hřebejka Šakalí léta. Bard vystoupí společně s jedním z největších objevů hudební scény posledních let, písničkářem Alešem Petrželou, který nyní boduje především písní Stojíme, stojíme, jež je úsměvnou parodií na situaci na dálnici D1.

CAFÉ V LESE, PRAHA, 7. BŘEZNA, 20:00

TV TIP

VÁLEČNÝ KŮŇ

Působivý snímek z dílny tvůrce Schindlerova seznamu nebo E.T. Mimozemšťana Stevena Spielberga vypráví příběh o neuvěřitelném přátelství chlapce Alberta a jeho koně. Toho pořídil jeho otec v dražbě, a ač se hodí spíše na jízdu než na polní práce, naučí se je a Albert si s ním vytvoří silné pouto. Ve chvíli, kdy vypukne válka, se s ním ale musí rozloučit a kůň, Albertem pojmenovaný Joey, se ocitá až na frontě. Navzdory překážkám, kterým je na každém kroku nucen čelit, Joey ovlivňuje a mění životy všech, se kterými se na své cestě setká. A také Albert na něj nedokáže zapomenout – opouští domov a vydává se na francouzská válečná pole, aby ho našel a přivedl ho zpátky domů.

NOVA CINEMA, PONDĚLÍ 25. BŘEZNA, 20:00

HVĚZDY SÍTÍ

Falešně pohřbili Slavíka

Zemřel zpěvák Karel Gott – tahle zpráva letěla na sociálních sítích rychlostí blesku. Naštěstí po několika hodinách byla vyvrácena s tím, že Slavík sice musel do nemocnice na odběry krve, ale jinak je zcela v pořádku. I jeho samotného falešná zpráva šokovala, a tak na svoje facebookové stránky napsal: „Rád bych se podíval do tváře té osobě, která mě dnes pohřbila zaživa. Pro ty, kteří se o mě bojí, vzkazuji: fajn se mám." Kdo a proč fámu rozšířil, se do uzávěrky nepodařilo vypátrat.

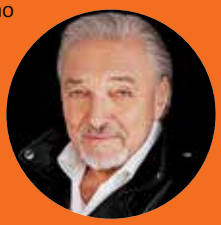

Jágrova láska se odmlčela

Sociální sítě skřípou pod množstvím spekulací o vztahu, či spíše rozchodu hokejisty Jaromíra Jágra a modelky Veroniky Kopřivové. První indicií by mělo být nečekané mlčení na jejím profilu. Dříve nebylo dne, aby nepsala úvahy o životě, o lásce, o dobrém či zlém světě. To ustalo. Spekulace podpořila i její věta po nedávné společné večeři: „Já jdu konečně spát, byl to docela náročný víkend, hlavně psychicky. Už se těším na nový týden, doufám, že se probudím s lepší náladou a třeba se mi zase vrátí jiskra, kterou v určitých směrech poslední dobou postrádám," napsala svým fanouškům.

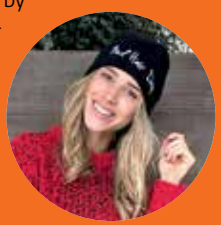

SOUTĚŽ O KNIHU KAM ODEŠLY LANĚ

Obrázky Josefa Čapka inspirují mnohé. I známého českého básníka Jana Skácela, který na míru k hravým pastelům napsal verše a vydal knihu Kam odešly laně, jež dodnes okouzluje nejen děti, ale i dospělé. Chcete si knihu přečíst? Odpovězte na soutěžní otázku a vyhrajte jeden ze tří výtisků.

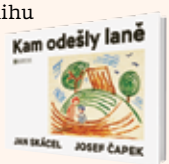

Podle které zahraniční předlohy vznikl seriál Černé vdovy režírovaný Radkem Bajgarem?

A Bron **B** Wallander **C** Mustat Lesket

Odpověď zadejte do příslušného formuláře na **www.cdprovas.cz** do 20. března 2019.

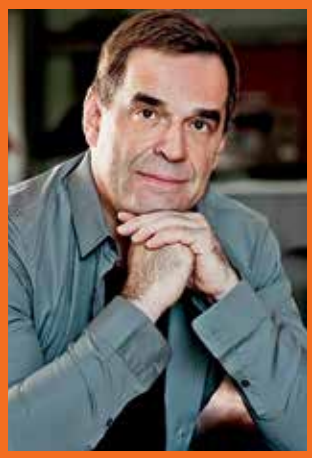

KAUZY NA SÍTÍCH

Roztržený pytel slavných hejtů

Je otázkou, zda to bylo, jak se říká, silnější než já, nebo někdo prostě chtěl, aby se o něm psalo. Protože když se někdo slavný do někoho takzvaně naveze na Facebooku nebo na Instagramu, je jasné, že si tím jistou pozornost vysloužil.

Jsou případy, kdy to nepřekvapí. Když se Kateřina Kristelová nevybíravě vyjadřuje o bývalkách svého milého Tomáše Řepky nebo když si posílají vzkazy zhrzení milenci Dara Rolins a rapper Rytmus. V takových případech je to spíš než co jiného očekávatelné a trapně nudné.

Jiným kalibrem střílí někdo, od koho se to moc nečeká. Když si modelka Simona Krainová vystavila fotku vypracovaného těla s návodem, co dělat pro štíhlou linii, neudržela se manželka fotbalisty Baroše Tereza. „Když to tady čtu, je mi líto skutečných matek, co to tu čtou a srovnávají se s matkou, co se stará jen o svou vizáž a co má chůvu na plný úvazek. Vy jste mamka, co vaří, jezdí s dětmi na kroužky, věnujete se jim a do toho sedíte v práci (což není schůzka na kávě). Vy jste osobnost pro skutečné matky. Vy, co fungujete bez chův, staráte se o domácnost, úklid, děti, do toho kroužky, práce. To je totiž skutečný život a skutečně náročný," napsala Barošová s tím, že oproti Krainové chválila jistou pracující matku a narážela na to, že modelka má ke všemu ještě chůvu.

Drsná odpověď Krainové na sebe nenechala dlouho čekat: „Milá Terezo Barošová, předem upozorňuji, že tento komentář můžete vnímat jako jízlivý, hned vám napíšu proč. Nevím, co jste tím sledovala, možná se vám zastesklo po zašlé slávě a máte pocit zviditelnění se, tak vám trochu touto odpovědí k tomu dopomůžu, protože se s největší pravděpodobností zítra stanete jednodenní celebritou bulváru, ale o tom vám asi šlo," začala. Následně jí popsala, že sama na financování svého luxusního života nemá žádný podíl a ona že si úspěšně vydělává od patnácti…

Chvíli nato přispěl svoji asociální troškou do mlýna i herec Miroslav Etzler. Když modelka Veronika Kašáková zveřejnila snímek, na kterém jí organizátoři Českého plesu předávají šek na 630 tisíc korun pro její nadaci, napsal k němu: „Tak kam asi slečna pojede?" A když se ho kráska zeptala, kam by doporučoval, napsal jí: „Někam za svoje peníze. To si člověk užije."

Kauza pak dospěla k poněkud trapnému závěru, kdy Etzler tvrdil, že mu vadilo, že Kašáková udělala málo pro prezentaci Českého plesu.

U fanoušků to pak vzbuzuje jediné: Mají to zapotřebí?

TO NEJ Z INSTAGRAMU

Pětiletá Mie Aflalo z izraelského Tel Avivu založila Instagram její matka, a když jí nechá učesat nějakou z podobných kreací, hned se tam s ní pochlubí. Někteří tleskají, jiní kritizují, že tak malé dítě by se na síti vůbec prezentovat nemělo.

Už 521 tetování má na těle tatér z indické Bombaje a přes 400 z nich jsou loga známých značek a společností. Říká, že jsou součástí jeho životního příběhu, takže když si třeba pořídí nové auto, vytetuje si na tělo logo automobilky…

GEISLEROVÁ PRACHAŘ PLESL KRAMEROVÁ PÍSAŘÍK MALÝ ŽILKOVÁ ŠVANDOVÁ

romantická komedie Karla Janáka

LOVEni

hledá se láska, zn. spěchá

Začněte lovit v kinech od 21. března 2019

BIATLON

Královna Gabriela odešla, je tu princezna Markéta

Málokdo čekal, že český biatlon najde po odchodu své královny Gabriely Koukalové, olympijské medailistky a mistryně světa, nástupkyni tak rychle. A zjevila se princezna Markéta Davidová, dvaadvacetiletá slečna z Janova nad Nisou. Ještě před vrcholem letošní sezony, mistrovstvím světa ve švédském Östersundu (7. až 17. března), dokázala posbírat v závodech Světového poháru kompletní sadu medailí. Zlato a stříbro brala na konci ledna v italské Anterselvě, bronz v prosinci v Pokljuce (Slovinsko). Studentku zemědělské univerzity nechává mumraj kolem její osoby v klidu. „Snažím se, abych to moc neprožívala. Nemám proč se vznášet v oblacích. Soustředím se na další závody, aby nenastal nějaký průšvih," vykládá s úsměvem na rtech. S medailí z Östersundu by druhé nenastalo a první by si mohla dovolit.

FOTO: PETR SLAVÍK, ČESKÝ BIATLON

CO SE DĚJE

Jak Česko ke světové skeletonistce přišlo

Zimní olympijské hry 2018 v Pchjongčchangu. Závod skeletonistek: Šestá Anna Fernstädt (Německo). Ano, bez koncovky -ová. Jde o obrovský úspěch tehdy jedenadvacetileté rodačky z Prahy, která však vyrůstala v německém Berchtesgadenu a na nedaleké dráze Königssee se naučila spouštět hlavou dolů ledovým korytem. Léto 2018. Neshoda s německým svazem a jediný telefonát mění život. Od sezony 2018/2019 závodí Anna Fernstädtová (Česko). „Zavolala jsem sama na český svaz, jestli za ně mohu jezdit. Řekli, že jasně, tak jsem tady," vysvětlila čerstvě dvojnásobná juniorská mistryně světa (druhý titul už získala za ČR) a česká naděje pro březnové seniorské MS v Kanadě.

FOTO: JAN KASL/SPORT INVEST

STRÁNKU PŘIPRAVUJE: VÍT CHALUPA

ROZHOVOR S TRENÉREM ČESKÉ FOTBALOVÉ REPREZENTACE JAROSLAVEM ŠILHAVÝM

Anglie a Brazílie jsou prostě nejvíc

V březnu letošního roku zachvátí Česko fotbalová horečka. Národní tým se během čtyř dnů utká v kvalifikaci mistrovství Evropy 2020 na věhlasném londýnském stadionu Wembley s Anglií (22. března) a následně v Praze s Brazílií. To je pro českého fotbalistu nejvíc, co ho může potkat. To přiznává i reprezentační trenér týmu Jaroslav Šilhavý v rozhovoru pro magazín ČD pro vás.

FOTO: FAČR/ŠTĚPÁN ČERNÝ

Polilo vás horko, když vám los kvalifikace ME přiřkl Anglii?
Nesestavuji si vysněnou skupinu, nechával jsem tomu volný průběh. Ale jak los pokračoval a otevřelo se okénko ve skupině pro druhý koš vedle Anglie, shodně jsme s předsedou Fotbalové asociace Malíkem řekli Czech Republic – a opravdu to vyšlo. Těší mě, že jdeme zrovna na Anglii. Soupeře z prvního losovacího koše si stejně nelze vybírat, Anglie je vždy obrovsky atraktivní a možnost si zahrát přímo ve Wembley je jedinečná událost, která se vám vyplní možná jednou v kariéře. Můžeme tam jenom překvapit a věřím, že jsme schopni Anglii jako favorita potrápit. Vzpomínám si na rok 2008, kdy jsme tam sehráli dobrý přípravný zápas. Dvakrát jsme vedli, nakonec o výhru přišli v poslední minutě. Tehdy jsem pracoval jako asistent trenéra Rady, teď to pro mě bude víc.

Jsou zápasy proti Anglii, tedy proti zemi, kde fotbal vznikl, a Brazílii pro českého fotbalistu nejvíce?
Je to něco úžasného, opravdu raketový start do nové reprezentační sezony. Když jsem se poprvé dozvěděl o možnosti přípravného zápasu proti Brazilcům, byl jsem nadšený. To jsou opravdu výjimečné události, na které vzpomínáte do konce života. Jestli se chceme posouvat dál, právě takové zápasy nám pomohou. I když půjde o přípravný zápas, bude jej sledovat skoro celý svět. Zahrát si proti Brazílii je něco, po čem touží každý hráč na světě.

Jak často se díváte na zápasy anglické Premier League?
Jelikož v Anglii sehrajeme náš první kvalifikační zápas, pozornost tomu věnujeme maximální. Sbíráme průběžné informace z posledních zápasů Anglie v roce 2018 i z Ligy národů. Samozřejmě vedeme v patrnosti i Premier League, v níž nastupují de facto všichni reprezentanti. Také tuto soutěž monitorujeme, abychom si udrželi aktuální přehled o výkonnosti Angličanů.

Proti Anglii budete hrát v Praze. O postupu se však bude rozhodovat ve zbývajících zápasech…
Spoléháme na naše fanoušky ve všech zápasech. Dobré znamení je i to, jak veliký zájem je o první zápas ve Wembley, kde se náš sektor rychle vyprodal. Doma budeme věřit ve stejně velkou podporu. Domácí zápasy mohou být klíčové, my na fanoušky budeme ve všech případech hodně spoléhat.

Vyrazíte třeba do Olomouce nebo Ostravy vlakem?
Pokud budeme hrát domácí zápasy na Moravě, tak využijeme přesun vlakem. Praktikovali jsme to už v době mého angažmá na Slavii, kdy jsme tak cestovali do Olomouce, Ostravy nebo Karviné. Pokaždé jsme s tím udělali dobrou zkušenost a budeme to praktikovat i s reprezentací.

KŘÍŽOVKA

Petr Horký (*1973) – český cestovatel, moderátor, publicista a režisér:
Cestování je jeden ze způsobů, jak líp chápat, co jsem zač. Jen ale do té míry, …(dokončení v tajence).

Tajenka z minulého čísla:
Ze země ke hvězdám nevede vyšlapaná cesta.

SOUTĚŽ

Pošlete nám vyluštěnou tajenku a můžete vyhrát jeden ze tří výtisků románu Nezlomný od spisovatelky Hany Hindrákové.

Správnou odpověď zadejte do formuláře na **www.cdprovas.cz** do 20. března 2019.

POMŮCKA: ARIT, ASA, KANAK	ŠPANĚLSKÝ TENISTA (RAFAEL)	VŮNĚ	1. ČÁST TAJENKY	JUDSKÝ KRÁL	PRIMITIVNÍ PAPÍROVINA	?	MĚSTO NA PROSTĚJOVSKU	AMERICKÁ KOČKOVITÁ ŠELMA	LEPIDLO	NEVOLNÍK	?	PODPORA	TA I ONA	OBYVATEL TICHOMOŘÍ	UPLÉSTI	AKSAMIT
OBDAŘIT SCHOPNOSTMI						KRUH					EXPERIMENT					
ŠVÝCARSKÉ TURISTICKÉ STŘEDISKO						KYSELÁ POCHUTINA					STRACH / SPZ OLOMOUCE					
DOTAŽEK PŘI DESTILACI						2. ČÁST TAJENKY / JMÉNO HERCE GIBSONA										
AKADEMICKÁ ZKRATKA				ZEYERŮV HRDINA / TOPENÍ					OTÁZKA PŘI SÁZCE				NÁZEV PLANETKY			
NEOBDĚLANÉ POLE					ITALSKÝ SPISOVATEL / FIALKOVÁ SILICE				PATLANINA				MODELÁŘSKÁ SOUPRAVA			
?	OSMIVESLICE	TENKÁ DÝKA / ŽIVOČICH														
DÍRA						PIŠKOTOVÝ DORT SE ŠLEHAČKOU	ARABSKÝ SULTANÁT	TRETA								
ČINNOST BEZ CIZÍHO PŘIČINĚNÍ																
SÍLA				ANGLICKY JMÉNO / SUNUTÍ (ŘIDČ.)												
REZERVAČNÍ SYSTÉM ČD					HUBOVAT / SEKNOUT											
?	ŘADA VOZIDEL	KNĚŽSKÉ ROUCHO / NEDOPALEK														
HLEZENNÍ KLOUB							NEOSLAVOVATI	SÍŤ PRODEJEN S NÁBYTKEM								
CITOSLOVCE OHRAZENÍ				SLOV. JEDN. HMOTNOSTI / POBÍDKA												
LAVICE (V NÁŘEČÍ)					DĚDINA / JEDEN ZE SVĚTADÍLŮ				ZNAČKA BARVIVA NA VAJÍČKA	KONTRABAS	KOZÁČTÍ NÁČELNÍCI	?	ČÁST MECHANIKY	ŘÍMSKÝ PAHOREK	DŮRAZNÝ ZÁPOR	POVEL KE STŘELBĚ
DRUH SAMOHLÁSKY						ZAHNUTÝ HŘEB / DRUH PEPŘE						ŠIKMÝ VÝTAH				
NENAKRESLIT												CIZOKRAJNÝ STROMOVÝ SAVEC				
SLOVENSKY JACÍ				BIBLICKÁ PRAMÁTI / OBRUS				SYMETRÁLA / JEMENSKÝ PŘÍSTAV				VÝZVA / ŠESTEREČNÝ NEROST				
?	ZKRATKA PRO KILOVOLTAMPÉR	SLOVENSKY ZEĎ	SLOV. HIST. ÚZEMÍ / ZNAČKA VYSAVAČŮ						ITALSKÝ HOUSL. ROD / STARÉ VZT. ZÁJMENO						ŘÍMSKY 1051	RÝNSKÝ ČLUN
STARCI (KNIŽNĚ)						BĚLOVESKÁ KYSELKA				PRAŽSKÝ SPORTOVNÍ KLUB						
3. ČÁST TAJENKY						ONEN				JMÉNO SRBSKÉHO VYNÁLEZCE TESLY						
ROD PAPOUŠKŮ						DIETLOVA HRDINKA				OBYVATEL STAROVĚKÉ ITÁLIE						

SOUTĚŽ O KNIHU

Tři výherci získají román Nezlomný od spisovatelky Hany Hindrákové.

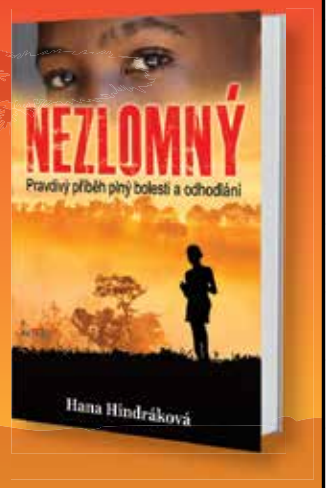

FEJETON

VYKOLEJENÁ JULIE

Kadrnožková na kosmetice

TEXT: JULIE KOVAŘÍKOVÁ
ILUSTRACE: DIGISHOCK

Kolegyně v práci pravidelně štěbetají o tom, kterak byly na kosmetice a jak si to užily. Jen tak mezi námi, řekla bych, že stejně kecají a nikde nikdy nebyly, protože vypadají furt stejně… Nicméně mnou začala cloumat zvědavost, a tak když jsem jednoho dne na Slevomatu našla nabídku na zakoupení voucheru za 150 Kč na ošetření pleti galvanickou žehličkou slibující zlepšení kvality pleti, odstranění nedokonalostí a nevím co ještě, řekla jsem si v duchu: „Sto pade není zas tak moc, zainvestuju a uvidíme!"

Uvnitř salonu mě uvítala slečna s natupírovaným, silně předimenzovaným hnízdem na hlavě. Hned mě uvedla do zadní části podniku (prostě menší kamrlík za větším kamrlíkem), kde se mě ujal štíhlý mladík v upnutém tričku. Švitořil jako obchodní příručí z éry Karla Poláčka: „Ták, taštičku si dáme sem, svetříček pověsímeeee…! A brejličky prosím odložíme seeem!" V tu chvíli jsem měla prchnout i za cenu, že bych musela nechat taštičku, brejličky i svetříček jako výkupné. Ale to já ne! Jak jsem stará, tak jsem blbá! A navíc bez brejlí netrefím vjezd do pískovny, natož východ z této myší díry. Deset dioptrií je deset dioptrií… Mládenec mě připleskl na lehátko, pod bradu mi uvázal oranžový silonový hadr, na hlavu natáhl čelenku, prokřupal si klouby a ladným pohybem si přihrál držák s proklamovaným kosmetickým udělátkem.

Byl to fakt profík, s nedbalou rutinou mi počal nanášet na obličej jakýsi mastný sajrajt, který umně zažehloval (tou galvanickou tentononc), a u toho zasvěceně chrlil pikantnosti, skoro jak solidně zavedená redakce bulvárního plátku. Z mých řídkých odpovědí typu: „Hm…. Jó?" naštěstí brzy bystře odhadl, že toto téma nebude můj šálek kávy, a převedl řeč na to, jak měl taky (troška taktu by neškodila, přítelíčku!) problematickou pleť, a že když byli s přítelem na Kypru, tak mu tam někdo poradil, ať zkusí právě tuhle proceduru, a on má od té doby po problémech, jak můžu ostatně vidět! Když mi dostatečně napajcoval ciferník, doporučil mi, ať relaxuju. Zdáli ještě rozverně zaznělo: „Za deset minut jsem zase u vás, hezky spinkejte!" a já osaměla. Do vlasů mi stékala vazká tekutina z obličeje a mně prolétlo hlavou, jak budu asi vypadat, až mě kosmetik vybalí. Jestli mi z fyziognomie ten omastek otře, anebo v rámci zlepšování struktury pokožky budu nucena snášet záhadnou polevu delší dobu, a jak se mi na to budou venku lepit ty malé černé mušky, co jich je všude plno…

Deset minut uteklo jako voda, chlapík přihopkal a za nepřetržitého cvrlikání začal s pročišťováním. Když skončil, vymotal mě z ochranných prostředků a já si sedla. Zašátrala jsem po optické berli a podívala se do zrcadla. No… Mastnota použitého preparátu mi natužila vlasy do zajímavého útvaru a jako bonus jsem měla obličej flekatý tak, že hyena skvrnitá by závistí vybledla do neviditelna. Kosmetický Čáryfuk se zhluboka zamyslel, prstíkem se poťukal po růžovém rtíku a „zčistajasna" dostal nápad. „Ty vlásky by to chtělo malinko poupravit, já se zkusím přimluvit, jestli na vás bude mít Milunka čas, ánoo?"

Konečně mi docvaklo, jak skvělým tahem byl inzerát s dumpingovou cenou! Taky že jo – byly to další tři stovky za vypláchnutí hadího sádla z vlasů plus vyfoukání. Milunka navíc ovládala zjevně jen jeden typ účesu, a to ten, který měla na hlavince ona sama. Během chvíle se na mě ze zrcadla dívala paní Kadrnožková. Jako bonus jsem obdržela lahvičku olejíčku na pečování o nedokonalosti pleti v domácím prostředí. Když jsem se večer zkusila natřít, po pěti minutách mi začaly slzet oči, nekontrolovatelně jsem se rozkýchala a na tváři mi naskočila plastická mapa Velké Británie i s bývalými koloniemi. Manžel ke mně opatrně zdálky přičuchl a oznámil mi, že by se nerad pletl, ale že to asi bude něco na bázi strojního oleje, protože lokomotivy smrdí úplně stejně. Z oleje měla nakonec užitek stařičká sousedka vlastnící festovní šicí stroj značky Victoria Original, který díky kosmetické „vychytávce" prý sviští jako Šinkansen! ■

Preventan® Junior +Vitamin C

ČESKÝ ORIGINÁLNÍ DOPLNĚK STRAVY JIŽ 20 LET

FARMAX Český výrobce®

POZOR! TÝDEN IMUNITY!

WWW.TYDENIMUNITY.CZ

JE ČAS VĚNOVAT SE VAŠIM DĚTEM

O JEJICH IMUNITU SE POSTARÁME MY!

Preventan®

MEDVĚDÍ SÍLA PRO CELOU RODINU!

Preventan® je originální doplněk stravy obsahující patentovanou látku ProteQuine® a vitamin C, který přispívá k normální funkci imunitního systému a ke snížení míry únavy a vyčerpání. Preventan® Junior je určen pro děti od 3 let. Imunitu dospělých podpoří doplňky stravy s vitaminem C Preventan® Clasic, Preventan® Akut a Preventan® Quattro.

Preventan.cz

Facebook.com/PreventanCZ

RECEPT
RYCHLÉ SEZONNÍ MENU

Bojíte se jarní únavy? Postěte se!

TEXT A FOTO: EVA NEVAŘILOVÁ

Mám pro vás dobrou a špatnou zprávu. Nejdříve tu špatnou. Je tu období viróz. To zní na úvod dost zle. Jako by nestačilo, že se musíme vyrovnávat s náhlými změnami počasí a náročnými přechody z tepla do zimy a obráceně. A teď ta dobrá zpráva. Existuje celá řada přírodních povzbuzovačů, které vám pomohou vyhnout se onemocnění, nebo alespoň zmírní průvodní symptomy. Královnou v této kategorii je růžičková kapusta.

Pokud patříte mezi milovníky jara stejně jako já, pravděpodobně uvítáte, když se v březnu ještě moc neohřejeme. Zní vám to nelogicky? Lidová pranostika totiž říká, že teplý březen přinese jaro až o jeden měsíc později. Na dlouhodobou předpověď se můžeme spolehnout asi jen z 50 procent, připravme se tedy raději na všechny varianty. Do našich domácích receptů bych osobně doporučila zařadit potraviny, které jsou tělu i mysli prospěšné a dokážou nejen nabudit, ale také zlepšit celkovou náladu. S dobrou náladou totiž zvládneme všechno, i jarní únavu!

Mezi typicky březnové potraviny patří brambory, ořechy, kořenová zelenina, řeřicha, šťovík, řepa, zimní jablka a hrušky a v neposlední řadě růžičková kapusta, kterou někteří označují za královnu zeleniny. Kromě toho, že obsahuje celou řadu blahodárných látek, jde také o surovinu, kterou si u nás v Česku můžeme dopřát v tomto roce naposledy čerstvou. A jak už to s královnami chodí, má velké množství příznivců, ale také odpůrců. Pokud patříte spíše do té druhé skupiny, věřte, že díky tomuto receptu změníte názor.

Pozor, detoxikujeme!

Suchý únor je za námi. Gratuluji všem, kteří měsíc bez alkoholu přežili ve zdraví a nyní si s pýchou a dobrým pocitem z vítězství nad sebou samými mohou dopřát skleničku něčeho dobrého. Současně začátkem měsíce končí masopust, konkrétně 6. března. Kromě odpírání masa a průvodů v maskách jde o slavnostní vítání jara. S tím souvisí i příprava našeho organizmu na příchod nového období. Zkrátka ať chceme či ne, tělo je složitý mechanizmus, který jede nepřetržitě 24 hodin denně 365 dní v roce, a někdy je dobré poslat ho do „servisu". Nalijme si však čistého vína, takový detox není v žádném případě hladovění. Bohatě stačí, když budeme přemýšlet o tom, co jíme, zařadíme do jídelníčku více čerstvých surovin a mezi jednotlivými jídly si budeme hlídat maximální interval 3 hodin. To byste nevěřili, jaké divy dokáže drobná změna ve stravování. Je to výzva, která stojí za to!

Jak už víte, nepatřím mezi milovníky vaření, a možná se ptáte: „Proč ta ženská tedy vaří?" Protože musím. A když už něco musím, snažím se, aby mě to aspoň trochu bavilo. Někdy jde jen o to začít a vytvořit správnou atmosféru. A když už začnu, jsem k nezastavení. Tak jdeme na to. Tentokrát jen zapínám rádio a upiju ze zázvorového čaje. Jdu proti proudu, držím totiž suchý březen!

Pečená řepa s kozím sýrem a česnekovou pastou

Řepy není nikdy dost. Věděli jste, že má skvělé detoxikační účinky? Tentokrát jsem ji navíc zkombinovala s česnekem. Ten je totiž dobrý úplně na všechno!

Ingredience:
- 2 středně velké řepy
- 100 g kozího sýra s bílou plísní
- 2 hlavy českého česneku
- olivový olej
- sůl, pepř

Růžičková kapusta s uzeným masem a bramborovou tortillou

Ve skutečnosti jde o bramborovou omeletu. Tu nejlepší dělají ve Španělsku, proto se jí někdy říká španělská tortilla. Tradiční španělská tortilla se dnes dělá na milion způsobů, my si připravíme tu klasickou verzi, která se skvěle hodí jako příloha, dát si ji ale můžeme i samotnou, třeba k snídani.

Ingredience:
- 350 g růžičkové kapusty
- 250 g uzeného masa
- 4 větší brambory
- 3 vejce
- 1 velká cibule
- olivový olej
- sůl, pepř

Mrkvové taštičky s povidly

Osobně bych vám doporučila povidla od mojí babičky. Jsou totiž nejlepší. Pro dobrá povidla můžete také zajít mimo jiné do nejmenované německé drogerie. Pokud nechcete, aby byly šátečky příliš sladké, vyberte povidla s nižším obsahem cukru.

Ingredience:
- 250 g mrkve
- 250 g hladké mouky
- 150 ml rostlinného oleje (olej můžete nahradit máslem)
- 1 prášek do pečiva
- povidla
- skořicový cukr na finále (velkou parádu udělá i moučkový cukr)

Jak na to?

1 Nejdříve se pustíme do předkrmu, respektive pečení řepy. Omytou řepu pokapeme olivovým olejem a zabalíme do alobalu. Česnek rozkrojíme podélně na dvě půlky, plech vyložíme pečicím papírem, na který položíme česnek pokapaný olivovým olejem a zabalené řepy. Pečeme v předehřáté troubě na 180 °C asi 30 minut. Pozor jen na to, aby nám stroužky česneku nezčernaly. Pasta by díky tomu byla příliš hořká, a to nechceme.

2 Nyní si připravíme těsto na taštičky. Očištěnou mrkev nastrouháme najemno (můžete ji i nasekat v mixéru, osobně však dávám přednost struhadlu, protože díky strouhané struktuře mrkve vypadají taštičky jako chlupaté). Mrkev smícháme v míse s olejem a postupně přisypáváme mouku tak, aby vznikla jemná konzistence těsta. Nakonec vmícháme prášek do pečiva a necháme těsto asi 30 minut odpočívat v lednici.

3 Zpět k předkrmu. Upečenou řepu vyndáme z alobalu a položíme ji do misky se studenou vodou. Vychlazenou řepu oloupeme a nakrájíme na velmi tenké plátky, které poskládáme na talíř, pokapeme olivovým olejem, osolíme, opepříme a necháme v pokojové teplotě odpočívat. Těsně před servírováním chodu ozdobíme řepu kozím sýrem a česnekovou pastou. Tu jednoduše vyrobíme z pečeného česneku, který v malé misce utřeme pomocí vidličky, přidáme pár kapek olivového oleje, špetku soli a pořádně promícháme.

4 Než se přesuneme k hlavnímu chodu, dáme péct taštičky. Z těsta vyválíme plát tenký asi 3 milimetry, ze kterého vykrojíme osmi až deseticentimetrová kolečka (jako vykrajovátko můžeme klidně použít sklenič-ku). Na každé kolečko dáme asi jednu čajovou lžičku povidel, kolečko přehneme napůl a vytvoříme půlměsíce. Pozor na okraje. Je důležité je pořádně spojit, aby povidla během pečení neutekla. Taštičky pečeme dozlatova asi 30 minut na 180 °C. Před podáváním je můžeme obalit ve skořicovém cukru nebo jednoduše poprášit moučkovým cukrem.

5 A teď to hlavní, vrhneme se na bramborovou tortillu, která se podává jako studená příloha. Brambory i cibuli nakrájíme na tenké plátky a společně opečeme na olivovém oleji doměkka (pokud děláte tortillu poprvé, doporučuji použít předvařené brambory). V míse rozmícháme vejce, přidáme k nim opečené brambory a cibuli, směs osolíme a opepříme. Na stejné pánvi, na které jsme opékali brambory s cibulí, opečeme směs z obou stran (obracení se dělá lépe pomocí většího talíře, který položíme na pánev jako pokličku, omeletu překlopte a vraťte zpět na pánev). Růžičkovou kapustu krátce povaříme v osolené vodě a potom zchladíme ve studené vodě, aby neztratila svoji barvu. Zatímco se nám kapustičky vaří, připravíme si uzené maso. Odkrájíme tvrdé okraje a nakrájíme jej na malé kostičky. Kapustičky přepůlíme a společně s masem opečeme na pánvi. Na závěr můžeme směs opepřit (solit není potřeba, uzené maso už je většinou dostatečně slané).

Podáváme na stůl, tak dobrou chuť!

1 Roman Jaroš
V lese

2 Adriana Bažantová
V Častolovicích

3 Daniel Kusák
Jen tak si zaparkovat

FOTOSOUTĚŽ ŽELEZNICE, KDE BYSTE JI NEČEKALI

Vše o soutěži na www.cdprovas.cz/fotosoutez

ETIKETA

S DANIELEM ŠMÍDEM

ILUSTRACE: DIGISHOCK

Představení sebe sama

Daniel Šmíd je lektor a mentor, přednáší o korektním chování a vztazích, soudobé společenské a obchodní etiketě a tématech spojených s moudrým oblékáním. Jeho vizí je zlepšit chování a oblékání lidí kolem něj. Více na **www.danielsmid.cz**. Přehled jeho aktuálních otevřených kurzů etikety najdete také na **www.etiketaustolu.cz**.

Jméno je velmi důležitá a také z jistého pohledu osobní informace každého z nás. S představením tedy souvisí řada doporučení, a jako vždy, doporučení moderní etikety se různí podle situace. Začněme proto tím jednodušším, tedy kdy a kde se představovat nemusíme.

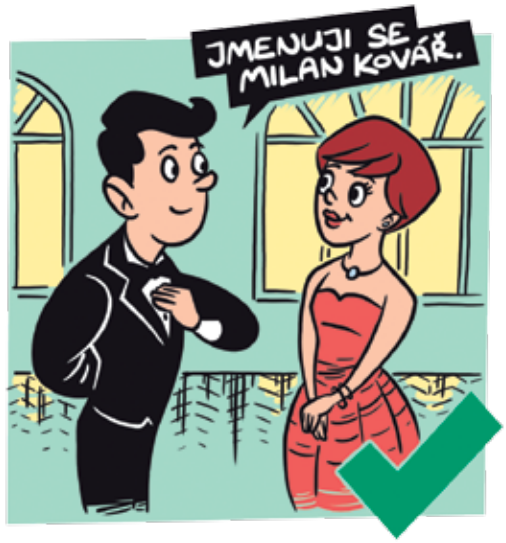

Pominu-li situaci, kdy není ve vašem okolí nikdo, komu se můžete představit, povinnost představovat se nemáte i pokud sedíte v čekárně u lékaře, na úřadě ani v letištní nebo nádražní hale. Není také obvyklé představit se v případě, když si přisednete k částečně obsazenému stolu v restauraci nebo jídelním voze. A to ani v případě, když s ostatními hosty u stolu prohodíte pár zdvořilostních slov o tom, jak krásný je den a jak vám chutná. Není nutné se představovat ani v případě, že někoho na ulici zastavíte se žádostí o pomoc při hledání cesty, pokud vám vaše ego nebrání se na cestu zeptat. Nepředstavujte se ani na recepci hotelu, do kterého se jdete ubytovat. Uvádíte sice své jméno, to však neslouží k představení se, nýbrž k identifikaci zamluveného pokoje. Dále se nepředstavujte doručovatelům, kominíkům ani opravářům.

Samostatnou kapitolou jsou veřejné tančírny. Především ve městech totiž zažívají rozkvět díky velkému počtu lidí žijících single. Dříve se mělo za to, že není nutno představovat se dámě, se kterou si chcete zatančit jen jednou. S jistotou však nelze říci, že si s ní nebudete třeba chtít zatančit znova. Doporučení moderní etikety v tomto případě tedy zní: jste-li muž, představte se. Jako první. Vždy se představujte nejprve jménem a potom příjmením. Ženám a dívkám je ponecháno právo představit se ve společnosti pouze svým jménem. Smí ponechat své příjmení nevyřčené. Automaticky tak přijímají fakt, že budou jménem oslovovány. To však není signál k tykání. Jako muž zůstaňte u vykání do té doby, než vám žena tykání nabídne.

Nezbytně nutné je představit sebe nebo své známé v případě, že pozvete přátele a hosty, kteří se mezi sebou vzájemně neznají. V případě, že se ocitnete v situaci, kdy vás někdo představí pouze jménem, doplňte své jméno také o vaše příjmení a představte se. Pokud se potkáte na ulici, na plese nebo třeba na vernisáži s osobou, se kterou chcete déle hovořit, je nutné se vzájemně představit. Na dovolené, kde je pravděpodobnost, že se budete opakovaně setkávat se stejnými lidmi, je vhodné se představit. Podobně je to na celodenním semináři, na kurzech nebo na kongresu. Je vaší povinností se představit při setkání s osobou, se kterou povedete obchodní jednání. Nezbytné je představit se vždy do telefonu, ať jste volající nebo volaný.

Vždy se představuje společensky méně významná osoba té společensky významnější. Tedy muž se představuje ženě, ten mladší staršímu. Při představování dnes rozlišujeme dva typy představování – přímé a zprostředkované. Dříve bylo společensky zcela nemožné představit se sám cizí osobě, bez zprostředkování třetí osobou. Tento postup by vám ale zabral v dynamikou opředeném dnešku už nepředstavitelné množství času. Máte tedy možnost představit se sami, a to komukoli, komu uznáte za vhodné.

O to více je nutné umět to. Umění představit se, případně jednou větou říci, čemu se věnujete profesně nebo co je důvodem, že jste ve stejném místě, jako je osoba, které se představujete, je podmínkou dobrého dojmu z vaší přítomnosti. Jako příklad takové situace můžeme uvést cestu ve vlakovém kupé nebo vedle sebe v otevřeném vagonu. Ujistěte se, že danou osobu nebudete rušit, představte se a poté začněte rozhovor. ■

SOU TÉŽ PRO CHYTRÉ HLAVY

1 Se kterým letadlem zažil Martin Šonka svůj první let v životě?

A s Edge 540
B s Extra 300 SE
C s Vivatem

2 Jak se jmenoval světoznámý orientalista, který rozluštil jazyk Chetitů?

A Bedřich Hrozný
B František Adámek
C Josef Volman

3 Kolik stojí držitele In Karty jednodenní úschova kola v BIKETOWER v Lysé nad Labem?

A 0 Kč
B 5 Kč
C 10 Kč

4 Kdo nechal postavit velkolepou istanbulskou baziliku Aya Sofya?

A sultán Sulejman
B prezident Erdogan
C císař Justinián

5 Do kterého severočeského města ze Saska zasahovala úzkokolejná trať s rozchodem 750 mm?

A do Teplic
B do Frýdlantu
C do Liberce

6 Který článek v tomto čísle vás nejvíce zaujal?*

**Na tuto otázku je nutné odpovědět, její správnost se však neposuzuje.*

Soutěžit můžete na **www.cdprovas.cz**, kde vyplníte příslušný formulář, své odpovědi zadávejte do **20. března 2019**. Nezapomeňte uvést svůj e-mailový kontakt nebo zpětnou adresu.

Tři správné odpovědi odměníme Kilometrickou bankou ČD – poukazem na volné cestování vlaky ČD v hodnotě 2 200 Kč – a další tři z vás obdrží poukázky do obchodní sítě PONT v celkové hodnotě 1 000 Kč.

Správné odpovědi z minulého čísla:
1 – Zavádějící zadání otázky, při losování výherců nebyla správnost odpovědi posuzována.
2 – Hradec Králové
3 – o hradu Hunedoara
4 – Augustin
5 – 37 tun uhlí

pont to go

ÚNOROVÉ SOUTĚŽE

Kompletní pravidla soutěží najdete na ***www.cdprovas.cz***.

Soutěžili jste v minulém čísle ČD pro vás? Přesvědčte se, zda jste odpovídali správně.

Soutěž o předplatné časopisu Turista

Jaký strom má ve znaku Týniště nad Orlicí?
B borovici

Soutěž o DVD Labyrint záhad

Na kterou světovou stranu směřuje často pohled pochovaných, kteří byli podezíráni z vampýrství?
B od jihu k severu

Soutěž o vstupenky

Které ze šesti představení Jižní spojky zahraje Jihočeské divadlo v Českých Budějovicích?
C Elity

Jihočeské divadlo

Soutěž o knihu

Jak se jmenuje nový film scenáristy Martina Horského, který je zároveň jeho režisérským debutem?
B Ženy v běhu

Nová generace jízdenek zjednodušuje cestování

Flexi jízdenka

S tou vám vlak neujede. Stačí si zvolit datum a do půlnoci můžete odjet kterýmkoli vlakem. U jízdenek z e-shopu si zvolíte i čas odjezdu.

Flexi zvýhodněná jízdenka

Čím dřív si ji koupíte, tím víc ušetříte. A k tomu můžete využít kterýkoli vlak za stejných podmínek jako s Flexi jízdenkou.

Vázaná jízdenka

Jízdenka za nejnižší možnou cenu. Čím dříve ji koupíte, tím více ušetříte.
Jen je nutné dodržet podmínku předepsaného vlaku, ke kterému se jízdenka váže.

Navíc můžete při nákupu on-line vrátit jízdenku do 15 min před odjezdem vlaku.

Pojeďte s námi
www.cd.cz

České dráhy
Národní dopravce

NEJDŮVĚRYHODNĚJŠÍ ZNAČKA

České dráhy
Národní dopravce

NEJDŮVĚRYHODNĚJŠÍ ZNAČKA 2018

VYUŽIJ STIPENDIJNÍ PROGRAM ČÉDÉS

ZÁJEMCŮM O PRÁCI NA ŽELEZNICI NABÍZÍME:

- příspěvek na studium a jízdné
- příspěvek za nástup k ČD
- profesní a osobnostní růst
- odbornou praxi v provoze ČD
- jisté pracovní uplatnění

www.mojedraha.cz